

Z przeszłości likwidacji

Jak już zaznaczyliśmy w odnosnym artykule, unikaliśmy w wywodach naszych o likwidacji spraw personalnych, ujmując kwestję wyłącznie ze stanowiska rzeczowego. Dopiero sprowokowani zarzutem prasy „sanacyjnej”, że to „z winy endecji” nie likwidowano mienia niemieckiego w tem tempie, jak należało, wskazaliśmy na to, co się działo w czasie sterowania akcją likwidacyjną przez prof. Winiarskiego, a jakie tempo likwidacji było przed nim i po nim.

Uwagami naszymi o wolnem tempie likwidacji przed prof. Winiarskim uczul się dotknięty p. Jan Żółtowski z Czacza, którego zresztą zaletom obywatelskim oddaliśmy w artykule, co się należy. P. Jan Żółtowski pisze nam, co następuje:

Szanowny Panie Redaktorze!

W „Kurjerze Poznańskim” z dnia 9 bm. natrafiłem w artykule wstępnym na ustęp odnoszący się do mojej czynności w Urzędzie Likwidacyjnym. Nieścisłości, które się w nim znalazły, przypisuję faktowi, że od tego czasu minęło lat sześć. Pozwól sobie zatem przypomnieć pokrótce przebieg ówczesnych wypadków.

Gdy w roku 1923 „Kurjer Poznański” w kilku artykułach skierował przeciwko mej działalności ostrą i — zdaniem mojem — nieuzasadnioną krytykę (która dziś w streszczonej formie na lamach tego samego pisma odnajduję), uważałem za wskazane zwrócić się do Rady Ministrów z prośbą o podjęcie przeciwko mnie postępowania dyscyplinarnego. celem stwierdzenia, czy zarzuty uczynione mi są słuszne. Na skutek tego zjechała do Poznania komisja międzyministerjalna, złożona z czterech wyższych urzędników dla zbadania całej tej sprawy. Po kilkodziwnych gruntownych dochodzeniach wystosowała ona do Rady Ministrów obszernie piśmienne sprawozdanie, stwierdzające bezpodstawność oskarżeń, których byłem przedmiotem.

W dalszym ciągu PAT-iczna rozestała z urzędu odnosny komunikat do prasy. Uchyła się w nim nie tylko czynione mi zarzuty, ale i stwierdza się, że ustąpienie moje z urzędu nastąpiło li tylko na mój własny wniosek. Komunikat ten był i w „Kurjerze Poznańskim” zamieszczony. W kilka miesięcy później, już za następnego ministerstwa, pan premier Grabski dał w komisji sejmowej — w odpowiedzi na zapytanie jednego z posłów „piastowych” — wyjaśnienie w tej samej sprawie, dające mi pełną satysfakcję. Interpelant się niem również zadowolził. I to oświadczenie przeszło przez prasę. To też wydaje mi się, że mam prawo uważać całą sprawę za dość wszechstronnie i źródłowo wyświetloną, by nie powracała znowu na widownię pod formą raz już załatwionych i zbitych zarzutów.

Pozwoliłem sobie przypomnieć formalny przebieg tego epizodu — w przekonaniu, że Redakcja „Kurjera Poznańskiego” będzie niemniej odemnie dbała o to, by faktyczny stan rzeczy nie doznał przez działanie czasu wypaczenia.

W tej myśli proszę Pana Redaktora uprzejmie, by zechciał ten mój list w jednym z najbliższych numerów pisma swego w całości zamieścić.

Z wysokim szacunkiem
Jan Żółtowski.

Fakty, podane przez p. Jana Żółtowskiego, odpowiadają istotnemu stanowi rzeczy. Dodajemy do nich jeszcze argument, na który się p. Żółtowski wówczas powołał w dyskusji prasowej, a mianowicie trudności finansowe państwa polskiego. Ale musimy przypomnieć, że ówczesne zarzuty, skierowane przeciwko p. Żółtowskiemu, szły bez porównania dalej, aniżeli nasze obecne uwagi.

Oświadczyliśmy w artykule z dnia 9 b. m., że „likwidacja mienia niemieckiego w Polsce szła przez pewien czas istotnie w bardzo wolnem tempie”, i że „stało to w związku z poglądami

społecznymi” ówczesnego prezesa poznańskiego Komitetu Likwidacyjnego. Przypominamy, że p. Jan Żółtowski w oświadczeniu, wydrukowanem w „Kurjerze Pozn.” dnia 10 lipca roku 1923 „otwarciem wyznał”, że miał „niechęć” do przymusowej likwidacji.

Każdy obywatel ma swoje przekonania, i umiemy cudze przekonania szanować także wówczas, gdy im jesteśmy przeciwni. Ale jasnym jest, że skoro sternik Komitetu Likwidacyjnego ożywiony był niechęcią do przymusowej likwidacji, likwidacja nie mogła iść w szybkim tempie, gdy minal okres popłochu, w którym Niemcy sprzedawali swe objekty na wielką skalę dobrowolnie.

I w tem p. Jan Żółtowski popełnił błąd, że, gdy nastały czasy, w których trzeba było likwidować przymusowo, do czego upoważnił nas traktat wersalski, a do czego ze swej strony p. Żółtowski czuł niechęć, nie cofnął się on ze stanowiska dość wcześniej. Prawdą jest, że ostateczne ustąpienie p. Żółtowskiego nastąpiło na jego wniosek, ale prawdą jest niemniej, że uprzednio już w rządzie polskiej parlamentarnej większości było uzgodnione, że na czele Komitetu Likwidacyjnego nie może stać człowiek odnoszący się z niechęcią do przymusowego likwidowania mienia niemieckiego w myśl traktatu wersalskiego.

Faktem jest, że pod kierownictwem p. Winiarskiego likwidacja poszła w szybkim tempie, i to mimo, że trudności finansowe za jego czasów były ze strony ministerstwa skarbu nie mniejsze, lecz większe nawet, niż przedtem.

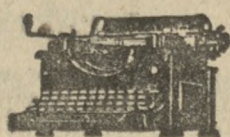
MAJQUE ROUGE
le grand parfum à la mode
poudre

ROUGE REDOUTE
pour les levres
garanti non nocif

Marcel Guerlain
PARIS

Gen. Przedst. na Polskę: Schorr & Cie
Lwów, Plac Bernardyński 15. T. w. 697

ROYAL

TRADE MARK
ROYAL TYPEWRITER
GENTLEMEN'S MARK

**NAJBARDZIEJ
UDOSKONALONA
AMERYKAŃSKA
MASZYNA DO PISANIA**

Upoważnione przedstawicielstwo

Przygodzki i Hampel

Poznań - Sew. Mielżyńskiego 21

Telefon 21-24.

nr 4081

Tabletki sosnowe
„Christol”
Wyrobiają z najlepszej kosostrzewiny słynnej miejscowości z Trojowa Reichenthalu są najskuteczniejszymi środkami przeciw reumatyzmowi i po łobnym cierpieniom.

Do nabycia we wszystkich aptekach, drogerjach i składach aptecznych T. w. 665

Urywek z poematu...
Nad jej głową kinkietów
rozbiły się tęcza,
By świetniejszą się zdała
jej szata pajęcza,
By aksamit policzków wzrok
nęcił ku sobie...
— ŻAKA puder „LORAN” ślicznie cerę zdoła...

P. w. 5582/3-2, 618/2

PLYN DO GOLENIU
RAMON PULSA
UDELIKATNIA ODŚWIEŻA
I DEZYNFEKUJE SKÓRĘ,
PRZEM. MYDLARSKI I PERFUMERYJNY
R. PULSA S.A. WARSZAWA WIERZBOWA

T. w. 660

Raz jeszcze zaznaczamy, że nie mieliśmy zamiaru odświeżać tych spraw personalnie, że zostaliśmy do tego zmuszeni atakami prasy prorzadowej.

Katastrofa autobusowa

Warszawa, 16. 11. (Tel. wł.). Po między Prokocimem a Rogatką Wielką rozbił się autobus. 5 osób rannych. 6 łez. W stanie bardzo groźnym odwieziono do Krakowa lekarza, adwokata i rejenta. (w)

Niemasz lepszego
ZEGARA i BUDZIKA
nad wyrób marki
Hamburg - Amerika
T. w. 870

Poważna Warszawska Fabryka
Cukrów, Czekolady i Biskoptów
odda zastępstwo na woj. Poznańskie. Energetyczni, dobrze wprowadzeni u klientów zechcą złożyć oferty do biura ogłoszeń Teofila Pietraszka w Warszawie, Marszałkowska 115, sub „Zakłady”, nr 5359. Wymagane zabezpieczenie hipoteczne, bankowe lub gotówkowe.

Meridol
używają miliony
bo jest on najskuteczniejszym środkiem domowym do nacierania i pielęgnacji

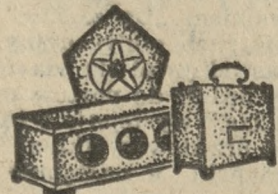
TO IMIE — TO POCZĄTEK I SZCZYT RADJOFONJI

**SENATOR
G. MARCONI**
GENJALNY
WYNALEZCA RADJO

32 lata temu, w r. 1897 założył w Londynie Zakłady Marconi, które są dziś największą światową firmą radio-techniczną.

Polskie Zakłady Marconi — ściśle współpracując z centralą zbudowały Polskie Stacje Nadawcze i produkują w kraju Odbiorniki wszelkich typów, znakomite Głośniki Marconivox i Radiovox, Uniwersalne Prostowniki, oraz Wzmocniacze Gramofonowe uszlachetniające muzykę gramofonową. Marconi stworzył radio. Marconi ma w radio największe doświadczenie. Marconi daje gwarancję najwyższego gatunku i sprawności.

Radjospzęt Marconi jest do nabycia w salonach wystawowych Zakładów MARCONI oraz w większych sklepach radjowych.

POCZĄTEK I SZCZYT
RADJOFONJI TO—

Marconi

POLSKIE ZAKŁADY MARCONI S.A.
WARSZAWA, NARBUTTA 29.

nr 5231

Przy chorobach wątroby, śledziony ierek wskazana jest karmowa i naturalna

**Mineralna Woda
Karlsbadzka.**

Do nabycia we wszystkich składach wód mineralnych, drogerjach i aptekach.

Zwracacie uwagę na znak ochronny!

T. w. 661

Święto młodzieży

Odezwa!

Powiedział sobie: do wyższych rzeczy jestem stworzony i poszedł twardą drogą w życie. Rzucił karierę, wielkie stosunki towarzyskie i rodzinne, dobrobyt i wygodę. Święty Stanisław Kostka. Patron młodzieży polskiej.

Gdy Wiedeń stawał mu zapórą, poszedł sam, bez środków materialnych, ale bogaty w ufność, w ideał i młodzieńczą energję, do Rzymu. Tam ziścił swoje powołanie! Przywdział wymarzony habit, zdobył ołtarz świętości! Jest Orędownikiem młodzieży, szczególnie polskiej, bo jest jej bardzo bliskim bratem.

Wiek młodzieńczy, to okres walki materji z duchem. Pociągają młodzież wielkie, wzniosłe wzory, wabią zmysły i chęć użycia.

W kole niej wiele pokus, trudności, wielkich wzięć i niskich, upokarzających upadków.

Ciężko jej nieraz na duszy. Często ogląda się za pomocą, czasem robiącym a nie raz już prawdziwym — cynizmem pokrywa wewnętrzne zmagania.

„Na nas spoczywa obowiązek spieszyć z radą, dobrem słowem i czynem pomocnym”. Tak pojmują swoje posłannictwo Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej.

Organizacja ta zrzesza polską młodzież, wychowuje ją w wewnętrznej dyscyplinie, samodzielnosci życiowej, odporności i sprawności fizycznej.

Praca jej wymaga współpracy i pomocy ideowej społeczeństwa całego, a także środków materialnych, aby mogła, niezależnie od przebiegających prądów i nastrojów, spełniać w całej pełni swój program.

„Święto Młodzieży”, obchodzone w niedzielę po dniu Św. Stanisława Kostki, w roku bież. 17 listopada, ma zmobilizować wszystkich, uświadomić starszym i młodym wartość młodości, zmobilizować modlitwę, zapał, ofiarność — wszystko dla dobra młodego pokolenia.

Zapełnią się kościoły, zaludnią sale i estrady, rozwiną pochody, zalopoczą sztafety! Od najdostojniejszych biskupów z Prymasem Polski na czele do najmłodszego druha w mundurku z odznaką organizacyjną, wszyscy zwrócą się myślą, życzeniem, słowem i czynem ku Świętemu Młodzieńcowi, aby oddając Mu część, otoczyć sercem i opieką to, co jest skarbem najdroższym Kościoła i Narodu — młodzieży!

Hastem naszym na Święto Młodzieży: Wszystko dla młodzieży, albowiem jest ona do wyższych rzeczy stworzona!

Związek Młodzieży Polskiej

Jak pracuje

Związek Młodzieży Polskiej

Od szeregu lat na terenie Wielkopolski rozwijają swoją działalność Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Nad pracą ich czuwa Związek M. P., organizacja centralna dla około 400 Stowarzyszeń, które obejmują w chwili obecnej ponad 18.000 członków. Członkowie ci rekrutują się z pośród młodzieży męskiej pozaszkolnej, pracującej na roli, przy warsztacie, w fabrykach, biurach itd.

Uwzględniając liczby lat ostatnich (w roku 1927 — 16.039 członków, w roku 1928 — 17.097) dochodzimy łatwo do wniosku, że obecna liczba 18.000 członków stanowi duży postęp w dziedzinie liczebnej rozwoju. Związek Młodzieży Polskiej doskonale zdaje sobie sprawę, że o sile organizacji nie decyduje sama liczebność, lecz przede wszystkim siłę tworzy należyta praca w Stowarzyszeniach.

Dlatego też w wydawanym przez siebie piśmie „Młodym Hufcu” Związek nieustannie nawołuje do pogłębienia pracy w S. M. P., udziela rad i wskazówek zachęcając młodzież Stowarzyszeń do działania w myśl celów, które przyświecają organizacji. A dziedziną pracy S. M. P. jest bardzo rozległa, uwzględnia ona bowiem wychowanie religijne, oświatowe, wychowanie fizyczne, przysposobienie wojskowe i wychowanie zawodowe.

Pragnąc dobrze spełnić swe zadania, Związek Młodzieży Polskiej ustanowił szereg wydziałów, odpowiadających poszczególnym dziedzinom pracy S. M. P. Tak więc istnieją przy Związku wydział ogólnowychowawczy, organizacyjny, wydział wychowania fizycznego, wydział przysposobienia za-

wodowego, wydział wydawniczy, który w pierwszym rzędzie dba o pismo „Młody Hufiec” i wreszcie wydział handlowy, zaopatrujący Stowarzyszenia w materiał organizacyjny, mundury i posiadający pod swoim zarządkiem własną księgarnię.

Biurowy Związek zatrudnia trzynastu pracowników. Pracami Związku kieruje sekretarz generalny ks. Ludwik Jarosz. O wynikach pracy najlepiej mówią liczby, które podaje sprawozdanie za rok 1928. Oczywiście, ostatecznym są one wyższe i to niejednokrotnie znacznie od liczby z roku 1928.

Rok 1928 zakończył 10-letnie prace Związku. Gdybyśmy przeczytali liczby notowane u progu działalności Związku i porównali je z liczbami z roku 1928, zauważylibyśmy olbrzymi postęp we wszelkich dziedzinach. Wierna zasadom Kościoła katolickiego młodzież w S. M. P. tworzy coraz liczniejsze kółka religijne, odbywa rekolekcje i wspólnie praktyki religijne, dbając o wychowanie duchowe. Rok rocznie uroczystość obchodzi „Święto Młodzieży”, w którym to dniu czci swego Patrona św. Stanisława Kostkę.

O działalności kulturalno-oświatowej świadczy wymownie 4.998 zebrzań plenarnych, odbytych w S. M. P. Na zebraniach tych wygłoszono 3.295 wykładów, 2.166 deklamacji oraz 5.057 innych występów. Z tych kilku podanych liczb łatwo wnioskować można, że zebrania nie były z pewnością nudne. Członkowie S. M. P., okazując szczególne zainteresowanie w pewnych kierunkach, tworzyli kółka oświatowe, abstynenckie, śpiewackie, muzyczne. Pragnąc rozszerzyć swoje wiadomości, urządzano kursy dokształcające, zakładano biblioteki, które obejmowały w roku 1928 — tomów 15.855, abonowano czasopisma.

Wielkie znaczenie posiadają S. M. P. dla życia kulturalnego miast i wsi. Świadczy o tem dobitnie liczba wieczornic, obchodów, przedstawień teatralnych, ogółem w ciągu roku 1.085. Wielkie znaczenie dla wychowania młodzieży mają Kluby Młodzieży — Ogniska. Po pracy codziennej lub w dniu świątecznym gromadzi się w nich młodzież na wspólne pogawędki i zabawy. Tam, gdzie istnieje ognisko, a było ich w roku ubiegłym 159, można zaobserwować zjawisko bardzo pożądane. Na ulicach wioski nie wystaje beczynnie młodzież, nie przesiaduje w gościńcach, lecz w gronie swoich w ognisku spędza pożyteczny czas na czytaniu, zabawach wspólnych, słuchaniu radja itd.

Wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe znajduje żywy odzwiek wśród zorganizowanej młodzieży — 11.387 ćwiczeń wych. fiz., 214 oddziałów p. w., 145 zawodów, odbytych częściowo na własnych boiskach, świadczą o tem dobitnie.

Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej mają wpoić w każdego członka, umiłowanie swego zawodu. Zadaniom tym służą kółka zawodowe, kółka prac ręcznych, kursy i wystawy. Wystawy takie urządzą poszczególne Stowarzyszenia każde oddzielnie lub po kilka razem. Wielką wystawę prac ręcznych urządził w roku ubiegłym Związek Młodzieży Polskiej. Wystawa ta zgromadziła szereg eksponatów, które starannością wykonania i pomysłowością nader chlubnie wystawiły świadectwo pracy S. M. P.

W dziedzinie przysposobienia zawodowego ze względu na wielką ilość członków, rekrutujących się ze wsi, uwzględniono przede wszystkim przysposobienie rolnicze. Urządzony konkurs uprawy kukurydzy „Wczesnej Bydgoskiej” zainteresował szereg Stowarzyszeń.

W pracy swej Stowarzyszenia M. P. oglądają się na starsze społeczeństwo, prosząc o współpracę. Rozumieją bowiem dobrze, że zapał młodości wówczas wyda piękne owoce, o ile pójdzie w parze z doświadczeniem starszego społeczeństwa. Istniejące przy Stowarzyszeniach Patronaty, Kola Przyjaciół Młodzieży itd., jak wykazuje sprawozdanie związkowe obejmująca imponującą liczbę 2.007 osób. Wdzięczna jest młodzież starszym za współpracę i zaprasza do niej wszystkich tych, którym przyszłość narodu leży na sercu.

Dzień Święta Młodzieży, przypadający w roku bieżącym na 17 listopada, jest poświęcony patronowi S. M. P. św. Stanisławowi Kostce. Jest on jednocześnie przeglądem sił Związku Młodzieży Polskiej. Młodzież w dniu święta manifestuje swe przywiązanie do Kościoła katolickiego i jednocześnie

dwudziestotysięczna rzesza zwraca się do starszego społeczeństwa z prośbą o pomoc. W trosce o przyszłość ukochanej Polski pomocy tej starsze społeczeństwo odmówić nie może i niewątpliwie stanie od współpracy w szeregach patronatu, Kół Przyjaciół Młodzieży, wesprze piękno zamierzenia młodych wydatną pomocą materialną. (wg.)

Wychowanie fizyczne w S. M. P.

W dążeniu swem do przysporzenia narodowi i państwu obywateli o charakterach prawych i niezłomnych, o utrwalonych zasadach chrześcijańskich i narodowych, ludzi zdrowych na duszy oraz ciele — Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej nie mogło pominąć również sprawy wychowania fizycznego.

Już od roku 1917 prowadził się wszechstronną pracę w tym kierunku, aby przez uprawianie sportów, które nie są celem organizacji, lecz jednym ze środków do urzeczywistnienia szczytnych haseł M. S. P., poprawić zdrowotność swych członków i przez to zapewnić im pogodę ducha. Praca ta przyniosła obfity plon — gdyż jak wynika ze sprawozdania za rok 1928 — liczba członków biorących udział w ćwiczeniach wynosiła 11.177, czyli 70 procent całej młodzieży zorganizowanej w stowarzyszeniach.

Słusznie władze związku kładą główny nacisk na rozbudowanie wychowania fizycznego w szersz nie w wyż — zwalczając rekordomanję, która niejednokrotnie przynosi szkodę młodym organizmom i wychodząc z założenia, że tylko przez jaknajwiększe rozpowszechnianie ćwiczeń podniesie się ogólny poziom sprawności fizycznej. Słuszność tego założenia potwierdziły chociażby ostatnie mistrzostwa Związku w lekkiej atletyce. Zgromadziły one na starcie rekordową ilość zawodników i przyniosły nieprzeciętne wyniki; przy uwzględnieniu warunków atmosferycznych t. j. niebywalego upału, dalej przebieganie programu, licznych przedbiegów itd. — powiedziec można, że uzyskane wyniki należy uważać za bardzo dobre. Klasa zawodników była wyrównana; nie oglądano „asów” natomiast zwycięzcy musieli walczyć z dużym zacięciem i siłą woli o pierwsze miejsca. Takie wyniki jak w skoku w wyż (trzej pierwsi przeszli 1.61 mtr.), w skoku w dal (przekroczenie 6 mtr.) w skoku o tyczce (przy niebywalej liczbie przeszło 20 startujących, trzech przeszło 2.93 mtr.), w rzucie granatem (62.43 mtr.), oraz na 3.000 mtr. (9 min. 45.1 sek.) zasługują na specjalne podkreślenia.

Nie tylko te wyniki jednak są powodem zadowolenia, lecz przede wszystkim radosny fakt powszechnego uprawiania ćwiczeń „królowej sportów” lekkiej atletyki. Toć przecież 137 stanęło do zawodów związkowych, przeważnie mistrzów swych okręgów, lub takich, którzy w okręgach uzyskali pewne poprzednio wyznaczone minimum. W każdej konkurencji startowało od 30 do 50 zawodników. Te liczby mówią same za siebie.

W popularnym biegu na przełaj „Kurjera Poznańskiego”, startowało 20 zawodników i z tych trzech zajęło miejsca w pierwszej dziesiątce, przed takimi czołowymi długodystansowcami Polski jak „Motyka” (AZS-Kraków) — trzynasty oraz Starosta najlepszy biegacz łódzki — siedemnasty. Był to bodaj czy nie najszczęśliwszy wynik dla barw „S. M. P.”, jeżeli się zważy, że w biegu startowała elita długodystansowców Polski, że zwyciężył Petkiewicz, chłuba naszej atletyki, pogromca Nurmięgo, zawodnik dziś już o światowej sławie który w najbliższych dniach wyjeżdża do Ameryki. Przed tegorocznym biegiem „Kurjera Poznańskiego”, spotkaliśmy się z taką opinią: „poco my tam staniemy, jeżeli startują takie „asy” jak Petkiewicz, Kusociński, Starosta, Motyka i inni?... Nasi zawodnicy nie chcą brać udziału, gdyż nie mają żadnych szans. Mimo tego ujrzelśmy 20 biegaczy z inicjałami S. M. P. a trzech z nich przez osiągnięty wynik dowiodło że nie ustępują polskiej czołowej klasie. Wskutek startu w tak silnej konkurencji okazali swą siłę moralną, a przez wyniki — wytrwałość i siłą wolę.

Do drugiego dorocznego marszu naokoło Poznania stanęło 28 drużyn, czyli 168 zawodników, również i z bratnich organizacji, co dowodzi popularności tej imprezy. Trudno tu jednak nie wyrazić zdziwienia, że tak mało interesuje się tym marszem prowincja.

Wreszcie należy jeszcze wspomnieć, że w sierpniu, w pierwszym spotkaniu międzyswiązkowym Wielkopolska po-

konala Śląsk w stosunku 70:42 punktów, oraz że zawody rozgrywano w 19 okręgach.

Wychowanie fizyczne w S. M. P. nie ogranicza się jedynie do lekkiej atletyki. Towarzystwa uprawiają różne gry, z których palant i polska piłka nożna, stoją na pierwszym miejscu; dalej idzie wioślarstwo, kolarstwo, tenis stołowy, strzelanie itd. Za mało uwagi — yni poświęca się pływaniu, temu najzdrowszemu ze wszystkich sportów, który obejmuje uświadczenie należycie pod każdym względem wartości, jak woda, słońce i powietrze. Tak potężna organizacja niewątpliwie i w tej gałęzi wychowania fizycznego zajęłaby wkrótce należne jej miejsce. Nie wątpimy, że władze Związku wydatnie zajmą się kwestją pływactwa.

Pomiędzy organizacjami uprawiającymi ćwiczenia przysposobienia wojskowego na terenie D. O. K. VII., „S. M. P.” posiada największą liczbę ćwiczących. Wychodząc z założenia, że w przyszłości obrońcę ojczyzny należy zaszczerpieć głęboką miłość kraju, dużo miejsca poświęca się pracy oświatowej, nie docenianej niestety przez miarodajne czynniki.

To wszystko osiągnięto w bardzo trudnych warunkach. Na 374 stowarzyszeń, tylko 42 posiada własne boiska; 135 korzysta z boisk miejskich, czyli tylko około 40 proc. ma zapewnione miejsca do ćwiczeń. Najtrudniej o odpowiedni teren na wsi, gdzie rzadko można znaleźć kawałek ziemi nieuprawnej, nadającej się na powyższy cel. Znacznie gorzej przedstawia się sprawa w ziemie, gdyż o salę do ćwiczeń znacznie trudniej.

Sprężystą organizacją wychowania fizycznego w Związku Młodzieży Polskiej, kieruje komendant Związku p. Karol Bujakiewicz, który nie zrażając się poważnymi trudnościami i mając poparcie zarządu, zdąża wytrwale do wytkniętego celu.

Stefan Śliwiński

Stow. Młodzieży Polskiej a przysposobienie rolnicze

W dobie obecnej postęp w każdej dziedzinie wysuwa zasadę, że przy wytwarzaniu jakiegos dobra, należy uzyskać maximum wydajności przy równoczesnym zużyciu minimum sił rolniczych. Zasada ta dotyczyła głównie przedsiębiorstw przemysłowych, a obecnie staje się aktualną i dla rolnictwa, które do niedawna pracując w korzystnych warunkach, nie odczuwało potrzeby zastosowania nowych metod, aby zwiększyć wydajność produkcji. Pogorszenie się sytuacji gospodarczej jednak zmusza w chwili obecnej rolników do szukania nowych, bardziej racjonalnych sposobów uprawy, nawożenia, hodowli, słowem — powolania gospodarstwa na poziom bardziej postępowy.

Pragnąc wprowadzić wszystkie pożądane zmiany w naszych gospodarstwach średnich i małych, musimy dążyć do tego, aby rolnicy posiadali odpowiednie przygotowanie tak teoretyczne jak i praktyczne. Szkoły rolnicze przygotowują młodzież do przyszłego zawodu, ale ilość ich nawet w naszym województwie nie odpowiada rzeczywistym potrzebom. A powstawanie nowych szkół, czy angażowanie instruktorów napotyka na poważne trudności finansowe i inne.

Aby zaradzić choć częściowo brakowi dostatecznej ilości szkół rolniczych i tem samem szerzyć postęp rolniczy nie tylko wśród młodzieży, ale i wśród starszych, zastosowano nową metodę, odpowiadającą temu zadaniu. Jest nią t. zw. przysposobienie rolnicze. Ma ono udostępniać młodzieży nabywanie wiadomości zawodowych, zaznajomić ją z postępem rolniczym i wzbudzić w niej zamiłowanie do swego zawodu.

Związek Młodzieży Polskiej, największa na terenie Wielkopolski organizacja młodzieży pracującej, skupia w swych szeregach młodzież pozaszkolną w wieku od lat 14. Znaczący odsetek, bo niemal 46 procent członków tej organizacji, to młodzież pracująca na roli.

Dotychczasowe sposoby zainteresowania przyszłych gospodarzy znajdowały naogół słaby odzwiek, dlatego trzeba było stworzyć coś nowego. Zwrócono uwagę na nową metodę przysposobienia rolniczego przez konkursy rolnicze. Próby przeprowadzone przez prof. Mikułowskiego-Pomorskiego z ramienia ministerstwa rolnictwa dały zadawalające wyniki.

Metoda konkursowa przysposobienia rolniczego polega na pewnego rodzaju współzawodnictwie. Tak samo jak w innych konkursach, jest tutaj rywa-

liacja, wysiłek, dążenie do uzyskania I-szej nagrody. Aby uchronić się przed wybujałą rekordomanją, która mogłaby spacyfikować szlachetną rywalizację, wprowadzono cały szereg warunków, po wypełnieniu których można uzyskać najwyższą nagrodę.

Pragnę choć w krótkości zaznaczyć Szanownych Czytelników z metodą konkursów przysposobienia rolniczego.

Młodzież stowarzyszeń, chcąc przeprowadzić konkurs, zawiązuje kółko p. r., które w zespole 6 do 15 chłopów zajmuje się specjalnie jednym zadaniem konkursowym. Dla przykładu wezmę konkurs uprawy kukurydzy.

Uczestnicy konkursu na przestrzeni 50 m², sadzą kukurydzę według przepisów, następnie pielęgnują ją i sprzątają. Praca ich nie ogranicza się tylko do stosowania się do udzielanych przez fachowców wskazówek, ale również muszą oni robić spostrzeżenia w czasie okresu wegetacji kukurydzy i notować je w specjalnych dzienniczkach.

Na podstawie otrzymanych danych obliczają koszty wyprodukowanego ziarna i badają, czy dana uprawa była opłacalna. Przy obliczaniu opłacalności wlicza się wszystkie koszty, a więc dzierżawę poletka, koszt ziarna, nawozów i t. p.

Nad należytem przebiegiem konkursu czuwa komitet, sąd konkursowy, instruktor Związku Młodzieży Polskiej, zwykle z pomocą przychodzi również nauczyciele szkół rolniczych.

Podczas trwania konkursu odbywają się wizytacje pól konkursowych. Mają one na celu zaznajomienie sądu lub instruktora z pracami konkursowymi. W czasie wizytacji konkursista wykazuje znajomość uprawy, nawożenia, o której słyszał na kursie, lub czytał w książkach i we własnych czasopiśmie organizacyjnych. W chwili ukończenia prac konkursowych odbywa się ważenie plonów w obecności członków sądu, lub wizytatora.

Przy punktacji sąd bierze pod uwagę, czy dzienniczek konkursisty był prawidłowo prowadzony, czy obliczenia opłacalności było dobrze zrobione, czy pielęgnacja poletka była staranna, jaki był wygląd rośliny i wreszcie, jakie otrzymano plony. Na ocenę wpływa również jakość gleby, t. zn., gdy gleba była żyzna otrzymuje konkursista mniej punktów, a gdy była uboższa wówczas większą ilość punktów. Wszystkie punkty sumuje się, a kto otrzyma największą ilość punktów, ten uzyskuje pierwszą nagrodę. Suma punktów nie może przewyższać stu.

Widzimy zatem, że główną rolę w konkursie odgrywa osobista zasługa i praca konkursisty, oraz umiejętność korzystania z wiadomości fachowych. Plon z uprawy choć wzięty jest pod uwagę, to jednak nie może być wyłącznie czynnikiem decydującym.

Tak w krótkich słowach przedstawia się przebieg konkursu. Jako metoda daje ona doskonałe wyniki, uczy bowiem młodzież pracy na roli, daje jej wiadomości teoretyczne i praktyczne. Półko konkursowe jest dla konkursisty miniaturowym gospodarstwem, które zmusza go jednak do zwalczania trudności, które napotykać będzie później i w dużym gospodarstwie.

Akcja przysposobienia rolniczego, jako jedno z zadań Związku Młodzieży Polskiej, rozwija się pomyślnie. W roku ubiegłym ukończyło konkurs 147 członków stowarzyszeń, a w roku bieżącym rozpoczęło zgórą 600 na terenie Województwa Poznańskiego. Widać z tego, że młodzież, osiągając realne wyniki swej pracy, z zapałem ją rozszerza.

„Święto Młodzieży, obchodzone w dniu 17 listopada br. będzie dniem wykazania się Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej wobec starszego społeczeństwa ze swej pracy. Niewątpliwie starsze społeczeństwo w miarę swej możliwości udzieli poparcia i dołoży wszelkich starań, aby pomóc młodzieży w pracy nad podniesieniem naszego rolnictwa.

Młody rolnik.

O pracy poznańskich S. M. P.

Rok bież. — w którym praca w S. M. P. nabrała niebywałego rozpędu — był i dla stowarzyszeń m. Poznania przełomowy. Rozmach i śmiałość, z jakimi poznańskie S. M. P. abrało się w roku bież. do pracy, pozwoliły na zrealizowanie licznych planów, i to mimo licznych i często odczuwanych przeszkód, z których oczywiście brak gotówki był najdotkliwszym.

I tak m. in. z dużym nakładem kosztów oddano zimą do użytku członków o-

gnisko, składające się z czytelni, sali gier i sekretariatu, gdzie młodzież spędza mogła długie wieczory zimowe.

Czytelnię zaopatrzone w najnowsze dzienniki i czasopiśma, zainstalowano radio — ostatnio uzupełniono „umeblowanie“ ogniska nawet fortepianem — postarano się o liczne gry pokojowe, m. in. kilka stołów ping-pongowych, w której to gałęzi sportu Poznański Okręg S. M. P. przeprowadził z wielkim sukcesem w swoich lokalach mistrzostwa m. Poznania, zdobywając na 16 drużyn ping-pongowych pierwsze miejsce i cenny puchar przeznaczony dla mistrza.

W porze zimowej urządziły poznańskie S. M. P. dla swoich członków — a również dla młodzieży niezorganizowanej — wykłady religijne, które z roku na rok cieszą się większą popularnością, a to dzięki doborowi tematów i prelegentów, oraz w czasie postu dzięki staraniom S. M. P. odbyły się rekolekcje na które licznie uczęszczała młodzież naszego miasta.

Śmiało można twierdzić, że S. M. P. to jedyna organizacja w Poznaniu, która stale dba o nadanie właściwego kierunku duchowego również niezorganizowanej młodzieży pozaszkolnej, pracującej.

Wiosna i lato upłynęły pod znakiem wychowania fizycznego i również na tym polu odniesiono liczne sukcesy. Z ważniejszych zanotować należy wycieczka poznańskich S. M. P. nad reprezentacjami S. M. P. Śląska i Żnina w lekkiej atletyce, w której to gałęzi sportu poznańskie S. M. P. w naszym mieście zajmuje jedno z czołowych miejsc. Przeprowadzono dalej przy udziale 9 drużyn zawody o mistrzostwo Poznania w palant polski, rozgrywki wewnętrzne w koszykówkę, siatkówkę i t. p., urządzając szereg własnych imprez wzgl. spotkań sportowych. Wśród nich na pierwszym planie postawić należy doskonale udane i licznie obeślaną (160 zawodników) doroczny marsz na okolo m. Poznania.

Wreszcie wspomnieć należy o pierwszym obozie letnim, który w roku bież. urządzono na dalekich kresach w Cimanu na Wołyniu tuż nad granicą bolszewicką. Miesięczny pobyt w obozie niewątpliwie wpłynął dodatnio na jego uczestników — i to nie tylko pod względem fizycznym ale i duchowym — tem więcej, że nie zwyczajnie na żadne przeszkody i zmęczenie, uczestnicy obozu nawet pieszo zwiedzali piękne kresy, zapoznając się przy tej sposobności z Krzemieniem, Wiśniowcem, Zbaraniem, Lwówem, Krakowem, Wieliczką, Częstochową, Warszawą, i t. d.

Warto wspomnieć, że blisko 1500 młodzieży jest już zorganizowanej w samym Poznaniu pod sztandarami S. M. P.

Niewątpliwie po Święcie Młodzieży przygotowujemy z wielkim nakładem starań, kadry członków wrosną i rok przysięły przyniesie jeszcze większe sukcesy w pracy poznańskich S. M. P.

(W. Dorożala)

O naszą młodzież rzemieślniczą

(Wywiad z kierownikiem Bursy Rzemieślniczej im. Staszica p. inż. Rydlewskim).

Z rozmowy z inż. Rydlewskim dowiadujemy się, że Bursę założyło grono wielkodusznych obywateli w dniu 1. listopada 1923 r. Stworzono mianowicie Towarzystwo o równobrzmiącej nazwie, które postawiło sobie za główne zadanie utrzymanie bezcennej tej poprostu placówki.

Internat Bursy Rzemieślniczej im. Staszica mieści się obecnie w nowym magistrackim domu dla samotnych przy Rybakach 18. Posiada razem 42 wychowanków. Chłopcy mieszkają po dwóch w jednym pokoju, pod stałą opieką kierownika Bursy p. inż. Miecz. Rydlewskiego. Pracują oni u swych mistrzów, u których są w nauce, lub też w szkole rzemieślniczo-przemysłowej. Wieczorem natomiast spotykają się wszyscy razem na pogawędce, urozmaiconej zawsze wykładem kierownika, bądź to na tle ogólnie społeczno-naukowym, bądź też zawodowym. Następuje kwadrans gimnastyki, poczem po wspólnej modlitwie, udają się wszyscy na spoczynek. O godz. 10-tej gasną wszystkie światła, w całej bursie zapanowuje ogólna cisza.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że chłopiec a raczej jego rodzic opłaca za mieszkanie wraz z światłem, opałem, opraniem i całodzienną opieką — 15 zł miesięcznie, dalej, że Bursa wydaje swym wychowankom obiady po 30 gr, a dla biedniejszych nawet bezpłatnie, dodatkowe odżywianie w postaci chleba, musimy uznać gigantyczną wprost pracę tego małego grona ludzi.

W pięciu latach istnienia opuściło zakład 80-ciu chłopów, którzy ukończyli swą naukę i poszli w świat jako czeladnicy dobrze wyszkoleni zawodowo, a przytem i jako Polacy-katolicy, pomni swych zadań obywatelskich wobec ojców, religii i ojczyzny.

Jakie jest zachowanie się wychowanków?

Nie mogę się skarżyć. Gdy chłopiec przyjdzie do naszego zakładu,

musimy się nim zawsze specjalnie opiekować, dopóki nie wejdzie w tryb naszego życia. Często nie byli oni przyzwyczajeni do czystości i posłuszeństwa, żyjąc bez opieki jak mali dzikusy. Przeważnie albo nie mieli wcale rodziców, albo takich, którzy nie mieli czasu się nimi zajmować i opiekować. Już po roku jednak, chłopiec przyzwyczaja się do porządku i rygoru, jest zadowolony z życia, które się mu narzuca, twierdząc, że czuje się zupełnie jak w domu.

Czy jest dużo napływu zgłoszeń do Bursy?

Proszę Pana, zgłoszeń wpływa aż za dużo. Z powodu jednak skromnych warunków materialnych i miejsca nie możemy wszystkich zgłoszeń uwzględnić. Wybieramy zatem najbiedniejszych, mamy przecież tylko 42 miejsca. Poza tem walczymy niemająco z trudnościami finansowymi.

Jakie zamiary i plany macie Panowie na przyszłość?

Dążymy — aby wychować uczeni na prawych obywateli Polaków-katolików, dać im godziwe mieszkanie i utrzymanie, dbać pragniemy o gruntowne wykształcenie zawodowe, odcinając ich od zgnubnych wpływów ulicy i przyswoić im prawie poczucie społeczne i towarzyskie.

Pozatem jeszcze dążymy do stworzenia funduszu na pobudowanie własnego gmachu, któryby umożliwił powiększenie liczby naszych wychowanków i pozwolił nam na zapewnienie im wszelkich wygód na wzór internatów podobnych w Anglii, Ameryce, Danii i innych państwach zachodnio-europejskich. W dniu 19 lipca 1928 odwiedził Bursę naszą p. Prezydent Rzeczypospolitej i wyraził swe najwyższe uznanie dla ciężkiej pracy jej kierowników, życząc na przyszłość jaknajlepszego rozwoju. Natomiast nie brakło, poza uznaniem, słów krytycznych od innych zwiedzających, a mianowicie od gości czeskich, którzy się zdziwili małym rozmiarem naszej Bursy i oświadczyli, że znając społeczeństwo wielkopolskie, byli przygotowani zobaczyć coś wspanialszego. Nie tracimy atoli nadziei i wierzymy mocno, że obywatele wielkopolscy, którzy już kilkakrotnie zdali egzamin dobrego pojmowania i zrozumienia społecznego, pomogą nam i wesprą nas w pracy nad wychowaniem naszego młodego pokolenia rzemieślniczego.

Na tem kończymy naszą rozmowę.

Wszelkie dobrowolne datki na cele Bursy Rzemieślniczej w Poznaniu — przyjmuje skarbnik „Bursy Rzemieślniczej im. Staszica“ p. Ligocki, dyr. Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

T a d.

Akademja „Święta młodzieży“

W niedzielę, dnia 17 bm., staraniem Poznańskiego Okręgu S. M. P. odbędzie się w Auli Uniwersyteckiej o godz. 17-tej Uroczysta Akademja „Święta Młodzieży“, która zgromadzi przedewszystkiem tysięczne rzesze naszej młodzieży.

Wielka Aula z trudem pomieści uczestników. Z tego powodu, chcąc dać możność szerszemu ogółowi mieszkańców Poznania jak i całej Wielkopolski wystąpienia obszernego programu, w pierwszym rzędzie przemówienia J. Eminencji Ks. Prymasa, akademja transmitowana będzie przez Radio Poznańskie.

Poniżej podajemy program akademji: 1. Śpiew „Pobudka“ Widora wykona chór Poznańskiego Okręgu S. M. P. pod kier.

Przez szybkie

Święto młodzieży

W niedzielę będzie ich święto. Święto młodych, święto Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Będą chodzić radośni i uroczyste, jak solenizanci. Będą defilować w pochodzie, zdobywać rekordy na zawodach. Kochane chłopaki!

Kochamy przecież wszyscy drabów ztraconych i uśmiechamy się do nich mimowoli, gdy w szeregach karanych maszerują ulicami miasta. Uśmiechamy się, bo radość życia idzie z nimi i beztrząsco porywa nas, szarych przechodniów.

W mundurkach i po cywilu, mały i duży, ale każdy w szeregu głowę wysoko niesie. Dumne to, aż im duma rogami czapek rogatych wylazi. Dumne, że się nauczyło maszerować po żołniersku i z karabinem jest za pan brat. Dumne, że w razie potrzeby potrafi bronić Polski i że na zew stanie ich odrazu cała kupa. Kilkadziesiąt i coś tyśący

Ale to jeszcze nie wszystko. W Sto-

dh. Dorożala. 2. Przemówienie Jego Em. Ks. Kardynała Prymasa. 3. Śpiew „Niebiosa głoszą“ Beethovena wykona chór Poznańskiego Okręgu S. M. P. pod kier. dh. Dorożala. 4. Deklamacja: „Do wyższych rzeczy jam stworzony“ wygłosi przedstawiciel Sodalitacji Marjańskiej Młodzieży Kupieckiej p. Czesław Majewski. 5. Uroczystościowe przemówienie wygłosi Prezes Ligi Katol. Prof. Dr. Gantkowski. 6. Wypowiedź muzyczny a) Walec Szopena a-mol, b) Mazur Tymolskiego „Podkówekcki“ wykona orkiestra Seminarjum Naucz. Mejskiego pod kier. p. Napierały semin. karasu V. 7. Deklamacja „Do harcerza“ Markuszyńskiego wygłosi dh. Jackowiak przedstawiciel Harcerstwa. 8. Śpiew a) „Wojenka, wojenka“ — szarmonizował Fel. Nowowiejski, b) „Warszawiaka“ — szarmonizował Stan. Niewiadomski, na solo sopran p. K. Barańska wykona chór IV. szkoły wydzielonej. Dyrygent prof. Chudziński. 9. Deklamacja zbiorowa: „Hymn“ St. Wyspiańskiego wygłoszą uczniowie klasy VII gimnazjum im. Adama Mickiewicza. 10. Hołd Ojcu Świętemu w ręce Jego Em. Ks. Prymasa złoży przez Poznańskiego Okręgu S. M. P. drh. Edmund Goćwiński. 11. Wspólny śpiew: Hymn Młodzieży „Hej do apelu stańmy wraz“.

Z ostatniej chwili

W ostatniej chwili przypominamy!

Jutro w niedzielę, jako w dzień „Święta Młodzieży“, odbędzie się uroczysty pochód organizacji, skupiających młodzież męską. Pochód wyruszy o godzinie 16,15 z pl. Sapiężyńskiego i przejdzie przez ulicę Pocztową, Aleje Marcinkowskiego, pl. Wolności, 27 Grudnia, Gwarną i Wjazdową. Przed Aulą Uniwersytecką nastąpi rozwiązanie pochodu.

Niewątpliwie Szanowne Obywatelstwo zamanifestuje swą zyczliwość dla młodzieży przez wywieszenie sztandarów, dekoracje okien itp.

Zarząd Sodal. Marj. Młodzieży i Uczni. Kupieck. przypomina iż w niedzielę dn. 17. 11. br. przypada Święto Młodzieży. Jest to dzień w którym młodzież polsko-katolicka wszystkich stanów i warstw skupia myśl swoję w jedno ognisko. Jest to dzień który z radością wita każdy młody Polak-katolik, bowiem czuje, że w dniu tym z wyzn. błogosławi Młodzieży Polskiej Patron św. Stanisław Kostka. Chciejmy zrozumieć doniosłość dnia tego i spełnijmy obowiązek godnego uczczenia.

Program uroczystości jest następujący: 1. rano o godz. 8 Msza św. w kościele św. Marcina. Zbiórka o godz. 7.45 przed wiktorem kościoła św. Marcina. 2. o godz. 10 uroczysty pochód-zbiórka pod sztandarem przy pl. Sapiężyńskim. 3. o godz. 17 Akademja Święta Młodzieży w Auli Uniwersyteckiej. Bilety bezpłatne otrzymać można przed wymarszem pochodu bezpośrednio u kolegi prezesa.

Pamiętaj, że dzień ten wyłącznie dla Ciebie Młody Polaku Katoliku przeznaczony. Zarząd.

Katolik prezydentem miasta Nowego Jorku

(KAP) Kandydat partji demokratycznej, M. J. Walker, działacz katolicki, został wybrany majorem (prezydent miasta) liczącego obecnie około siedmiu milionów mieszkańców Nowego Jorku. P. Walker zwyciężył w wyborach zarówno kontr-kandydata republikańskiego, jak i socjalistycznego.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCJAŃSKIM!

warzyszeniu nietylko na wojaków się sposobią. Trzeba ich widzieć na boiskach sportowych, jak zdobywają mistrzostwa w różnych koszykówkach i siatkówkach, ping-pongu i palantach, stawiają rekordy w biegach, z płótkami i bez płótków, skokach z tyczkami i bez tyczek, jak pływają wiosłując, grają w piłkę nożną.

Albo zajrzyjmy do ogniska, gdy czynna jest biblioteka, gdy pożyczają książki, czytają z zapałem swoje pi-semka.

Radosna i dzielna to młodzież! Żebyśmy to my tak, panie, mogli z naszych młodych lat. Nam nie dali!

Ale nie zazdrośmy im — przeciwnie cieszymy się ich pełnią życia, ich swobodą, radujemy się, że oto nowe pokolenie tak się wychowuje na zdrowych i świątliwych Niepodległej synów. Nie zazdrośmy im, ale przeciwnie — pomóżmy, a w niedzielę rzućmy im do puszek swoją złotówkę, czy na ile nas tam stać. Niech się rozwijają te Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej!

X. A w e r y.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chruści

Program budowlany na rok 1930

Izba przemysłowo-handlowa w Warszawie ogłosiła treść memoriału, złożonego rządowi w sprawie programu budowlanego.

Trzonem pacierzym, na którym opiera się cały program budowlany, opracowany przez izbę warszawską, jest przypuszczenie, że rząd wyasygnuje z rezerwy skarbowych 130 milionów zł, które będą ulokowane w listach zastawnych i obligacjach Banku Gospodarstwa Krajowego i że jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych przeznaczy ze swych funduszy na cele budownictwa ogólnego 40 milj. złotych. Ogółem więc, w przyszłym roku, byłoby przeznaczonych dla ożywienia ruchu budowlanego 170 milj. złotych. Z sumy tej 50 milj. byłoby obróconych na dokonanie budowy już rozpoczętych domów, a 110 milj. na budowę tanich mieszkań.

Zdaniem Izby warszawskiej suma 110 milionów zł winna być użyta tak, aby za nią można było wybudować jak najszybciej i jak największą ilość tanich mieszkań przy najdalej posuniętym znormalizowaniu elementów budowy. Mieszkania byłyby wybudowane 2-ech typów: 1) domy czteromieszkańkowe, ośmiokondytorowe, jednopiętrowe, z ogródkami, położone osiedlami na peryferiach miast; 2) domy miejskie, kamienice wielopiętrowe. Z przeprowadzonej szczegółowo kalkulacji kosztów tych domów wynika, że budowa domków typu pierwszego wypadła znacznie taniej, niż typu drugiego. To też mieszkań typu pierwszego, byłoby wybudowanych znacznie więcej, bo około 9 tysięcy, a typu drugiego około 2 300.

Budowa osiedli podmiejskich według tego planu winna się rozpocząć najpóźniej 15 kwietnia r. 1930, a skończyć do 15 listopada tegoż roku. Natomiast budowa wielopiętrowych kamienic trwałaby do połowy 1931. Aby jednak powyższy program mógł być rzeczywiście zrealizowany, trzeba, by najpóźniej do 1 stycznia 1930 r. oddana została do dyspozycji Banku Gospodarstwa Krajowego suma stu milionów. Pozostałe zaś 70 milionów mogłyby wpływać ratami do 1 sierpnia 1930 r. Izba zaleca budowę domów mieszkalnych tylko w tych centrach, w których głód mieszkaniowy przybrał najbardziej jaskrawe i niepokojące rozmiary, jak w Warszawie, Łodzi, Zagłębiu Dąbrowskim, Białymstoku, Gdyni, Lwowie i Krakowie.

Oto i wszystko. Jak na zapowiadany od dawna projekt izbowy, opracowany zresztą z polecenia rządu i mający zgóry zapewnioną uwagę ministerstwa, program stołecznej izby nie wypadł świetnie. W gruncie rzeczy niema w nim nic nowego, a jedyną zasługą jego to to, że zwraca uwagę, iż najwyższy czas przygotować się do nowego sezonu budowlanego i podjąć przygotowania, aby wypadł lepiej od tegorocznego. Ale apel do Kasy skarbowej nie zabezpiecza ruchu budowlanego przed fluktuacjami nawy państwowej.

Pozostaje nadal otwartą kwestją przyszłości ruchu budowlanego w Polsce i oparcia go na programie trwałym i pewnym.

Krótkie informacje gospodarcze

Jednym z działów Międzynarodowej Wystawy Komunikacji i Turystyki w r. 1930 w Poznaniu będzie wielka międzynarodowa wystawa gołębi pocztowych.

W tych dniach przybył do Gdyni nowy holownik, wykonany w Rotterdamie dla portu gdyńskiego. Służyć on będzie do holowania wielkich parowców, wchodzących i wychodzących z portu.

W najbliższym czasie w porcie gdyńskim wybudowany zostanie wielki skład żywnościowy dla zaopatrywania statków, przybywających do portu.

Pertraktacje między delegacją szwedzką a niemiecką w kwestji zawarcia traktatu handlowego szwedzko-niemieckiego zostały przerwane. Delegacji niemieckiej wyjechał ze Sztokholmu.

W pobliżu gminy Niżna Apsza na Rusi Podkarpacciej wykryto złoża węgla brunatnego oraz antrycytu. Jakość węgla brunatnego ma być lepsza niż w Zagłębiu Ostrawsko-Karwińskim. Normalna eksploatacja rozpocznie się na wiosnę.

W Zagłębiu Donieckim rozpoczęto budowę drugiej serii sztywów, z których wydobycie ogólnie wynosić ma 12 milionów tonn. Szwy będą zbudowane według projektów amerykańskich i niemieckich.

Zdobywanie tanich kapitałów obrotowych przez banki amerykańskie

Zasadniczą cechą naszego rynku pieniężnego jest brak płynnych kapitałów oraz drożyzna pieniądza. Skutkiem tego banki, które są instytucjami trudniącymi się przeważnie udzielaniem kredytów, zajmują w naszym życiu gospodarczym stanowisko dominujące. Ponieważ każdy potrzebujący pieniędzy sam się do nich głosi, więc odpada dzisiaj prawie w zupełności konieczność przyciągania szerokich sfer klientowskich. Rzecz oczywista, solidny bank nie wykorzystuje tej sytuacji aż do dopuszczenia do leniwego funkcjonowania swego aparatu wykonawczego i do opieszalego załatwiania spraw bieżących.

Klientela bankowa rozpada się na dwa zasadnicze odłamy: na klientelę stałą i klientelę przygodną. Klientela stała jest z bankiem w ciągłym kontakcie, czy to czerpiąc z jego źródeł kredytowych, czy to mając złożone w banku pieniądze, które im obraca, czy też porucza bankowi pewne czynności, jak np. inkaso weksli itp. Klienteli stałej bank może bardziej iść na rękę niż przygodnej, gdyż jest dokładniej zorientowany w stanie jej interesów i skutkiem tego moment ryzyka się zmniejsza. Klientela przygodna, która tylko od czasu do czasu korzysta z usług banku, nie może oczywiście spodziewać się tego maximum zrozumienia z jego strony, dlatego też tutaj należy szukać źródła utyskiwania klienteli przygodnej. Koniecznym zaś warunkiem współpracy z bankiem jest posiadanie rachunku, siłą faktu więc ci, którzy liczą się z ewentualnością jej potrzeby, składają w banku swe kapitały. Ponieważ marża między bonifikowaniami i pobieraniami przez bank odsetkami jest stosunkowo bardzo duża, gdyż wynosi przeciętnie 6 proc., więc bankowi nie zależy tak bardzo na tem, aby zdobyć wkłady na specjalnie dla siebie korzystnych warunkach.

Inaczej w Ameryce, której rynek pieniężny jest bardzo zasobny a skutkiem tego pieniądź tani. Bank, który musi z powierzonych mu kapitałów wypracować przede wszystkim pokrycie kosztów aparatu wykonawczego i pewną nadwyżkę, czyli zysk, musi się starać o jak najkorzystniejsze dla siebie zdobycie wkładów. Dlatego też warto się przypatrzyć, jak się to dzieje.

Ponieważ praktyka wykazuje, że lepiej jest, jak chodzi o wkłady, oprzeć się na szerokich masach, które jednostkowo składają sumy drobne, ale sumy te rosną skutkiem ilości składających do bardzo poważnych cyfr, niż na kilku jednostkach, powierających bankowi duże sumy (choć i tych przyjmuje się z otwartymi ramionami), więc bazą t. zw. finansial advertisement czyli polityki starającej się o pozyskanie wkładów jest warstwa ludzi o stałych poborach. Innymi słowy, urzędnicy i robotnicy.

W bankach amerykańskich mamy zasadniczo dwa rodzaje rachunków: savings accounts, czyli rachunki oszczędnościowe, oprocentowane przeciętnie na 4 proc. rocznie i checkings accounts, rachunki czekowe, do pewnej sumy nieoprocentowane, a powyżej tej granicy, tanio oprocentowane, przeciętnie do 2-ach proc. rocznie. Przy rachunkach czekowych bank występuje jako kasjer posiadacza rachunku, wypłaca pieniądze w myśl jego dyspozycji, lub też odbiera wpłaty na jego rachunek, za co słusnie mu się należy wynagrodzenie, a pobiera je w ten sposób, że złożone pieniądze wcale, albo też tanio oprocentowuje.

Teraz chodzi o to, aby te tanie pieniądze pozyskać. Dzieje się to zapomocą iście po amerykańsku propagowanej idei oszczędności. Ponieważ w Ameryce niema, tak jak u nas, w przeważnej części przez pracodawców opłacanych ubezpieczalni, więc każdy zarabiający musi się liczyć z tem, że na wypadek starości, lub też choroby znajdzie się bez środków do życia, więc zawnazu już musi zacząć odkładać na tę chwilę pieniądze. Te pieniądze składa się oczywiście na rachunki oszczędnościowe. Banki wysyłają wszędzie agentów, którzy trudnią się zawołowo pozyskiwaniem wkładów: do fabryk, do biur, do mieszkań. Oczywiście nie wszyscy już składają pieniądze, takich agentów uświadamia o konieczności stałego składania co pewien czas pewnej sumy na rachunek

oszczędnościowy. Daje im plany oszczędnościowe, które wykazują, jaką sumę należy co miesiąc złożyć, aby po pewnej ilości lat być właścicielem poważniejszego kapitału. Banki zachęcają nowych klientów przez robienie im podarków, jeżeli np. ktoś zobowiązuje się stałym oszczędzać 50 dolarów miesięcznie, dostaje od banku książeczkę, w której figuruje już uznanie za pierwszą ratę, mimo że jej klient nie wpłacił. Oprócz tego oczywiście reklama: barwne ogłoszenia, reklama świetlana, anonse w gazetach.

Charakterystyczną cechą przeciętnego Amerykanina jest dążenie do osiągnięcia takich celów, jak posiadanie samochodu, własnego domu, lub też możliwości dania synowi wyższego wykształcenia. Te popularne ideały wykorzystują banki, dostosowując plany oszczędnościowe do danych celów. Z chwilą, gdy klient doszedł już do posiadania np. własnego samochodu, tłumaczy mu agent, że musi przecież posiadać własny dom, i w ten sposób budzi w nim coraz nowe potrzeby. Oczywiście wkłady przyjmuje się od najdrobniejszych sum i aby klient nie musiał się trudzić osobistym ich wpłacaniem, dostaje na kilka dni przed umówionym terminem należycie wypełniony przekaz pocztowy. Aby pójść klientowi jeszcze bardziej na rękę, bank zobowiązuje się wobec niego w wypadkach jego choroby lub śmierci do pewnych świadczeń asekuracyjnych. Itak, na wypadek jego choroby należycie stwierdzonej, bank płaci przez czas jej trwania daną wkładkę za klienta. Wrazie jego zaś śmierci zwraca natychmiast rodzinie wpłacone sumy oraz po upływie czasokresu, w którym klient na mocy planu oszczędnościowego miał dość do posiadania określonego kapitału, wypłaca jej ten kapitał. Tak skutkiem długotrwałej choroby, lub nawet śmierci właściciela savings accountu był rodziny nie jest na szwank naradzony.

Skoro już pozyskało się zapomocą wyżej wymienionych metod sporą liczbę posiadaczy rachunków oszczędnościowych, bank względnie jego agenci, tłumaczą im konieczność posiadania także rachunku czekowego. To nie napotyka już na wielkie trudności. Przecież dany klient składa przeważnie na ściśle oznaczony cel, a więc na samochód, czy też na dom własny. Dlatego też odbierając część złożonych pieniędzy opażnia sobie dojście do wymarzonego celu. Czyli, że na wygodne opędzanie wydatków bieżących powinien posiadać checking account, z którego dysponuje, a bank jego dyspozycje wprowadza w czyn, przez co unika on straty czasu na osobiste zajmowanie się temi sprawami, a przecież „time is money”. W ten sposób za pośrednictwem stosunkowo drogo oprocentowanych savings accounts dochodzi się do taniego kapitału, reprezentowanego na checkings accounts i problem z iście amerykańską celowością rozwiązany.

Z chwilą, gdy w Polsce konjunktura się zmieni, a z czasem zmienić się musi, będą nasze banki zmuszone do pomyślenia o podobnej akcji.

(—) Dr. Adam Kierski.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma niemiecka pragnie otrzymać przedstawicielstwo firm polskich na rolini strączkowej.

Firma francuska pragnie oddać przedstawicielstwo na wszelkie szkła powiększające.

Australijskie biuro informacyjne z siedzibą w Sydney pragnie służyć informacjami o firmach australijskich wszystkim zainteresowanym w handlu z Australją.

Firmy, które pragną nawiązać stosunki handlowe z Ameryką Centralną i Południową oraz, które posiadają już tam swoich przedstawicieli zechcą się skomunikować z Izłą przem. i handlową w Poznaniu.

PODATKI I OPŁATY

(p) Prowadzenie przez spółdzielnie kredytowe sprzedaży nawozów sztucznych. Okólnikiem L. D. V. 8551/4 min. skarbu przedłużyle ważność okólnika z 1927 r., zezwalającego spółdzielczym instytucjom drobnego kredytu na prowadzenie komisyjnej sprzedaży nawozów sztucznych na rachunek Państwowego Banku Rolnego bez obowiązku nabywania oddzielnego świadectwa przemysłowego. (c)

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Narady — w sprawie eksportu zboża do Niemiec. W Poznaniu odbywały się onegdaj narady pomiędzy przedstawicielami świeżo założonego Związku Eksportatorów Zbożowych a przedstawicielami eksportowych organizacyj niemieckich. Narady te miały na celu wyszukanie dróg współdziałania pomiędzy eksportem zbożowym polskim a niemieckim w celu pewnej współpracy w sprzedaży zboża szczególnie żyta na zagranicznych rynkach zbytu i niedopuszczenia do obniżania cen. Przebieg narad wykazał zasadniczo zgodność poglądów obu stron, co pozwala mniemać, że będzie można doprowadzić do stworzenia realnych warunków współdziałania.

(k) Wywóz w październiku 1929 r. Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego wywóz handlu zagranicznego Polski w październiku przedstawiał się, jak następuje: wywieziono 1.801.547 tonn towarów. Wartość wywozu wyniosła 259.427 tys. zł. W porównaniu do września nastąpiło zmniejszenie w wadze o 104.798 t., w wartości o 2.604 tys. zł., t. j. o 1 proc. Z ważniejszych zmian zaznaczyć należy wzrost wywozu artykułów spożywczych (o 12,8 milj. zł.), przyczem najważniejsze pozycje stanowią jęczmień (o 4,2 milj. zł.), strączkowe (o 5,6 milj. zł.), oraz cukier (o 4,6 milj. zł.). Zmniejszył się natomiast wywóz trzody chlewnej (o 4,7 milj. zł.), drzewa (o 3,2 milj. zł.), węgla (o 2,3 milj. zł.) oraz metali, a w szczególności cynku (o 5,0 milj. zł.).

(k) Dźwig do ładowania rudy w porcie gdyńskim. Min. przemysłu i handlu zawarło umowę ze Zjed. Hutami „Królewska” i „Laury” na zainstalowanie w Gdyni dźwigu mostowego dla przeladunku rudy. Nośność dźwigu wynosić będzie 7 tonn netto, wydajność zaś na godzinę 200 tonn. Dźwig ustawiony będzie na nadbrzeżu południowym obok istniejących już dwóch dźwigów mostowych dla węgla, wykonanych również przez te huty. Uruchomienie nowego dźwigu nastąpi w listopadzie roku przyszłego.

Z ZAGRANICY

(z) Pożyczka szwedzka dla Litwy. Jak donoszą ze Sztokholmu, zakończone zostały pertraktacje w sprawie udzielenia Litwie pożyczki przez trust zapalczany Kreugera. Kreuger i Toll finansują więc pożyczkę 6 milj. dol. przy oprocentowaniu 6 rocznie na przeciąg 35 lat, po kursie emisyjnym 93. Wzamiem za to rząd litewski udziela trustowi szwedzkiemu prawo kontroli na 35 lat nad sprzedażą, importem i wywozem zapalek.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 15. 11. 1929.

Spędzono wołów 4, buhajów 12, krów 35, bydła 51, świń 171, cieląt 121, owiec 4, kóz —, prosiąt —. Razem zwierząt 347

Z powodu małego spędu notowań nie orzeprowadzono.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 16. 11. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca ze 100 kp.

Standardy: a) żyta 696 gr (119,5 f. w. hol.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w. hol.)

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Zyto	25.25—25.75
Uspodobienie stałe	
Pszenica	38.75—40.75
Uspodobienie spokójne	
Jęczmień przemysłowy	25.00—26.00
Jęczmień browarowy	26.00—29.00
Ogólne usposobienie stałe	
Jawias	21.50—23.50
Uspodobienie stałe	
Maka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	39.25
Uspodobienie stałe	
Maka ozenna 65% w. l. worka	59.00—63.00
Uspodobienie stałe	
Otreby żytnie	16.00—17.00
Otreby pszenne	18.00—19.00
Żepak	70.00—74.00
Groch polny	38.00—42.00
Groch Victoria	48.00—55.00
Groch Poligera	42.00—47.00
Ziemiński fabryczny franco fabryka ze kg % mączki	0,19
Ogólne usposobienie stałe	

Uwagi: Ziemiński laduje bez handlu. Jęczmień pojawiający się na rynku w większo w wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

KTO KUPIJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA GŁEB ROBOTNIKOM POLSKIMI

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Niemki na kongresach kobiecych

Kongresy międzynarodowe pozwalają zaobserwować wiele cech polityki narodowej, które oficjalna polityka stara się ukryć, i takie cechy charakteru narodowego, które odsłaniają nawet niewtajemniczonym to „wewnętrzne oblicze” — nie na eksport obliczone. Uwydatnia się to szczególnie na kongresach kobiecych, w których biorą udział Niemki.

Przybywają one — od czasu dopuszczenia ich do obrad po wielkiej wojnie — w coraz liczniejszych delegacjach, zawsze znakomicie dobranych pod względem jakościowym, posiadających wśród siebie wyb. specjalistki od spraw, będących tematem obrad, mających zgóry podzielone role i tak pełne tupetu i wiary w swój naród i prawomocność jego dążeń, że wzbudzają poprostu podziw.

Na terenie rady międzynarodowej kobiet — nos soeurs allemandes — jak nazywają je pacyficznie nastroszone francuski, te same, które podniosły wielki gwałt potępienia Dumura za jego „Nach Paris” — delegacja niemieckiej rady narodowej kobiet wysuwa się stale na miejsce poczesne tuż za delegacjami anglosaskimi, grającymi pierwsze skrzypce od początku istnienia Rady międzynarodowej. Zabiera głos w każdej sprawie i w każdej komisji, nie kępując się przepisaniami, ograniczającymi liczbę wystąpień delegacji poszczególnych krajów i czas przemówień. Postawiły się ponad tem, to dobre dla „narodów mniejszych”. I — co ciekawe — że przewodniczące obradom angielski i francuski nie protestują przeciw temu.

Kongres tegoroczny stowarzyszeń równouprawnienia kobiet w Berlinie — międzynarodowy — był jedną potężną manifestacją kobiet niemieckich ducha. Była tym jasnym promieniem swego otoczenia, bez którego smutno w kółkach rodzinnych — była podpora i prawą ręką ojca, pociechą matki, najczulszą opiekunką młodszego rodzeństwa i domowników. Serce jej za młodu zaprawione do tej przepięknej roli, która bierze dla siebie tylko trud i ofiarę, wszystkiego sobie odmawia, aby tem hojniej obdarować drugich, przez cały ciąg dalszego życia, nie sprzeniewierzyła się tej zasadzie. W r. 1897 poślubiła Ludwika Skórzewskiego, właściciela Gołanic pod Leszkiem — a choć nie wniosła mu żadnego wiana, już w pierwszym roku wspólnego pożycia, mąż o niej mówił przeciw „niesprawiedliwościom narzucenym narodowi niemieckiemu przez traktat wersalski” i protestem przeciw Lidze Narodów, która powstała bez woli i udziału w jej stworzeniu Niemiec i wyrosła z woli zwycięzców „niewinnie oskarżonego” za wywołanie masakry 1914-18 r. narodu niemieckiego. Jest to poprostu imponujące, do jakiego stopnia te kobiety wierzą, iż Niemcy prowadzą wojnę sprawiedliwą i że one to były sprowokowane do chwytności na oręż w obronie słuszności. Kwe-

stja Prus Wschodnich — „oderwanych od macierzy” — to dla nich sprawa tak jasna, że niema sposobu polemizowania z niemi na temat praw Polski do Poznańskiego i Pomorza. Polskie Pomorze „odcięto od Vaterlandu ziemi niemiecką” — i koniec. Na ten temat nie trafiają do nich żadne argumenty. I — przyznają szczerze, że z zazdrością patrzą na takie przekonanie niewzruszoną o prawie swego narodu.

Kongres berliński spełnił bardzo pożyteczną dla nas robotę, bo otworzył oczy polskiej delegacji kobiet z BB., które nań pojechały. Ich sprawozdania tchną takim zdziwieniem wobec odkrycia kart przez Niemki, że dopiero teraz można zrozumieć... ich niezrozumienie stanowiska obozu narodowego w sprawach mniejszości narodowych w Polsce.

Kongres Genewski stowarzyszeń kobiet z wyższym wykształceniem sprowadził — jak i na inne zjazdy międzynarodowe kobiece — poważną delegację niemiecką i również jedno z tak charakteryzujących tupet Niemek wystąpień. Mianowicie, dopóki Niemki miały nadzieję, że przejdzie ich kandydatka na wiceprzewodniczącą Kongresu, pomyślały i władały językami angielskim i francuskim. Z chwilą, gdy ta nadzieja zawiodła, zapomniały w rumel wszystkie obu tych języków i zmusiły kongres do wysłuchiwania przemówień wyłącznie po niemiecku i dania im tłumaczki. W rezultacie obrady przeciągały się niesłychanie, gdyż wszelkie ich przemówienia trzeba było tłumaczyć na angielski i francuski (oba uznane za równorzędnie oficjalne). Poza tem wystąpiły z żądaniem uznania języka niemieckiego za trzeci język oficjalny.

W związku z językiem obrad warto zaznaczyć, że Angielki i Amerykanki zaprotestowały przeciw obraniu Warszawy za miejsce zjazdu rady federalnej stowarzyszeń ze względu, że nie można w Polsce rozmówić się w drodze „żadnym językiem kulturalnym”. Szkoda, że nie nazwały nas jeszcze Eurazją, jak to zdarza się poważnym publicystom angielskim.

Jakież z tego wszystkiego wnioski?

Obserwując te różne kongresy międzynarodowe kobiece, można postawić przedewszystkiem jeden, że delegacje grupują się „rasowo”: razem trzymają się narody anglo-saskie, razem Skandynawki i Dunki, razem — Niemki i Holenderki, Francuzki z Belgijkami, Włoszkami i Hiszpankami, zaczyna się grupowanie razem kobiet słowiańskich, ale do nich ciągną Rumunki (Kongres Genewski i Mała Ententa kobiece) i — Estonki i Łotwa, (zjazd naukowej organizacji pracy w Paryżu), co wskazywałoby również i na tworzenie się wspólnoty, opartej na pewnego rodzaju odporze narodów, zajmujących terytoria między Bolszewją (Eurazją) i Niemcami, wobec narzucanej sobie przewagi narodów Zachodu. Czy zatem nie jest to wskazówka, w jakim kierunku winny iść przygotowania do naszych wystąpień na terenie międzynarodowym? jakie powinny je poprzedzić porozumienia?

Poczucie rozproszkowania, słabości „chodzenia w pojedynkę”, nurzuca się z siłą nieodpartą, gdy widzi się tę pewność siebie, z jaką Niemki występują i to życzliwe pobłażanie, z jakim spotykają się ich wystąpienia.

A przecież Niemcy są narodem, który przez całe wieki nie umiał się zorganizować, nie umiał się rządzić i minęło dopiero kilkadziesiąt lat od czasu, gdy żelazna wola jednego człowieka potrafiła wykorzystać cechy narodowe jednego z ich państw, by tego dokonać i dokonać tak trwale. Traktat Wersalski, który mógł to zrobić silniej, traktując ich jako całość od Prus po Nadrenję. Niemieckie stowarzyszenia kobiece to twierdza pangermanizmu taka sama, jak organizacje nacjonalistów niemieckich. Wiedzą, czego chcą i wierzą niewzruszenie w swój naród.

Mają program ogólny poza poszczególnymi swymi programami, zależnymi od dziedziny, jaką objęły do wykonania. Te poszczególne programy to tylko część całości, której nigdy nie spuszczają z oczu.

I to jest cecha, którą trzeba nam przejąć od nich, bo u nas jest wręcz przeciwnie: szczegóły zasłaniają nam całość. Niema tego rozumienia, że każda organizacja wypełnia tylko część pracy i że wykonanie jej ma być osiągnięte zrozumieniem celu ogólnego, jakim jest — wielkość narodu.

Można zwalczać szowinizm, można oburzać się na zachłanność niemiecką, ale należy jasno przeprowadzić porównania między drogami, jakimi kroczą narody, by — wystrzegać się błędów — brać od obcych to, co dla nas jest wskazówką. W pojedynkę delegacje polskie nie odegrają takiej roli, jaką odegrać mogą, gdy stworzą silną grupę słowiańską, opartą o życzliwe narody sąsiedzkie, ufne w poszanowanie ich praw.

Warszawa. Z. Zaleska.

Susan Lawrence

Po raz pierwszy w historii angielskiej Labour Party zdarza się, że na przewodnictwo partii wybrano kobietę, mianowicie miss Susan Lawrence, sekretarkę ministerstwa Opieki Społecznej. Miss Lawrence jest posłem i zasłużyła się w dziedzinie Opieki Społecznej bardzo wybitnie. Do wydziału brytyjskiej Labour Party wybrano prócz miss Lawrence jeszcze trzy inne kobiety, mistress J. L. Adamson, dr. Ethel Bentham i mistress Gould.

Warto przypomnieć, że w r. 1927 partja konserwatywistów w Anglii oddała również przewodnictwo kobiecie, Karolinie Bridgeman.

Zapytana o niektóre szczegóły z „Polskromnienia Złotnicy”, ostatniego filmu kręconego przez oboje w Hollywood, zdumiewający przeobrażeniem „dziewczynki” w złotnicę przekorną, Mary powiada, proszę zapytać o to Douga. Ten natychmiast odrzuca: O tak, Mary doskonale grała rolę złotnicy, ale wszak byłem tam aby ją poskromić.

Narodowa Organizacja Kobiet, oddział Śródmieście

odbyła zebranie dnia 7 bm., na którym licznie zebrane członkinie wysłuchały z żywym zainteresowaniem zajmującego i wyczerpującego wykładu p. red. Piestrzyńskiego na temat obrad ostatniej sesji Ligi Narodów w Genewie.

Ze świata

Gwiazda filmowa w Europie

Olbrzym transatlantycki, „Mauretania”, przywiózł do Cherbourg parę artystów dobrze znanych w Europie, nietylko z ekranu, Douglasa Fairbank i Mary Pickford. Nazywa się ich poprostu: Doug i Mary.

Ledwie wysiadła na ląd jasnowłosa Mary, oświadczyła otwarcie że jest na „wakacjach”. Jesteśmy w Europie, jesteśmy zadowolona, pojedziemy najpierw do Szwajcarii, potem mpowrócimy do Paryża, potem może do Italji, Egiptu, Siamu, Japonji... Przyjechalibyśmy aby wypocząć, zamierzamy odbyć podróż naokoło świata!... Na te wakacje dobrze pracowałam.

Tw 439

Pw 7:77-46,86

Zasłużone Wielkopolanki

Eleonora z Bojanowskich Skórzewska

Gdy myślą cofną się, o lat kilka w stecz — by na życzenie Szanownej Redaktorki rozejrzeć się wśród Ziemiaków, naszej doby, staje przedemną, cicha, szerszemu ogółowi mało znana, a jednak wybitna postać obywatelki ziemskiej — Eleonory z Bojanowskich Skórzewskiej. Urodzona w 1855 r. na Wielkopoiskiej ziemi, tutaj spędziła lata dziecińne, a choć ją potem los przerzucił do byłej Kongresówki, gdzie ojciec jej nabył w Częstochowskim posiadłość Kamyk, Zmarłą łączyły z naszą dzielnicą wspomnienia młodości i serdeczne węzły rodzinne. — Już w najrańszej wiosnie życia, Eleonora okazywała niezwykłą energię czynu, zamiłowanie do gospodarstwa i ofiarności z uśmiechem, iż jej pracowitość, interes do gospodarstwa, bystrość pojmująca w lot każdy obrót finansowy, stokrót więcej warte od posagu. Eleonora znana w rodzinie i wśród sąsiadów, jako „pani Lola”, przez lat kilkanaście była nietylko, pełną dobroci i stodoicy towarzyszką życia śp. Ludwika Skórzewskiego, ale strażniczką domowego ogniska, i najlepszą chlebobawczynią dla podwładnych. Pod jej wpływem i umiejętnym kierunkiem, w starem gnieździe rozkwitło życie i bilo peł-

nem tętnem dawnych tradycji, staropolskiej gościnności, niezmordowanej pracy i wielkiej ofiarności dla ubogich. Kto zaliczał się do przyjaciół,

zaczęj i głęboko wierzącej pani domu, nie zawiodł się nigdy na jej sercu, bo przyjsć bliźnim z pomocą, pomnażać plony, nie dla siebie, lecz dla dobra rodziny, kraju, przyjaciół, było gwiazdą przewodnią Jej życia. Pilność i zapobiegliwość wzrosły w niej jeszcze, gdy po śmierci męża, spadł na nią ciężar odpowiedzialności, utrzymania Gołanic. Skromnymi środkami i wielką oszczędnością, tak pomnożył się domek, iż wkrótce pani Lola, dokupiła Niechłód, od sąsiada p. Sicińskiego, by piękny ten szmat ziemi, oddać dziełnemu i zaufanemu bratankowi swemu, Józefowi Bojanowskiemu. Sposrzedłszy w nim niepospolite zdolności agromiczne, całą duszą przyczyniła się do ich rozwoju, wpajając w ucznia zamiłowanie rolnictwa i wytrwałność w pracy oraz w pokonywaniu trudności, nieodzownych w zawodzie rolników, tak że właściciel Niechłodu, zaliczać się może, do najznakomitszych ziemian wielkopolskich. Kilka lat przed śmiercią, Eleonora Skórzewska, uległa ciężkiemu wypadkowi. Odtąd zachwiało się jej kwitnące zdrowie. Mimo kalectwa i dotkliwych cierpień, nie ustawała w trudzie. Jak biblijna Marta, troszczyła się „około wiele” — jak Marja, codzień o światło, składała u stóp Chrystusa, swe krzyże, troski i radości. Wśród ciężkich fizycznych niedomagań, Bóg zsyłał pociechy. Ohok-

tej największej — wskrzeszenia Ojczyzny — danem Jej było patrzeć, jak ulubiony bratanek i starsza bratanica, własne zakładali gniazdko. Ale gdy duch nieustannie rwał się do czynu, siły słabły. Otoczona najczulszą opieką swych bliskich, zgasła w Poznaniu 10 marca 1921 r., po ciężkich cierpieniach i walce z ulatającym życiem — opatrzona św. Sakramentami. Zgasła w Poznaniu! Kto znał Eleonorę Skórzewską, pojął łatwo, ile cichej tragedji, mieściło się w tych dwóch słowach. Ta Ziemianka — par excellences — musiała umierać z niewymownym bólem, zdala od ukochanych, malowniczo nad jeziorem położonych Gołanic, zdala od miłego sercu, wiejskiego kościółka i zaufanych slug. — Dziś, młodsza bratanica — Helena z Bojanowskich Donimirska, gorliwie czuwa wraz z mężem, nad odziedziczoną placówką, po zacnej Ciotce, która przeszła dobrze czyniąc.

Wśród gąszczy drzew i zieleni, w zacisznym ustroniu, śpi snem wiecznym, w grobowcu rodziny Skórzewskich, Eleonora z Bojanowskich — a wietrzyk niesie Jej na swych skrzydłach, zapach pól i łąków ziemi Leszczyńskiej, którą tak umiłowała!

Iry Stablewska

Zalesia.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Z dnia

Ani pędzi ziemi

Ze zdumieniem dowiaduje się kraj, że bez wiedzy społeczeństwa zgodzono się na fatalne przepisy w układzie o likwidacji wzajemnych zobowiązań polsko-niemieckich. Aktem tym została unicestwiona — a raczej ma zostać, gdyż dla uprawomocnienia potrzeba potwierdzenia tego aktu przez izby ustawodawcze — sprawa dalszej likwidacji mienia niemieckiego.

Tem samem ma się dokonać jakgdyby zatwierdzenie ze strony polskiej dziejowej krzywdy wydziedziczenia chłopca naszego z ojczyzny łanów przez kolonizację pruską. Mamy obecnie jak gdyby przekreślić protesty ludu, który pod Bismarckowskim jarzmem czynem stwierdzał, że jest żyjącym narodem, z własnym językiem, o chlubnej przeszłości, który się — mimo wszystkich szykan i gwałtów dziejowych nań dokonywanych — nie wyrzeka przyszłości. Mamy jak gdyby — na przekór wozowi Drzymala — kłam zadać bolesnemu obrazowi Prusowej „Placówki” i ponurej tragedji Śienkiewiczowskiego „Bartka - Zwydęcy”.

Przecież nie upłynęło jeszcze pół wieku od chwili osiedlenia kolonistów pionierów niemieczyny, czolowej kolumny „Drang nach Osten”. Żyje jeszcze pokolenie, które wszystkimi siłami podjęło walkę o polską ziemię, bronilo ją przeciw zaprzepaszczaniu w łapach germańskich.

Traktat wersalski przypisał nam krwawymi ofiarami okupione prawo, odkupienia tej ziemi, którą w walce „Drang nach Osten” wydarło naszym ojcom, nie przebiegając w środkach. Z prawa tego ma naród zrezygnować w 10 lat po odzyskaniu swej niepodległości, kiedy ponownie krzepnie w siłę napór żywiołu niemieckiego.

Niemcy, którzy pozostaną na ziemiach polskich, a w wiadaniu ich pozostanie około 200 000 morgów ziemi, mają utrwalac charakter mocarstwowy kraju? Toż przecież ludzie szkoły pomajowej wypisali pono na swoim sztandarze hasło Polski „mocarstwo”. Czy to jest droga do jej realizacji? Czy w ten sposób mamy wzmocnić granice nasze?

Chcemy wierzyć, że jest w tem pościąganiu tragiczna omyłka. Pragniemy się dowiedzieć, że sprawy nie za szły dotąd tak daleko, by nie było odwrotu z źle obranej drogi...

Dziwią się politycy po-majowi, dlaczego nie mają miru wśród młodzieży? Dlaczego wspaniale, pięknie brzmiące hasła znajdują tak mało odgłosu wśród nowego pokolenia?

Wyreczmy szerokie masy w danu odpowiedzi: — razi rozdźwięk między hasłami, odrąbionymi przez ludzi dnia dzisiejszego — a ich wykonaniem.

Prowadzimy politykę mocarstwowej Polski — gloszą trębacz „sana-

cji” — a rezygnują z praw państwa polskiego do ziemi w ręku niemieckim.

To razi i to boli! Młodym imponuje moc postano-

wień i ich urzeczywistnienie. Dlatego znajdziecie ją zawsze w obozie tych, gdzie męskiem uderzeniem w stół zabrzmia rozgłosnie: „Nie damy ani pędzi polskiej ziemi!”

Zjazd dzielnicowy w Poznaniu

kierowników Wydz. pow. Młodych O. W. P.

W niedzielę, dnia 10. b. m., odbył się jesienny zjazd dzielnicowy kierowników Wydziałów powiatowych Młodych O. W. P. w sali Stronnictwa Narodowego w Poznaniu. Zjazd został licznie obsesany przez Wydziały powiatowe z województw: poznańskiego, pomorskiego i łódzkiego.

Zagał przedpołudniowe obrady przewodniczący Komitetu Młodych Dzielnic Zachodniej, p. Jan Zdzitowiecki, witając przedstawicieli powiatów oraz władze Obozowe. Równocześnie zreferował p. przewodniczący sytuację polityczną, wytworzoną wypadkami ostatnich dni kilkunastu. Sprawy, związane z usprawnieniem aparatu organizacyjnego Młodych omówił szczegółowo delegat warszawski, przewodniczący Komitetu Wykonawczego Młodych O. W. P. w War-

szawie, p. dr. Tad. Bielski. W dyskusji zwracano uwagę na różne niedomagania życia społecznego prowincji, przedstawiając jednocześnie propozycje, mające się przyczynić do rozwoju sił i wzmocnienia aktywności Obozu. Zadowoleniem przyjęto do wiadomości, że narodowe hasła naszego Obozu znajdują poważne zrozumienie na wsi.

Popołudniu odbyła się druga część zjazdu: referaty wygłosili kolejno pp.: J. Drobnik i R. Piestrzyński. Pierwszy mówca uwypuklił w mocnym przemówieniu podstawy moralne naszego ruchu, — drugi referent przedstawił szczegółowo całokształt rządowej polityki zagranicznej wraz z jej skutkami. Zjazd zakończono w podniosłym nastroju odśpiewaniem „Hymnu Młodych”.

mików ukończyły zakłady naukowe w zasadniczej negacji naszego kierunku ideowego”.

Przeżony wymową cyfr autor stara się ustalić przyczynę niezrozumiałego dlań zjawiska. Jakiż, młodzi przeciw Komendantowi?

I tu zaczyna się przykra, ale znamienna spowiedź publiczna.

Autor dochodzi bowiem do wniosku, że przyczyna tkwi w małej wartości moralnej elementu, który zasilał kadry „sanacji”. Ludzie ci zaś skupiali się pod tym znakiem nie dla jakiegokolwiek idei, lecz dla kariery, „poparcia i udogodnień materialnych”.

Bolesne to samobiczowanie sumienia sanatorskiego kończy p. K. konkluzją, że „przeciwnicy rozciągnęli swe macki na nowopowstałe roczniki... i nie dali się już stąd wyprec”.

Nie dość tego, przypominamy strapieniemu p. K., że nietylko młódz uniwersytecka stoi dziś na straży ideałów ruchu narodowego. Sztandar jego już okala nieprzerwanym pierścieniem większość młodzieży polskiej wszystkich stanów. Dlatego do tej mocnej ideologii należy przyszłość. Stąd ten ból „sanatorów”!

Kronika Organizacyjna

— **Odprawa kierowników grup.** W piątek, dnia 8 b. m., odbyła się w lokalu O. W. P. odprawa kierowników grup w obecności kierownika Wydziału Grodzkiego Młodych O. W. P. m. Poznania p. red. Fenglera. W odprawie podniesiono konieczność conajwydatniejszego tempa pracy, do której nada się obecnie szczególnie nadchodzący okres zimowy. Jedną z grup, niedostatecznie czynna uległa rozwiązaniu, a członkowie jej zostaną rozdzieleni do innych. Przykład ten niezawodnie wystarczy, aby skłonić innych opieszalszych do podwojenia opieszalszych. Za najbliższe zadanie uznano postawienie w dobrej formie organizacyjnej placówek dzielnicowych w Poznaniu oraz na jego przedmieściach. Przypomniano również potrzebę skrupulatniejszego inkasowania składek od członków.

— **Z sekcji żeńskiej przy Wydziale Grodzkim.** Bez rozgłosu pracują członkinie sekcji żeńskiej ruchu Młodych O. W. P. przy Wydziale Grodzkim. Niemal co tydzień odbywają się zebrania, na których wygłasza się referaty, rozwijające ideologię Obozową. Referaty wygłaszali ostatnio pp. Zdzitowiecki, Fengler, Płonczyński oraz p. Zofja Zółtowska. W najbliższym czasie nastąpi wcielenie kandydatek do sekcji przy jednoczesnym udekorowaniu godłem O. W. P.

Pod skrzydłami policji

W dwa dni po znanych zajściach w gmachu Sejmu, przybyło po południu do lokalu Obozu Wielkiej Polski w Warszawie 2 policjantów, oświadczając, że otrzymali rozkaz przebywania w lokalu. Policjanci usadzili się w przedpokoju, przygotowując się do dłuższego pobytu. Dopiero porozumienie się z komisariatem pozwoliło ustalić, iż funkcjonariusze pomylili się co do treści rozkazu.

Dostali oni bowiem polecenie przebywania nie w lokalu, ale przebywania przed siedzibą władz Obozu. Dla jakich przyczyn warta ta została wystawiona, dotąd nie wyjaśniono. Warta ta pozostaje nadal pod drzwiami lokalu Obozu Wielkiej Polski.

Samobiczowanie

Głos sanatora o stosunku młodzieży do ideologii pomajowej.

Odrąbiono, tuż po buncie majowym, że młodzież skupi się u sztandaru p. Piłsudskiego. Orzeczone z całą pewnością, że reszta niedowiarków przekona się wielkimi, historycznymi wypadkami. Obiecywano... w r. 1926.

Do innych wniosków dochodzi się teraz, u schyłku 1929 roku. Świadomość zdecydowanej i stałej przewagi żywiołów narodowych w młodem pokoleniu Polski niepodległej staje się coraz powszechniejsza. Są o niej równie przeświadczeni „sanatorzy”: nie licznij jednak tylko mają odwagę przyznać się do tego.

W sposób nie budzący wątpliwości uznał to p. J. Karczewski. W „Polsce Jutrzejszej”, organie sanacyjnej Ligi

Mocarstwowego Rozwoju Polski (Katorż — Warszawa, Nr 21, z dnia 1. X. 29 r.) stwierdził p. Karczewski uccziwie, że:

„W obecnej chwili młodzież uniwersytecka w 90 proc. jest nastrojona opozycyjnie do idei, programu i obozu Marszałka, bezpośrednio lub za pośrednictwem uznanych i darzonych zaufaniem leaderów”.

A nieco dalej znajdujemy tragiczne wręcz dla szczerego pilsudczyka wyznanie:

„Dziś w wyższych uczelniach młodzież naprawdę ideową spotyka się w O. W. P., u socjalistów, gdzie narażeni są na setki szykan, a pracują u nas — najradziej. Wbrew wszystkiemu, wbrew pozorowej logice”.

Nie dosyć na tem. P. Karczewski ustala słusznie w artykule „Młodzi” że:

„Mamy w Polsce około 30.000 akademików, z tego do ugrupowania prorządowych należy najwyżej 500. Od roku 1918 siedem seryj akade-

W czwartek, dnia 21-go b. m. o godz. 20-tej w sali Stronnictwa Narodowego przy św. Marcynie 65 (nad kinem „Colosseum”) odbędzie się

zebranie ogólne

Młodych O. W. P. miasta Poznania.

Na porządku dziennym ciekawy referat. Przybycie wszystkich członków obowiązkowe. Wstęp za okazaniem legitymacji.

Wydział Grodzki.

Roman Dmowski.

JAN POPLAWSKI

Jego stanowisko w dziejach rozwoju myśli politycznej

III.

Biogunowem przeciwieństwem tego sposobu myślenia był Popławski. Dziwne zjawisko: sam pisarz z zawodu, z ogromnym poczuciem piękna w literaturze, z niesłychaniem samodzielnym a przenikliwym sądem o jej utworach — miał nienawiść wprost do literackiego traktowania zagadnień politycznych. W dyskusji politycznej zmuszał ludzi do nieschodzenia z gruntu rzeczywistości, do ścisłego liczenia się z logiką życia.

Ten ścisły realizm w traktowaniu zagadnień politycznych, który pisma Popławskiego znamionował, zazwyczaj nie idzie w parze ze śmiałością aspiracji, z dążeniem do wielkich celów przyszłości, bo wtedy zmusza do wielkiego wysiłku myśli. W Popławskim te rzeczy się łączyły, bo jego mózg wysiłku się nie bał. Pracował on bez przerwy, szukając dróg od współczesnej, zdawało się bezna- dziejnej rzeczywistości do wielkich

celów, które przed swą ojczyzną widział.

Uczniami jego w tym względzie byli wszyscy jego towarzysze pracy: pod jego wpływem odczuli się odrwanego traktowania sprawy polskiej, którym zaraziło je środowisko, uczyli się patrzeć w życie, we współczesne położenie polityczne, nie spuszczać z oka wielkiego celu, który im przyświecał; a im bardziej się wgłębiali we współczesną rzeczywistość, im lepiej ją rozumieli, tem jaśniejszym im się stawało, że ich cel jest realnym, że państwo polskie w niedalekiej przyszłości nie jest chimera.

Tak powstała nowoczesna myśl polityczna polska, myśl pozytywna, twórcza, która, stawiając sobie, jako cel realny, zjednoczenie Polski i odzyskanie własnego bytu państwowego i szukając środków do tego celu, ściśle liczących się z istniejącym położeniem politycznym, poddała rewizji system wskazań patriotyzmu porobiorowego, zepchnęła w nim na plan drugi to, co miało w jej oczach znaczenie podrzędne, i śmiało wykreśliła sobie swoje drogi. Tak ze skromnych początków powstała stopniowo polityka, która, nie oglądając się na zromuniałe glosy oburzenia i protestu ze strony tych, których myśl nie mogła

za nią nadażyć, szła po trudnej, najeżonej przeszkodami drodze do swego celu.

Ktokolwiek chce jej genezę i rozwój zrozumieć, musi wiedzieć, że rodziny swe zawdzięcza ona przede wszystkim niepospolitemu umysłowi Popławskiego, który nauczył ludzi patrzeć we współczesną rzeczywistość ze stanowiska wielkich celów przyszłości. Nikt z kierowników tej polityki nie byłby tem, czem był, nie dokonalby tego, czego dokonał, gdyby w zaraniu swego czynnego życia nie był spotkał na swej drodze Popławskiego i pod jego wpływem nie wyzwolił się z panujących szablonów myśli polskiej.

Jego przedewszystkiem dziełem było wyzwolenie myśli całego obozu z pojęć dzielnicowych, wyniesienie jej na poziom myślenia ogólnopolskiego. Gdy Polacy w zaborze pruskim całą energią swej myśli zwracali się przeciw Niemcom, co czyniło ich skłonny do łatwego popadania w rusofilstwo; gdy ich rodacy w zaborze rosyjskim widzieli wroga prawie wyłącznie w Rosji, co się często łączyło z austrofilstwem, a u niejednego powodowało marzenie o zwycięstwie Niemiec nad Rosją — obóz grupujący się koło „Przeglądu Wszeczpolskiego”, dzięki przedewszystkiem pracy Popławskiego, nauczył się jednakowo żywo odczu-

wać obce niebezpieczeństwo, bez względu na to, na którym froncie ono występowało, i oceniać rozmiary tego niebezpieczeństwa dla przyszłości Narodu, bez względu na odległość, z jakiej się je widziało.

Obóz ten zwrócono myślą ku państwu polskiemu, jako ku realnemu celowi, przedewszystkiem musiał sobie rozstrzygnąć zagadnienie, jaka to musi być Polska, na jakim obszarze, w jakich granicach zamknięta. I tu znalazł najlepszego przewodnika w Popławskim, w jego szerokiej wiedzy o współczesnej Polsce i o nowoczesnych warunkach bytu narodów. Popławski nauczył ludzi, jakie znaczenie dla przyszłości Polski mają ziemie zaboru pruskiego, on zwrócił ich uwagę na kresach północno-zachodnich, wskazując, że zagłada polskości na tych ziemiach i utrata ich raz na zawsze, będzie utratą raz na zawsze stanowiska wielkiego narodu i zdolności do odegrania roli samodzielnej w polityce europejskiej.

Jezeliśmy podczas wielkiej wojny zrozumieli to znaczenie ziem zaboru pruskiego i główne swe wysiłki zwrócić na ich odzyskanie, zawdzięczamy to przede wszystkim myśli i pracy tego, od kilkunastu lat już w grobie spoczywającego człowieka.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

O kobietach ładnych i brzydkich

Horoskopy matrymonjalne — Rozbieżność upodobań — Nie-ma brzydkich kobiet

W tych dniach jedno z pism angielskich ogłosiło wyniki ankiety na temat: „Czy mężczyźni wolą ładne czy brzydkie kobiety? W odpowiedzi pisze znana nowelistka Dorothy Dix:

Czy uroda jest jedynym przymiotem, pociągającym mężczyzn ku kobiecie? Czy dziewczę, które przy rozdawaniu wdzięku zostało pominięte, winno porzucić wszelką nadzieję zamążpójścia? Bynajmniej! Horoskopy matrymonjalne „nieładnej panny wcale nie są beznadziejne. Oczywiście jest prawdą, że gdyby każda córa Ewy miała do wyboru: albo zalety psychiczne, albo wygląd zewnętrzny powłoki, to bezwzględnie wszystkie wybrałyby: faliste spłoty włosów, cerę koloru krwi i mleka i wdzięk gazelli, a pogardziłyby mądrością i zaletami charakteru. Jest to zrozumiałe i łatwe do wytłumaczenia. Od kolebki do mogiły kobiety wysłuchiwać muszą męskich zachwyty nad czarem młodości i piękności niewieściej, a mogą także zauważyć, że mężczyźni w pierwszym wejrzeniu ocenia przede wszystkim istotę zewnętrzną i od dodatniego lub ujemnego rezultatu pierwszego wrażenia, uzależniają swoje dalsze postępowanie. — „Czy ładna?” — oto pierwsze pytanie przedstawiciela płci „mocnej”, interesującego się jaką nieznaną niewiastą. Nigdy nie zapyta: czy inteligentna, dobrze wychowana lub jakie są cechy jej umysłu i serca! Wobec tego zdawałoby się, że atrybuty te uważane są za drugorzędne i że uroda jest momentem decydującym.

W rzeczywistości jednak tak nie jest. Przedewszystkiem nie należy zapominać, że „piękność” jest rzeczą gustu i że każda kobieta jest o tyle „ładna”, o ile odpowiada estetycznym wymogom danego mężczyzny. Jak wiadomo: o gustach nie należy dysputować. Tak jak już pod wyglądem koloru włosów i cery, upodobania „panów świata” są bardzo rozbieżne, a nieregularne rysy twarzy uważane są przez jednych za szczyt brzydoty, przez innych zaś za pociągające swoją pikantnością, tak znów ten i ów uwielbia boskie

kształty Junony, inny zaś przepada za figurką Drobną, filigranową Kobiety nieładne mogą pocieszyć się faktem, że aczkolwiek mężczyźni — w ich własnym przekonaniu — są wszyscy wielbicielami piękna i to tak dalece, że rzekomo nie w świecie nie mogłoby ich spowodować do wybrania niewiasty, która nie miała szans otrzymania nagrody na konkursie piękności, to jednakże teorię tę rzadko kiedy stosują w praktyce.

Niezaprzeczenie dużo „klasycznych piękności” znalazło się w szeregach staropanińskich, a mało z nich zdobyło wyśnionych, a chociażby tylko znośnych, towarzyszyw życiowych. Można by powiedzieć, że kobiety takie są, co prawda podziwiane, ale jedynie na wzór pięknego obrazu, do nabycia którego mężczyźni nie okazują chęci i, pozostawiając innym możliwość ulepszenia domowego ogniska takim arcydziełem natury, sami decydują się pojąć za żonę, jaką miłutką, wesolą szczebiotkę! Przyroda — pomimo wszystko — nie jest tak niesprawiedliwa, jak to upośledzonym pod względem urody dziewczętom wydawałyby się mogło. „Pięknościom” odmawia ona zazwyczaj, na zasadzie odwiecznego prawa równowagi, wielu zalet, które im obdarza znów hojnie „brzydkie” białogłowy. A te właśnie przymioty odgrywają w wielu wypadkach rolę decydującą. Bo jaką wartość mieć może dla uczuciowego mężczyzny, bezdusna „lalka”, której przepiękna twarzyczka maskuje próżnię umysłu i serca, objawiającą się w braku zrozumienia idealów życiowych, w zarozumiałości i samoupodobaniu?

I czy potrzeba zaznaczyć jakie, w przeciwnym razie, szanse ma młoda kobieta, której „nieregularne” rysy promieniają wdziękiem wewnętrznej wartości pogody ducha i radości życiowej?

Ale poco ja to wszystko piszę? — kończy angielska pisarka — „przecież brzydkich kobiet w ogóle niema na świecie, a jeżeli która w własnych oczach za taką uchodzi — proszę, niechaj się odezwie!” Kr.

System inkwizycyjny w Bolszewji

Komu jest dobrze pod rządami Sowietów? Dyktatura tam wyciska swe piętno na wszystkich, nawet na zwolennikach tego systemu i jego wykonawców. Zależność poszczególnych jednostek od tego, co nakazują „zgóry”, co każe i czego zabraniają jest nie do zniesienia. Gorzej jednak jest, gdy tę „dyktaturę” wykonuje molloch i gdy sprawuje sąd nad ludźmi.

Swoisty „sąd”, ustalony w Z. S. R. R. od niedawna, nosi miano „czystki”, oczyszczania partii komunistycznej od nieuczynnych, niemoralnych i burżuazyjnych elementów. Posiedzenie komisji „czystki” odbywają się publicznie i każdy obecny przy „czystce” obywatel ma prawo wskazywać na te lub owe „nieproleterskie” posunięcia komunisty. Jeśli komisja uzna je za dowiedzione i ważne, komunistę zostaje wydalony z partii i usunięty z urzędu.

Jeśli w urzędach cywilnych „czystka” jest mniej gróżna ze względu na to, że komuniści z komisji kontrolujących b. dziej ufają kontrolowanym, niż rządzącym przez nich i stale zresztą utyskującym rzeszom obywateli, to inaczej rzecz się ma w armji. Czerwonoarmista jest bardziej faworyzowany, niż robotnik lub chłop. Z nim w Sowietach liczą się i głos jego ma jeszcze znaczenie, może zostać dowódcą w każdej chwili poparty siłą. Jakkolwiek więc naogół w czerwonej armji panuje stosunkowo dyscyplina i żołnierz sowiecki jest karnym wykonawcą rozkazów, dowódcy wojskowi na pewien czas przed „czystką” zmuszani są do „sfolgowania” swym podwładnym. Niewiadomo bowiem, który się zgłosi ze skargą, niewiadomo również, z jaką; a któż w ustroju sowieckim nie ma grzechu na sumieniu?

Odbywa się badanie dowódcy obrony nadbrzeżnej floty bałtyckiej, Elisiejewa. Ogromna sala czerwonej armji i floty w Leningradzie wypełniona jest po brzegi przez marynarzy. Elisiejew przytacza swój życiarys, wzorowy, jak na sowieckiego dowódcę. Jest on robotnikiem, synem robotnika. Do partji komunistycznej należał od 11 lat. Brał udział w wojnie z „białymi”, tłumil powstanie w Kronsztadzie, odznaczony został orderem Czerwonego Sztandaru. Zdałoby się, że wszelka kontrola jest już zbyteczna. Lecz oto marynarze poczynają rzucać pytania, a badany, jak żak, usprawiedliwia się przed swymi podwładnymi wobec komisji kontrolującej. „Czy to prawda, że Elisiejew ożenił się z żoną carskiego oficera, którego uprzednio rozstrzelano?”, „Dlaczego żona przezwana została „admiralową?”, „Czy to prawda, że dowódca udziela po pijanemu dłuższych urlopów, niż na trzeźwo?”, „Dlaczego odpowiedział pewnemu komunisty: „nie jestem dla was towarzyszem E. siejew, a dowódcą?”. Takie i tym podobne pytania mnożą się z każdą chwilą. Wiele z nich oparte są na plotkach i pogłoskach, krążących wśród marynarzy. Ale „towarzysz dowódca” na wszystko musi odpowiedzieć. Żona nie ma nawyków „admiralskich”. Komuniści odpowiedzieli ostro, ale go najajutrz przeprosił. Z hiokratyzmem walczy; sam

poleciał usunąć z drzwi mego gabinetu napis: „wejście tylko po zameldowaniu” itd. itd. Spektakl odbywa się przy udziale całego garnizonu, a dla badanego stanowi najgorszą odmianę współczesnej inkwizycji.

Przykład powyższy nie należy do najbardziej jaskrawych. Publicznie zadawane pytania, czy towarzysz uprawia flirt, czy to prawda, że go widywano w towarzystwie cudzej żony — są na porządku dziennym przy „czystce”. W białoruskim okręgu wojskowym, podaje „Krasnaja Zwiezda”, kontrola trwała 8½ godzin wobec przeszło 500 widzów. W Smoleńsku padło pytanie: „Dlaczego dowódca armji tow. Jegorow przybył na przeglad pulku w rękawiczkach?”. Niektóre komisje kontrolujące otrzymują doniesienia o partyjnych komunistach tego rodzaju: „Tow. X. stałe urządza swej żonie sceny zazdrości”, „Tow. R. od wpływu swej żony i teściowej pozostawił ikony w swem mieszkaniu”. Niema takiej dziedziny życia badanych, czy to urzędowej, czy prywatnej, którąby sposobem sowieckim nie została poddana krytyce z punktu widzenia „czystego komunizmu”.

W tych warunkach nie należy dziwić się, iż mają miejsce tragedje rodzinne w rodzaju głośnej sprawy zabójstwa towarzysza Koko. Był on dowódcą pulku jazdy czerwonej, stacjonowanego w Homlu. Wśród kolegów pulkowych dowódcy rozpowszechniła się pogłoska, że żona jego jest... faszystką i przeciwniczką ustroju sowieckiego. Komunistyczna jacejka pulku obradowała nad tą sprawą i poleciła dowódcy pulku rozwieść się z żoną. Koko wiedział doskonale, że żona jego nie jest „faszystką”, wiedział, że pogłoski tego rodzaju są złośliwie zmyślone. Niemniej jednak, jako dowódca i komunist, jako karny żołnierz, oświadczył swej żonie, że chociaż ją kocha zmuszony jest „wykonać swój obowiązek wobec rewolucji” i ją opuścić. Zdenerwowana i doprowadzona do ostateczności żona dowódcy zastrzeliła swego męża i popelniła samobójstwo. W pozostawionej kartce zapewnia wszystkich, iż „jest niewinna”.

Oto miew systemu inkwizycyjnego. B.

Zagadnienie pamięci

Zajmuje się niem jednocześnie psychologia, filozofja i medycyna. Kwestja ta leży więc na pograniczu trzech nauk i sam ten fakt świadczy o tem, że jest to zagadnienie bardzo niejasne i mocno poplątane.

Z drugiej strony kwestja pamięci staje się ostatnio coraz bardziej aktualną. Do lekarzy zgłasza się coraz więcej osób, podających jako najważniejszy objaw choroby zanik pamięci. Zazwyczaj objaw ten nie występuje samodzielnie i łączy się z szeregiem innych symptomów chorób umysłowych.

Sprawą tą zajmowali się już starożytni Grecy. Według ich mniemania każde przeżycie pozostawia w duszy pewne ślady, podobne do rysów, wyciśniętych rylcem na wosku. O wiele później filozof francuski Decartes w podobny sposób wytłumaczył powstanie pamięci, zależne od „rysów w mózgu”. Dzisiejsza psycholo-

gia nie obalila jeszcze tych dogmatów. Owych rysów na masie mózgowej, będących odbiciem większych lub mniejszych przeżyć, nie należy identyfikować z rysami na płycie gramofonowej, albowiem jest to sprawa bardziej skomplikowana.

Pamięć odgrywa w naszym życiu duchowym i umysłowym bezsprzecznie bardzo wielką rolę, nie jest ona jednak wyłączną właściwością ludz. Zwierzęta posiadają również pamięć, a nawet stożce na niskim stopniu owady, i — mu-chy i pszczoły wyróżniają się również posiadaniem pamięci.

Na podstawie dokonanych doświadczeń psychologowie doszli do wniosku, że istnieją dwa typy ludzi posiadających zdolności pamięciowe. Ludzie pierwszego typu posiadają t. zw. „pamięć wzrokową”. W pamięć ich wżera się przede wszystkim to, co widzą. Ludzie drugiego typu przyswajają sobie najlepiej wrażenia słuchowe. — Dźwięki utrwalają się w ich pamięci głębiej niż linje, farby i obrazy.

Poza ten istnieją ludzie, posiadający fenomenalną pamięć dotyczącą wyłącznie pewnych określonych pojęć. Niektórzy doskonale zapamiętywują nazwiska, inni daty, jeszcze inni i twarze ludzkie i t. d.

Psychologia rozróżnia ponadto pamięć „mechaniczną” i „logiczną”.

Ludzie o pamięci mechanicznej wchłaniają pewn pojęcia czy też zjawiska w chronologicznym porządku, nie troszcząc się o wewnętrzny związek tych zjawisk — materiał pojęć i zjawisk, które są powiązane jakąś wspólną nicią logiki.

Te dwa rodzaje pamięci z łatwością można już zaobserwować w środowisku dziecięcym. Dzieci, posiadające pamięć mechaniczną, łatwiej się wycuczają wierszyków i łatwiej „bsorbują wiadomości niż dzieci, posiadające pamięć logiczną, która jest dowodem większej samodzielności i wyższej inteligencji.

Pamięć stanowi przede wszystkim pewnego rodzaju zdolność umysłową i jak wszystkie wogóle zdolności jest właściwością wrodzoną.

Pamięć jest zdolnością umysłową, ale nie świadczy bynajmniej o stopniu rozwoju inteligencji danego osobnika. Istnieje bardzo wielu zdolnych, utalentowanych ludzi, posiadających niestety, kiepską pamięć i — odwrotnie — zdarzają się idocy i kretyni, chętni się fenomenalną pamięcią.

Według oświadczeń psychologów, fizjologów i lekarzy, obecnie ludzie cierpią na zanik pamięci w stopniu o wiele większym niż dawniej. W każdym razie dziś spotkacie na każdym kroku człowieka, który się uskarża:

— Nie wiem, co to jest... tracę zupełnie pamięć...

U ludzi starszych zanik pamięci jest zjawiskiem zupełnie naturalnym. Ale wśród młodego pokolenia wypadki osłabienia zdolności pamięciowych mają swe głębsze przyczyny, tkwiące w istocie współczesnego życia. Przedewszystkiem winę ponosi w tym wypadku szalone tempo życia wielkomiejskiego, ogólny popiół i powszechna gmatwanina. Zapamiętać można te zjawiska i obrazy, które utrwalają się w pamięci i które przyjmuje się uważnie, z pewną koncentracją. Ludzie nerwowi i wiecznie spieszący się nie mogą pochwalić się dobrą pamięcią.

Śmierć lekarza cesarzowej Eugenji.

W New - Yorku zmarł ostatnio w wieku 102 lat doktor James Wadel, towarzysz wypraw afrykańskich Livingstone'a, oraz b. lekarz cesarzowej francuskiej Eugenji.

Córka miljonera — zakonnica.

Jedyna córka amerykańskiego „króla stali” Charles'a Schwaba, ciesząca się wielkim powodzeniem w kołach finansjery nowojorskiej, wstąpiła niedawno — zupełnie niespodziewanie dla otoczenia — do klasztoru Karmelitanek Boschw w Greensburgu. Jest to już trzeci fakt, w ciągu ostatnich lat, wstąpienia córki miljonera amerykańskiego do klasztoru.

Najdłuższe w Azji wasy.

Sławnym i dumnym ich posiadaczem jest generał japoński, Nagaoko, osobistość popularna w całej Japonji nie tylko z racji wspaniałych wásów, lecz również ze względu na inne zalety i zasługi. Albowiem generał Nagaoko jest zasłużonym pionierem sportu i lotnictwa, oraz bardzo czynnym działaczem społecznym. Rejestr jego zasług jest conajmniej tak długi jak wasy, uznane powszechnie za najdłuższe na całym Wschodzie. Długość tych wásów jest naprawdę imponująca, wynosi bowiem 35½ centymetra i zmusza szanowanego generała do kilkakrotnego okręcania ich dookoła uszu. Mimo to nie jest generał Nagaoko posiadaczem światowego rekordu długości wásów i zajmuje dopiero trzecie miejsce wśród wásali. Dwa pierwsze miejsce zajmuje pewien Kanadyjczyk, oraz pewien portjer berliński, z których każdy posiada wasy długości około pięćdziesięciu centymetrów.

Chiny zmieniają kalendarz.

Rząd nankijski postanowił z dniem 1 stycznia 1930 r. wprowadzić kalendarz gregoriański na miejsce dotychczasowego kalendarza chińskiego, w którym miesiące obliczane są według zmian księżycy. Użycie w przyszłości starszego kalendarza ma być surowo karane, wszystkie zaś wy-dawnictwa otrzymały ostry zakaz umieszczenia jakichkolwiek wzmianek o dawnym kalendarzu w kalendarzach, wydanych na rok 1930.

Gwiazda filmowa najcięższej wagi.

Wśród niezliczonych kandydatek i kandydatów na gwiazdy filmowe w Hollywood wielką sensację wywołało zjawienie się niejakej Birdy Bunny. Jest to siedemnastoletnie dziewczę o sympatycznej powierchowości, oddające się z zapalem pływaniu, tennisowi, hazardzie i tańcom, którego największą kwalifikacją do kariery filmowej jest imponująca zaiste waga, wynosząca „tylko” 226 kilo i 800 gramów. Solidna przedstawicielka płci, co to jest „puchem marnym”, dostała bez trudu korzystne engagement.

Z różnych stron Po'ski

Budowa nowych świątyn w diecezji Łomżyńskiej.

Na terenie diecezji Łomżyńskiej, tak dotkliwie dwukrotnie pustoszonej przez wojnę, znajduje się obecnie w stanie budowy kilkanaście świątyn, z których kilka jest na ukończeniu. Do okazałszych należą: kościół w Piatnicy, Jedwabnem i Małym Płocku. Jest to niewątpliwie ogromna zasługa ludu podlaskiego i duchowieństwa, iż w dość trudnych warunkach gospodarczych zdobyli się na tyle ofiarności i wysiłku. (KAP)

Powiększenie sieci telefonicznej na Wileńszczyźnie.

Celem udoskonalenia międzymiastowej komunikacji telefonicznej na terenie diecezji wileńskiej, zostały wybudowane w bieżącym okresie budowlanym i oddane do użytku publicznego następujące dwuprzewodowe brązowe międzymiastowe linje telefoniczne, ogólnej długości 247 km. 1. Grodno — Druskieniki, długości 52 km. 2. Duksty — Brasław, dług. 63 km. 3. Wilno — Molodeczno, dług. 130 km. Powyższe linje umożliwią dobre połączenie telefoniczne między Wilnem i Druskienikami, Brasławem i Molodecznem, wraz z przyległymi miejscowościami. Ponadto Smorgonie uzyskali bezpośrednie połączenie na przewodach żelaznych z Wilnem i Molodecznem. Wybudowano również cały szereg drugorzędnych linii telefonicznych międzymiastowych żelaznych, ogólnej długości około 340 km.

Most na Wiśle pod Dęblinem.

Odbudowa mostu kolejowego na Wiśle pod Dęblinem postępuje szybko naprzód. Odbudowa ta przeprowadzana jest bez przerwy w ruchu kolejowym na tym ważnym szlaku, co świadczy o sprawności naszych inżynierów i robotników kolejowych.

Dnia 26 września miało miejsce przesunięcie jednego z pięciu przęseł tego mostu. Stare, pozostałe jeszcze z czasów rosyjskich przęsło mostu dwutorowego od strony Dębina, zostało przesunięte na rusztowanie, wzniesione obok mostu, i na jego miejsce nasunięte zostało przęsło nowe.

Projekt sprowadzenia zwłok śp. ks. arcybiskupa Hryniewieckiego.

W Wilnie odbyło się zwyczajne posiedzenie tamtejszej kapituły metropolitarnej na którym omawiano m. in. sprawę sprowadzenia do Wilna zwłok śp. ks. arcybiskupa Hryniewieckiego.

Wykrycie nadużyć podatkowych w firmie „Pilot” w Katowicach.

W tych dniach Władze Skarbowe wpadły na trop nadużyć podatkowych uprawianych od 3 lat przez firmę „Pilot” spółkę akcyjną w Katowicach.

W toku dochodzeń zakwestjonowano nieprawidłowe prowadzenie ksiąg handlowych, skutkiem czego w poważny sposób obniżano wymiar należnego podatku.

Straty Skarbu państwa wynoszące z tego tytułu około 200.000 zł. zostały zabezpieczone aresztem nałożonym na towar i majątek firmy.

Dalsze dochodzenia w tej sprawie trwają.

Żydowscy krzewiciele komunizmu.

W związku z wystąpieniami komunistycznymi z okazji 12-letniej rocznicy rewolucji bolszewickiej aresztowały władze śledcze w Krakowie techników komunistycznych N. Ettingera, Reginę Wajsbart bez określonego miejsca zamieszkania, Salę Gotlib i Abrahama Wortmna. — Aresztowanie nastąpiło w chwili, gdy wymienieni z kilkunastoma transparentami komunistycznymi ruszyli na miasto, celem ich rozplakatowania. Ettinger stawiał opór policji. Aresztowano ponadto jeszcze Dittla Wajsbarta vel Goldziuka, Moryca Holzerfarsa i Ungera w chwili, gdy przed szkołą przy ul. Wąskiej rozdawali odezwy komunistyczne uczniom szkoły dokształcającej.

Fatalna przygoda u fryzjera

W Warszawie do pewnego zakładu fryzjerskiego na Ochocie wszedł celem ogolenia się niejaki Jakób Rawicz. Po ogoleniu, gdy subjekt począł rozplącać zraszczać twarz Rawicza, ten krzyknawszy przeraźliwie, zerwał się z krzesła i chwyciwszy się za twarz, począł biegać jak szalony. Wkrótce wyszło na jaw, że ocalił, przez pomyłkę, włożył rozpłacz do butelki z karbolem zamiast — do wody kolońskiej. Lekarz pogotowia stwierdził poparzenie twarzy, oczu i uszu. Po opatrunku Rawicza przewieziono do domu.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Tow. Przemysłowców, Jeżyce. Za bawą dziś, 16 bm o godzinie 20 w sali p Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Dochód na rzecz związków dla sierót.

Koło Śpiewackie im. ks. dr. J. Szyńskiego, Poznań - Główna. Miesięczne zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 16 bm o godzinie 20 w lokalu posiedzeń, p. Jankowskiego. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy

Poznański Okręg Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Lekcja chóru okręgowego młodzieży i Sodalitji Kupieckiej, odbędzie się dziś o godzinie 19 w ognisku okręgowym, plac Nowomiejski 5.

Tow. Sport. „Jutrznia“. W sobotę 16 bm o godz 19.30 w lokalu p Olszewskiego, ul. Gen Prądzyńskiego 17a, odbędzie się plenarne zebranie.

S. M. P. Swarzędz w Święto Młodzieży urządza w niedzielę 17 bm pochodą Zbiórka towarzystw do pochodu o godzinie 8.15 na rynku. Po południu o godzinie 17 uroczyste zebranie na salce pana Korcza.

Wszelchstanowy Związek Białych Fycerzy Poznań - Tum. W niedzielę, d 17 bm, o godzinie 8.40 zbiórka na Placu Tumskim celem wysłuchania mszy św w katedrze. O godzinie 15.20 zbiórka na pl Tumskim, skąd wyruszą na pl Sapieżyński celem udziału w pochodzie. W poniedziałek o godzinie 20 gry pokojowe w Domu Katolickim na Śródcie.

Tow. Powst. i Wojaków Stare Miasto. W niedzielę dnia 17 bm, o godz. 12 odbędzie się w kościele Panny Marji msza św za zmarłych członków Tow. Strójmundury i czapki.

Stow. Młodzieży Polskiej Boże Ciało. Zbiórka — celem uczestniczenia w wspólnej komunji św. z okazji „Święta Młodzieży” —znaczona na 17 bm o godzinie 7.30 na dziedzińcu przed ogniskiem, zaś zbiórka celem wzięcia udziału w pochodzie manifestacyjnym na godz 15.30 na dziedzińcu przed ogniskiem. Zebranie plenarne odbędzie się w środę dnia 20 bm o godzinie 19.30 w ognisku przy Wajach Jagielly.

Wydział Pomocniczy Krawiectwa Damskiego zaprasza wszystkich członków na uroczystość swego patrona, św Homobona, w niedzielę, dnia 17 bm, o godzinie 9 w kościele farnym. Wieczorem zabawa w „Boulevardzie”, pl. Nowomiejski nr 5

Stow. Mężczyzn Apostolstwa Modlitwy. Miesięczne posiedzenie odbędzie się w niedzielę 17 bm o godz 15 na salce „Marianum”, Klasztor OO. Jezuitów, ul. Szewska 18.

Stow. Żeńskie „Strażnica“. W niedzielę 17 bm o godzinie 17 odbędzie się herbata dla członków i gości w sali parafialnej. Program wiele urozmaicony.

Pozn. Klub Sportowy Głuchoniemych. Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę 17 bm o godzinie 15.30 w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

Zw. Zaw. Automobilistów Rz. P. Plenarne zebranie oddz. poznańskiego odbędzie się w niedzielę 17 bm o godz 10 w lokalu p Kasperkowej, przy ul. Kraszewskiego nr 16.

Tow. Przemysł „Jedność“ pod wezw. św. Antoniego. Msza św za zmarłych i poległych członków Tow odbędzie się w niedzielę 17 bm o godzinie 9 w kościele Ojców Salezjanów, ul. Wrcniecka

Zw. Zaw. Automobilistów. Plenarne zebranie oddziału poznańskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 17 bm o godzinie 10 w lokalu p Kasperkowej, przy ul. Kraszewskiego 16.

Chór im. „Chopina“ urządza w niedzielę dnia 17 bm, w sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego urocz maiconą niespodziankami herbatką z tańcami, do której przygrywać będzie dobrowolna muzyka. Początek o godz 18.

Koło Tow. Rękodzielników. Msza św. na intencję zmarłych i poległych członków odbędzie się w niedzielę dnia 17 bm, o godzinie 9 w kościele Bożego Ciała. Zebranie miesięczne we wtorek dnia 19 bm o godzinie 19 przy Nowym Rynku 4. Na porządku obrad ważne sprawy, m. in. wykład

Tow. Powst. i Wojaków Poznań - Śródmieście urządza w niedzielę dnia 17 bm, o godzinie 19 w sali posiedzeń p Bay erowej przy placu Bernardyńskim obchód listopadowy. Uprasza się o przybycie wszystkich członków wraz z rodzinami, goście mile widziani

Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej. Kwartalne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 18 bm o godz. 20 w sali posiedzeń przy pl. Bernardyńskim 2. Na porządku obrad sprawozdania sekretarza, skarbnika i bibliotekarza. W niedzielę dnia 17 bm o godzinie 9 rano odbędzie się uroczysta msza św ku czci patrona św Homobona w kościele Farnym.

Cech Murarzy. Kwartalne zebranie odbędzie się w niedzielę 17 bm, o godz. 11.30 w lokalu p Ograbowicza, ul. Ślusarska 6 Msza św na intencję Cechu w kościele Ojców Jezuitów o godz 9.30, po tem wspólne śniadanie

Sodalitja Nauczycielek. Nabożeństwo sodalicyjne odbędzie się w niedzielę 17 bm o godzinie 9 w kaplicy sodalicznej Ojców Jezuitów, poczem zebranie plenarne na sali. Zebranie zarządu w piątek dn 15 bm o godzinie 17 u O. O Jezuitów.

„Canaria“, Tow Hodowli Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych w Poznaniu. Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 17 bm, o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska.

KIEPURE

w domu gości każdy, kto posiada radjodb'ornik!
NOWE SENSACJE
 oczekują radjosłuchaczy!
Kto nie ma dotąd radja — ten traci!!
KUP DZIŚ!!
NATYCHMIAST!!

nw 5042

RADJO

Programy radjofoniczne
 Poniedziałek, dnia 18 listopada 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu, godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln. PAT; sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 odczyt p. t. „Wrażenia z Łużyc“ wygłosi p. Klima, naucz. U. L. Dal ki; godz. 17.10 lekcja gry szachowej (wykl. p. Jan Machalski); godz. 17.30 audycja regionalna (Wielkopolska) Prel. prof. Jerzy Soplica; godz. 17.45 koncert popołudniowy; wykonawcy: Zofja Słomczyńska (śpiew), Klara Kaulfusówna (krzypce), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum“; godzina 19.30 pogadanka radjotechniczna (wygl. p. Zygmunta Bresińskiego); 19.50 odczyt p. t. „Kwadrans w świecie przeszłości“ (wygl. p. Stanisław Wasylewski); godz. 20.05 audycja z okazji święta narodowego Lotwy (transmisja z Warszawy); godz. 22.15 sygnał czasu — komunikaty PAT i sportowe. godz. 22.30 radjografia; godz. 23.00 lekcja tańców (wykl. p. Vala Jennings).
Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „O czem powinna

wiedzieć dobra gospodyni“ („Przystawki gorące przedłużeniem obiadu“) wygl. p. Elżbieta Kiewnarska; godz. 16.15 program dla dzieci. P. Zofja Szadebergowa wygl. pogawędkę historyczną p. t. „Czego się dzieci w Łazienkach dowiedziały“; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 lekcja języka francuskiego; godz. 17.45 muzyka lekka z „Gastronomji“; godz. 19.10 „Skrzynka pocztowa rolnicza“; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.05 audycja z okazji święta Narodowego Lotwy; godz. 22.15 komunikaty; godz. 22.25 „Z dymkiem papierosa“; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka salonowa z „Oazy“.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.15 program dla dzieci z Warszawy; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 pogadanka z działu: „Nowości radjowe“; godz. 17.45 muzyka lekka z Warszawy; godz. 19.05 prof. dr. Adam Mitscha: „Wpływ Chopina i Moniuszki na rozwój narodowej muzyki polskiej“; godz. 19.30 wizytator dr. E. Farnik: „Systematyczna lekcja poprawnego mówienia i pisania po polsku“; godz. 20.05 transmisja z Warszawy; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 odczyt z cyklu wykładów w językach obcych o Polsce. Dr. M. Alberg: „Etnografia i Krajoznawstwo“ (w języku francuskim).

Koncert Klepury w Niemczech.
 W przyszły czwartek (dnia 21 bm.) Jan Klepura śpiewać będzie w wielkiej sali koncertowej „Saalbau“ we Frankfurcie nad Menem, a koncert jego transmitować będzie do niemieckich radiostacji z Königswusterhausen na czele. W programie znajduje się m. i także aria „Szumią jodły“ z „Halki“ oraz Rózyckiego Valse chanté z op. „Casanova“.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że wspomniany koncert czwartkowy transmitowany będzie, via Berlin — Poznań, również przez wszystkie stacje polskie.

Zaniesienie radjografii.
 Z końcem października angielska B. B. C. zaprzestała nadawać transmisje obrazkowe. „Der deutsche Rundfunk“ dowiadyuje się, że za tym przykładem pójdzie niebawem Berlin.

Radjoahonenci w Poznańskim ucieszą się, gdy podobną wiadomość odbiorą również z „Radja Poznańskiego“.

Radjo 4 typy

- Zna dziś już każdy
- „Hallovox“ 3 B
- „Hallovox“ 3 A
- „Hallovox“ 4 A
- „Hallovox“ 5

Na każde z tych typów stacja miejscowa nie przeszkadza i z łatwością łapie cała Europę na głośnik podczas pracy stacji mi jscowej. zw 20.64

„ELECTROVOX“, Półwiejska 30
 naprzeciw Kwiatowej. Tel. 58-30.
 Najdogodniejsze warunki ratalne.

PHILIPS
MINIWATT

GWARANCJA IDEALNEGO ODBIORU

nw 8048

Wykaz premii, wylosowanych obligacji 5% Premiiowej Pożyczki Dolarowej z roku 1926 (dolarówek) w poprzednich ciagnieniach, a nie przedstawionych do wypłaty do dnia 2-go listopada 1929 r. (Bez gwarancji)

Nr. Nr. obligacji, wygrywających premię	Data wylosowania premii	Wysokość premii dolarowych	Nr. Nr. obligacji, wygrywających premię	Data wylosowania premii	Wysokość premii dolarowych	Nr. Nr. obligacji, wygrywających premię	Data wylosowania premii	Wysokość premii dolarowych
4 730	2. 5 1927	100	338 014	1. 3. 1929	100	646 303	1. 9. 1928	100
19 516	1. 3. 1929	100	341 248	1. 3. 1928	40 000	653 789	1. 9. 1927	100
20 101	1. 7. 1929	100	345 796	2. 1. 1928	100	656 649	1. 3. 1927	100
20 275	2. 11 1928	100	349 219	2. 11 1927	100	659 042	1. 7. 1927	100
20 390	3. 1. 1927	100	353 126	1. 9. 1928	100	674 433	1. 7. 1929	100
24 009	1. 9. 1927	100	356 001	1. 7. 1929	100	680 130	1. 9. 1926	100
25 381	1. 3. 1929	100	358 932	1. 3. 1928	100	705 955	1. 7. 1929	100
25 583		100	359 438	1. 9. 1928	100	712 591	1. 7. 1927	100
29 473	2. 1. 1929	100	361 492	2. 7. 1928	100	713 484	1. 9. 1928	100
31 174	2. 7. 1928	3 000	379 616	1. 3. 1929	500	719 144	1. 5. 1929	100
50 990	1. 3. 1928	100	383 406	2. 1. 1929	100	721 828		100
55 637	2. 11 1928	100	390 496	1. 3. 1929	100	746 642	1. 3. 1928	100
59 026	1. 7. 1926	100	392 818	2. 1. 1928	100	747 737	1. 7. 1929	100
78 113	1. 9. 1927	100	404 350	1. 7. 1926	100	754 278	2. 1. 1929	100
79 972	1. 5. 1928	100	406 008	1. 5. 1929	100	766 527	2. 1. 1928	100
87 054	2. 1. 1929	500	406 278	1. 3. 1929	100	769 305	2. 11 1927	100
88 577	1. 3. 1929	100	407 363	1. 9. 1928	100	772 338	1. 3. 1928	500
91 382	1. 9. 1927	100	410 117	1. 3. 1929	100	778 579	1. 9. 1927	100
92 389	1. 3. 1929	100	425 027	2. 7. 1928	500	785 689	1. 9. 1928	100
99 684	2. 1. 1929	100	428 724	1. 9. 1927	100	807 053	1. 3. 1929	500
104 567	1. 5. 1929	100	435 499	1. 7. 1929	100	808 115	1. 7. 1927	100
107 007	1. 3. 1929	500	440 034	1. 5. 1928	500	811 077	2. 5. 1927	100
118 345	1. 7. 1929	100	451 340	1. 9. 1928	100	818 917	2. 1. 1929	1 000
118 563	1. 9. 1928	100	479 900	2. 7. 1928	100	821 479	1. 5. 1929	100
119 985	1. 5. 1929	100	482 457	1. 3. 1928	100	824 379	1. 3. 1929	100
121 373	1. 9. 1928	100	487 064	1. 3. 1928	100	828 401	1. 7. 1929	100
131 319	1. 3. 1929	100	491 947	2. 1. 1929	100	843 095	1. 3. 1928	100
136 447	1. 3. 1928	100	509 238	1. 5. 1929	100	844 002	1. 3. 1927	100
136 540	1. 9. 1928	100	513 009	2. 1. 1929	500	846 557	2. 11. 1928	500
157 989		100	525 449	1. 9. 1927	100	848 914		100
159 486	1. 3. 1929	100	527 416	1. 9. 1928	100	849 151	2. 1. 1929	100
170 643	1. 3. 1926	100	532 797	2. 5. 1927	1 000	859 726	2. 7. 1928	100
177 304	1. 5. 1929	100	534 913	2. 1. 1929	100	859 832		1 000
187 395	1. 5. 1928	100	540 366	1. 3. 1928	100	860 038	2. 11 1927	1 000
197 283	1. 3. 1927	100	550 123	1. 7. 1927	500	872 611	1. 5. 1929	100
210 726	1. 3. 1928	100	553 878	1. 9. 1926	100	875 262		100
216 131	1. 9. 1927	100	559 649	1. 3. 1928	100	913 547	2. 7. 1928	500
224 632	1. 5. 1928	500	573 677	1. 5. 1929	100	913 862		100
225 250		100	581 135	2. 1. 1929	100	917 290	1. 7. 1929	8 000
236 446	1. 5. 1926	100	587 572	1. 7. 1929	100	935 060	1. 3. 1929	1 000
239 505	2. 11 1928	100	589 277	2. 11 1927	100	939 972	1. 7. 1929	100
256 846	1. 3. 1929	100	599 539	1. 9. 1928	500	945 909		1 000
277 595	1. 7. 1929	100	606 780	2. 1. 1929	100	954 270	2. 11 1927	100
278 075	1. 3. 1929	100	607 121	1. 3. 1929	100	964 161	2. 1. 1929	500
300 343		100	612 307	2. 1. 1929	100	971 910	1. 3. 1928	100
316 288	1. 5. 1929	1 000	614 430	1. 9. 1928	100	977 118	1. 3. 1928	100
320 867	2. 1. 1928	100	620 356	1. 5. 1929	100	985 509	1. 7. 1929	100
330 364	1. 3. 1928	100	637 754	1. 9. 1928	1 000			
			640 203	2. 7. 1928	500			

Radzimy sprawdzić dokładnie posiadane dolarówki, ponieważ może właśnie uważne przejście tego spisu, stanie się dla niejednego punktem zwrotnym w życiu.

Patryarcha Chaldei w Rzymie

Niedawno przybył z Mossulu do Rzymu patryarcha Babilonii i Chaldei, arcybiskup Józef Thomas. Nie zwalając na swój podeszły wiek — 75 lat, patryarcha przedsięwziął uciążliwą i daleką podróż, aby osobiście złożyć hołd Ojcu św. w roku Jego jubileuszu kapłańskiego.

Na zaproszenie biskupa d'Herbigny patryarcha, wygłosił w Instytucie Wschodnim niezmiernie ciekawy odczyt p. t. „Chaldea w czasach pierwotnych i po Chrystusie Panu”. Za pomocą ważkich argumentów, opartych na głębokich studiach, czcigodny prelegent udowodnił, że raj ziemski znajdował się na terenie Chaldei, jak również i Sennaar, gdzie mieszkali synowie Noego. Na tym terenie budowana była i słynna wieża Babel, gdzie pomieszali się języki. W ciągu wieków na tem terytorjum powstały państwa Sumerjanów, Akkadjanów, Babilończyków, Assyryjczyków, w których panowali tacy słynni władcy, jak Hammurabi, znakomity prawodawca Teglapatassar i Sargon III, który zostawił po sobie niezwykle bogatą, jak na ówczesne czasy, bibliotekę, liczącą 30 tysięcy tablic. W Chaldei rozpoczęli swą pracę ewangeliczną i Apostołowie, zwłaszcza św. Tomasz, który pozostał i poświęcił się całkowicie nawracaniu Chaldejczyków. Tutaj żyli i pracowali święci Aggeusz i Nereusz, męczennicy święci Efram, Szymon Barsaba i wielu innych, którzy ponieśli śmierć męczeńską z rąk Persów. Z Chaldei chrześcijaństwo przedostało się do innych narodów Wschodu, do Indji, Turkiestanu, Chin itd.

Obecnie po wiekowych przesładowaniach ze strony muzułmanów wiara katolicka znów szerzy się w Chaldei, zowiącej się dziś państwem Iraku. Dowodem uznania dla Kościoła katolickiego był wybór właśnie patriarchy Thomasa na przewodniczącego senatu tego państwa. Patriarcha ze względu na swe stanowisko nie chciał jednak przyjąć tego zaszczytku, a zarazem pełnego odpowiedzialności urzędu, dał się natomiast skłonić przyjęcia stanowiska wiceprzewodniczącego senatu Iraku, co ma raczej znaczenie honorowe. (KAP)

40 lat w służbie kolei.

W sali konferencyjnej dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach odbyła się 11. bm. rzadka uroczystość 40-lecia pracy szeregu pracowników kolejowych. Jubilatom wręczono dyplomy i nagrody pieniężne wysokości jednej pensji miesięcznej.

SPORT

Boks

„Warta” — „Teutonia”. Dowodem dużego zainteresowania tym atrakcyjnym meczem, który odbędzie się w niedzielę o godzinie 12 punktualnie w sali kina „Metropolis” jest fakt wielkiego popytu na bilety. Jeżeli kto chce zobaczyć naprawdę ciekawą walkę, niech się spieszy z nabyciem karty wejścia w firmie Camera.

Ciężka atletyka

Zawody o mistrzostwo m. Poznania odbędą się 30 bm. i 1 grudnia na sali K. S. H. Cegielski, który organizuje te mistrzostwa.

Hokej

Do międzynarodowego turnieju w Barcelonie zgłosiło się dotychczas 8 państw, a mianowicie: Austria, Czechosłowacja, Belgja, Francja, Portugalia, Hiszpanja i Szwajcaria. System rozgrywek ustalony zostanie na posiedzeniu specjalnej komisji, która zbierze się 24 bm. w Paryżu. Najprawdopodobniej rozgrywać się będzie według systemu stosowanego na ostatniej olimpiadzie gdzie wszystkich uczestników podzielono na dwie grupy po 5 drużyn.

Lekka atletyka

Roczne walne zebranie Pozn. O. Z. L. A. zwołuje mianowany przez PZLA komisarz, p. Engel na 15 grudnia rb. o godz. 9.30.

Nagrodę wędrowną dla pań „Związku Publicystów Sportowych” zdobyła ostatecznie drużyna „Warty” po podrzymaniu przez PZLA uchwały o zwerefikowaniu mistrzostw okręgowych pań w r. 1928.

Narciarstwo

W Chrzanowie powstać ma w najbliższym czasie oddział narciarski przy miejscowym gnieździe sokolem, które temu najmłodszemu ośrodkowi ofiarowało wszelką pomoc. (kor. wł.) A. K.

Walne zebranie Oddziału Narciarskiego Sokola Zakopiańskiego odbędzie się w niedzielę, przyczem ma być rozważany wniosek o stałe organizowanie Sokolich Zawodów Związkowych, coraz to w innym miejscu. Obecnie brany jest pod uwagę Lwów, Poznań, Zrywec, albo Jordanów. Sprawa zostanie definitywnie zdecydowana na posiedzeniu Związkowego Wydziału Techn. Sokola w Warszawie w dniu 23 bm. przy współdziałaniu delegata O. N. Sokola Zakopiańskiego. (kor. wł.) S. K.

Piłka nożna

Mecz „Garbarnia” — „Ruch” został definitywnie nieważny i będzie powtórzony. Wobec tego szanse „Garbarni” na zdobycie mistrzostwa ligi ogromnie wzrosły, gdyż przyszło do trzeciego spotkania z „Wartą” jedynie w razie przegranej przez „Garbarnię” meczów z „Pogonią” i

„Ruchem”. Natomiast ten ostatni jest poważnie zagrożony spadkiem do klasy A.

Pływanie

Treningi suche Poznańskiego Tow. Pływackiego, odbywają się regularnie w wtorki i piątki w szkole L. wydziałowej przy ul. Działyńskich.

Różne

„Warciarz”. Wyszedi nr. 10 tego jedyne gow Polsce doskonale redagowanego przez p. E. Szyca pisma klubowego, zawierając bogaty materiał informacyjny z życia wewnętrznego — organizacyjnego „Warty”.

W ośrodku w. l. na m. Poznań ćwiczą obecnie: „Czarna Trzynastka”, „Rodzina Wojskowa”, „AZS”, „Warta”, „SMP”, „Sokół”, „Sparta”, „Korona”, „Policja”, „Drużyna harcerska”, „Drukarze”. Podczas gdy trenerzy PZLA skarżą się na słabą frekwencję w okręgach przez nich odwiedzanych, mogłoby oni skarżyć się w Poznaniu chyba tylko na nadmiar zawodników.

Tennis

Ciekawy trójmecz w halach krytych rozpoczyna się w Düsseldorfie. Dziś walczą: de Buzolet — Froitzheim, Borotra i Gerbault — Zander i Kleinschroth, Borotra — Molden hauer, Buzolet i Glasser — Zander i Kleinschroth Boussus — Prenn.

Dania pokonała Węgry 3:2, gdyż w ostatnim dniu Węgry przegrali oba spotkania, a p. i. Kehrling uległ Ulrichowi 4:6, 6:2, 1:6, 4:6.

Tabela wygranych Loterii Państwowej

(Nieurzędowa) (Bez gwarancji.)

W drugim dniu ciągnięcia 1-ej klasy 20-ej polskiej loterii państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

40 000 zł nr. 81933.
20 000 zł nr. 188742.
5 000 zł nr. 205118.
Po 2 000 zł nr. 134199 163803.
Po 1 000 zł nr. 98680 178449.
Po 500 zł nr. 24287 45339 89066 92845 119639 133536 162898.

Po 300 zł nr. 6342 6856 23921 26915 41693 55541 60528 80551 90634 103425 111620 115164 124120 150099 157124.

Po 200 zł nr. 7480 16659 39715 42447 45962 47479 48158 53666 75560 95884 98336 103119 114044 121711 123270 128774 136917 145957 160173 162667 163072 166298 170613 177507 182035 188085 188338 188486 2019155.

Po 150 zł nr. 936 1166 2570 5258 5354 13338 16309 16999 19718 24376 26383 26991 29448 33747 34058 34085 35766 40446 41892 41939 44864 46198 52976 55030 55971 58704 60019 61765 62215 63554 63677 66124 68066 68594 68835 69140 74684 77861 78610 78919 79222 80143 82043 82182 89473 83518 84582 85889 87090 88202 88335 88510 91109 95246 96113 96482 96786 98250 99202 99337 100052 101504 102943 104825 110470 112178 116396 116445 119016 119307 119570 121720 123885 127419 127805 129281 129738 130951 131279 131324 131878 133604 133908 137184 137782 138601 139792 140945 142026 142387 142561 143982 147594 147684 148840 152242 153092 153319 155338 155928 158045 158424 158971 161115 162677 163133 163392 166038 168242 169386 169399 171153 171230 171753 172059 173394 174878 175198 177136 178375 181348 181421 184419 185491 185741 186133 189287 189559 190397 191397 191879 192896 193765 195295 199686 201034 201423 201740 202059 202059 202111 204901 205128 205281 206559 206729 208545 209411 209705.

Po 100 zł wygrały nr. następujące: 416 425 675 709 714 800 854 1101 595 683 834 900 2261 370 422 755 782 881 3086 117 309 319 327 329 331 379 477 635 557 725 919 962 983 984 4076 490 539 662 818 909 5026 119 456 574 783 6011 024 144 158 213 528 866 906 916 954 7031 038 041 415 626 638 903 969 985 8337 431 773 980 9013 286 804 10287 302 357 380 524 604 819 876 11044 055 091 190 322 514 561 562 920 928 12199 200 454 520 551 624 639 806 848 899 990 908 13268 284 309 422 666 892 935 14011 512 673 734 826 879 902 15227 286 515 523 583 730 16091 099 152 402 516 570 954 17136 513 580 722 18014 023 174 478 698 740 19171 344 500 608 966 20001 010 020 065 428 653 787 21030 303 058 120 543 611 620 642 874 22103 131 339 960 23046 085 087 115 122 243 485 688 891 956 24006 050 518 659 670 684.

25273 437 529 26118 206 470 524 599 628 762 763 799 878 27163 245 272 468 498 692 745 762 782 786 909 28311 469 848 29052 281 307 450 642 658 760 968 30005 157 229 695 757 803 843 852 888 31094 181 267 339 549 762 946 976 32041 072 470 554 640 708 764 795 906 33210 290 395 474 612 640 34009 074 075 278 366 405 677 712 881 928 35072 106 217 253 349 717 889 933 36070 145 243 298 368 444 548 607 669 839 873 903 37269 370 395 426 870 928 38028 100 192 507 583 744 765 816 860 39073 172 243 244 40275 408 535 41280 503 601 866 42099 207 226 240 241 245 285 505 774 43219 454 536 580 44186 317 323 532 597 618 838 842 45035 271 508 519 584 993 48051 075 173 180 200 335 47372 395 537 719 757 762 945 48001 028 422 462 583 49093 250 325 383 922 946.

50012 224 314 349 426 612 715 817 945 51223 253 416 733 776 841 896 948 981 52420 517 542 663 938 53041 060 222 257 467 690 780 939 54195 273 384 831 55010 256 307 518 584 712 834 918 925 935 982 56024 094 152 197 270 427 459 562 857 860 866 872 57007 081 363 443 572 575 704 774 889 58016 017 020 046 115 132 194 692 768 59070 144 132 338 515 574 681 781 955 80012 387 502 504 635 783 877 81005 194 426 433 616 654 705

769 62085 108 132 209 226 359 421 695 750 837 63020 127 270 522 64166 192 412 432 660 681 797 872 965 65197 211 494 781 971 66180 241 572 790 952 952 67142 445 669 788 68055 437 649 656 684 715 879 69072 126 134 246 349 389 665 720 846 886 966 70159 310 370 437 466 497 735 825 71044 067 379 745 72063 408 424 475 552 674 722 73446 431 442 860 952 74088 096 109 204 257 649 694 836 954.

75058 098 193 225 254 351 606 652 837 919 76045 315 371 558 699 875 77012 015 330 588 667 813 946 78247 298 508 526 630 668 675 767 796 951 991 79114 142 226 358 384 416 438 481 556 707 724 749 891 936 957 80221 324 595 606 641 913 923 963 969 81417 470 558 875 82005 127 212 217 278 288 457 680 710 83025 066 157 170 210 220 420 488 580 621 710 854 965 84137 412 444 530 651 815 85023 148 150 251 581 666 872 86075 091 485 516 570 747 944 87105 186 344 370 664 803 868 946 951 993 88079 144 406 476 664 690 758 89671 890 904 923 90046 164 219 513 959 91110 229 393 426 570 665 967 92034 110 163 425 595 638 744 793 959 93234 554 911 999 94032 214 333 618 840 891 912 95122 381 386 521 681 739 760 795 837 950 973 991 994 96226 496 574 97093 203 360 737 861 863 888 949 98003 212 403 603 642 730 99066 072 136 184 278 407 560 746 791 792 887.

100425 431 538 589 827 101001 024 337 405 555 583 587 768 946 102284 288 468 469 638 721 835 863 911 962 103191 197 263 485 353 788 867 901 104196 270 274 282 300 304 520 700 873 105163 270 395 439 617 654 704 847 854 958 973 106051 171 186 377 612 662 666 803 990 107082 251 290 361 731 766 750 976 108035 226 247 266 318 319 435 519 745 957 109185 634 933 110032 243 278 430 905 920 922 935 966 111068 160 218 506 725 963 112055 275 434 508 532 717 818 113195 217 305 384 438 114087 224 436 665 115056 064 095 394 541 606 680 744 932 116024 103 108 190 247 280 283 687 814 870 117028 229 261 263 389 583 828 118095 129 140 166 333 382 556 568 686 842 119139 187 410 491 515 619 879 850 120098 121 234 267 284 309 374 699 757 775 789 856 960 121265 297 331 388 435 467 558 588 607 827 932 958 992 122765 158 162 203 307 752 842 967 993 123087 584 673 706 752 770 985 124155 307 329 661 715 801 829 855 861 891.

125106 138 185 301 314 336 416 589 872 963 965 126177 241 306 352 448 465 472 537 606 793 905 948 987 127005 028 114 135 155 164 228 265 369 391 425 630 676 868 952 983 128352 404 441 602 692 710 771 899 1101 124 140 251 477 642 729 800 825 130092 176 348 388 577 695 708 757 803 884 900 928 131001 269 603 737 816 916 132065 089 215 488 594 988 133349 432 670 700 737 861 915 931 968 134088 431 508 668 856 926 969 135059 486 543 553 602 647 662 781 914 821 136099 147 580 617 964 137121 378 399 572 589 711 957 987 138118 353 438 467 626 796 935 995 139304 332 505 519 818 884 140089 113 133 466 489 507 561 580 645 802 817 902 141050 291 741 755 825 982 142077 118 148 280 435 711 716 779 971 838 143366 393 460 564 601 752 801 916 918 929 976 144093 099 164 259 479 528 575 577 643 681 821 866 867 900 971 145007 114 249 366 512 547 699 682 754 845 887 908 146088 142 192 227 408 413 444 491 553 662 833 837 947 999 147069 137 180 382 486 603 790 148131 180 243 280 484 706 808 875 905 149107 147 153 269 325 491 563 666 697 744 857.

150151 237 274 364 494 548 636 821 900 151007 032 382 385 585 742 958 152011 097 175 176 238 270 341 344 449 672 779 852 871 889 153054 550 554 758 783 154039 072 100 120 182 318 503 519 567 591 631 792 155245 276 658 755 793 821 887 977 156018 085 261 376 507 515 658 672 771 870 877 981 157134 142 174 324 556 576 717 732 745 833 158003 062 503 531 551 653 804 855 875 898 930 159249 316 384 405 424 520 659 715 812 847 884 931 160033 056 161 334 338 515 560 657 903 947 978 161030 055 212 297 380 456 522 919 735 758 767 823 162040 052 091 095 229 266 353 354 412 418 491 510 517 545 698 714 728 793 989 163094 254 595 625 640 692 830 948 164048 109 182 184 449 606 770 824 826 954 165208 453 556 581 859 905 959 166007 117 367 410 418 448 457 513 591 662 756 825 996 167090 160 202 305 327 589 617 622 820 168241 275 276 322 409 702 754 814 169048 113 128 250 382 559 570 608 766 786 888 170049 139 438 468 497 651 659 758 760 867 903 171072 075 395 630 783 993 172053 292 334 504 609 656 868 881 927 173015 124 143 161 282 420 750 974 174072 151 190 224 295 386 467 563 935 982.

175054 086 115 176 478 574 598 604 749 784 861 876 980 176023 284 307 447 562 590 633 728 956 986 177271 280 327 413 608 632 716 820 825 986 178073 104 110 233 242 372 385 409 964 999 179016 075 239 400 405 525 801 180041 868 998 181345 408 456 498 605 690 794 820 824 832 860 876 182001 015 232 271 203 318 363 381 453 454 461 474 494 554 613 630 640 753 861 939 986 183051 098 192 370 439 447 592 644 821 962 184086 116 177 310 355 367 417 497 715 867 185030 036 126 160 355 425 437 465 573 623 697 892 878 186009 075 151 210 226 553 843 956 187056 074 393 422 616 734 894 956 961 188046 155 165 328 368 496 559 560 676 866 189004 016 165 169 239 240 352 468 579 643 680 661 827 845 889 951 964 190057 129 428 508 511 568 648 790 858 91081 267 341 409 501 704 778 865 942 975 192036 143 451 472 490 689 740 786 804 829 845 885 943 193225 256 271 441 464 599 897 861 868 905 946 960 989 194033 040 054 466 529 589 595 673 824 195137 187 213 277 690 677 722 737 808 842 196085 135 150 396 440 804 197017 091 217 321 373 529 583 652 728 840 864 198019 071 476 537 661 669 726 739 741 843 894 199244 322 394 523 714 755 772.

200006 015 083 097 106 312 802 837 201350 351 382 517 565 627 684 805 985 202479 501 575 656 657 736 868 907 911 203023 059 204 259 313

Dnia 15 listopada 1929 roku zmarł, ś. p.

Alfred Haich

Dyrektor Sp. Akc. „Gaz“ w Poznaniu.

W Zmarłym straciliśmy jednego z najdzielniejszych i najzacniejszych pracowników. Wyprowadzenie zwłok z kaplicy cmentarnej parafji farnej nastąpi w niedzielę, dnia 17 b. m. o godz. 15,30.

zw 20267

Rada Nadzorcza Sp. Akc. „Gaz“.

Instytut Higieniczno-Kosmetyczny

IRNIS

Z. T. ZEBROWSKI

Poznań, Piekary 5, telefon 2591
godziny przyjęć od 8,30 do 7-ej wieczorem.

Indywidualne zabiegi kosmetyczne, lecznicze i upiększające.

Zabiegi pomocnicze lecznicze na zlecenie specjalistów.

PARAFINA

dw 285

w celu leczniczym i odtłuszczającym.

Salon damsko-fryzjerski. — Farbowanie włosów i rzęs.

Dnia 15 listopada 1929 r., zmarł po długich cierpieniach, najdroższy mój mąż, nasz ukochany ojciec, brat, szwagier i wuj, ś. p.

zw 20268

Alfred Haich

dyrektor Sp. Akc. „Gaz“ w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 17. bm., o godz. 15,30, z kaplicy cmentarza farnego.

Żona, dzieci i rodzina.

W czwartek, dnia 14 listopada 1929 zasnęła w Bogu po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, kochana babka i prababka, ś. p.

zw 20270

z Nowickich

Joanna Andrzejowa Malińska

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 17 bm. o godz. 3 po poł. z Zakładu św. Józefa, o czym uwiadomiam

w ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, 16. 11. 1929.

synowie.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal“ Poznań Towarowa 25 tel 81-80.

Dnia 15 listopada 1929 r. rozstał się z tym światem nasz dyrektor, ś. p.

Alfred Haich

W Zmarłym straciliśmy ukochanego szefa.

Cześć Jego pamięci!

zw 20269

Urzędnicy Sp. Akc. „Gaz“ w Poznaniu.

Dnia 12. 11. 1929, zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, wskutek nieszczęśliwego wypadku, opatrzonego Sakramentami św., mój drogi mąż, nasz kochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Wojciech Mucha

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 17 b. m., o godz. 3 po poł., z kaplicy cmentarza Bożego Ciała w Dębcu.

zw 20 239

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Poznań ul. Żupańskiego 16.

Wróciłem

Dr. med. Heider

lekarz, specjalista w chorobach skóry i dróg moczowych.

Poznań, ulica Wielka 7. zw 20104/5

To jest

nowe

opakowanie
papierowe

znanej

Musztardy
„PALMO“

1/8 kg 0,35, 1/4 kg 0,65,
1/2 kg 1,25 zł.

nr 28

Pw 4995-70,50f

Dwie sypialnie

maboniowe pod gwarancją
sprzeda korzystnie stolarnia
Szyperska 3. zw 70284

CHOINEK każdą ilość za-
kupię. Oferty do Kurjera pod
zw 20248

Młodszy

pomocnik kupiecki

z branży kolonialnej, win wó-
dek i delikatesów pragnie zmie-
nić posadę Zgłoszenia Agencja
Kurjera Poznańskiego w Gnieźnie
Lp 510. nr 4890

Dnia 14 b. m., zmarła żona po b. członku Ce-
chu naszego, ś. p. rw 7699/7700

Joanna Malińska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 17. 11. 1929, o godz. 15, z Zakładu św. Józefa.

O liczny udział w pogrzebie prosi

Cech Mistrzów Garncarskich
w Poznaniu.

Osiedliłem się jako

adwokat w Czarnkowie

n/Not. Rynek 8, telefon 103

Kazimierz Rankowski,
adwokat.

dw 2888

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę, ś. p.

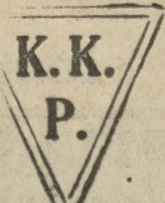
Bedzie Bocheńskie!

przedwzyszkim J. W. Księżom: Proboszczowi Szy-
mańskiemu, Profesorowi Lewandowskiemu i Wika-
ryuszowi Maleniu i wszystkim krewnym, Przyjacio-
łom i Znajomym za piękne wieńce, za słowa pocie-
chy i modlitwę, składamy serdecznie

Bóg zapamięta!

lw 2888

Ludwik Bocheński i syn.

Pw 4428-14,148

DYWANY

ręcznie wiązane (smyrneńskie) krajowej
produkcji dorównują importowanym,
choć w cenie o połowę tańsze. — Wspa-
niała osłoba mieszkania. Największy wy-
bór pierwszorzędnych gatunków tylko
w Centrali Dywanów

KAZIMIERZ RUŻAJ,
Poznań, ulica 27 Grudnia 9.

Zdolny kupiec

branży kolonialno - spożywczej, stanu wolnego,
z kaucją 1 — 2 tysięcy złotych jako kierownik filji
(sklepowy), może przesłać zgłoszenie piśmiennie
z podaniem warunków, referencji i odpisami świa-
dectw. „ZGODA“ w Inowrocławiu, Spółdzielnia
Spożywców zw 20 252

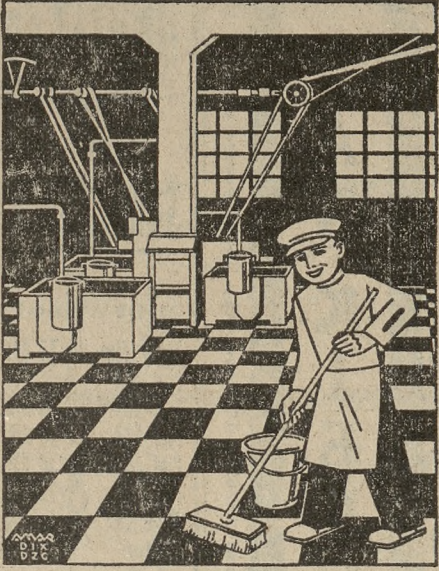
Podziękowanie.

Poczuwam się do miłego obowiązku złożenia na tej drodze serdecznego podziękowania Szanownemu Panu dr. med. Kazimierzowi Galdyńskiemu, Poznań. Przeprowadził, za szczęśliwe wykonanie mej córce Lidji nader skomplikowanej i niebezpiecznej operacji oraz za dalsze pieczołowite leczenie.

Z wdzięcznością

Kazimiera Knybelowa
wł. ziemska.

zw 20 237

Płytki metlaskie glazurowane
(Metlacher Fliesen)

do wszelkiego użytku w firmie:

Danziger Fliesenvertriebsgesellschaft m. b. H.
Gdańsk, B — Brandgasse 9 d.

Tw 455

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka, otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego. Słabość nerwów.

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.
Pw 6938-46,28

TYLKO

Lakiery Emailje - Farby
marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem“ maluje,
Nigdy nie żałuje. 5 w 192

Patenty

wzory, znaki towarowe w
Polsce i zagranicą
inż. dypl. F. WINNICKI,
rzecznik patentowy
Poznań, ul. Konopnickiej 7.
Telefon 7222
Kw 980

Nowoczesna nauka o sztuce życia

„Mazdaznan“

Odczyty o człowieku i jego bezgranicznych możliwościach rozwojowych wygłosi (w języku niemieckim) Dr. Frieda Ammann z Lipska w Poznaniu w sali przy ul. Grobla 25a w dniu 18 i 19 listopada o godz. 20-tej. Odczyty dla kobiet: **O nowych drogach do młodości i piękna kobiecego** — w dniu 19 i 20 listopada o godz. 16,15.

Przedprzedaż biletów w księgarni ulica Wjazdowa 8.
Cena biletu zł 2.- (włącznie z podatkiem). zw 20213

Liljowe mleko niękności

od 80-ciu lat znany zespół środków kosmetycznych LOHSEGO pielęgnuje skórę i darzy Panią naturalną, świeżą, pastelową cerą..... Płyn

O D E L Y S

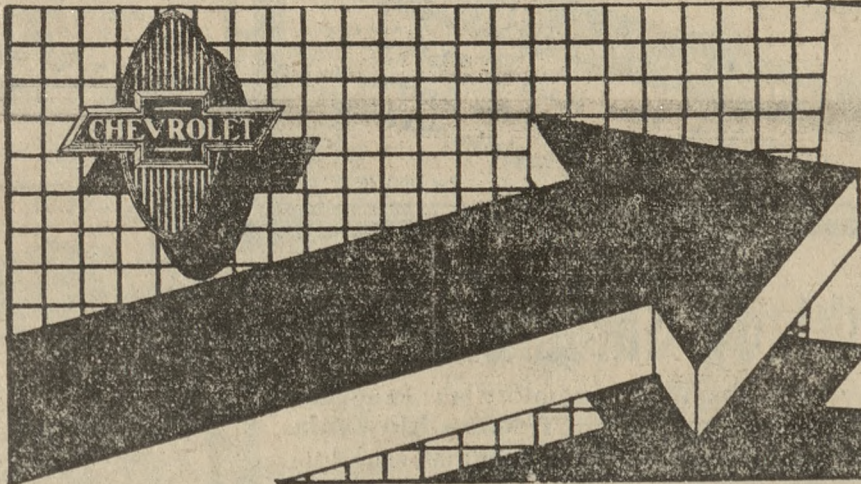
łączy dobry puder z wypróbowanym i jedynym w swoim rodzaju środkiem kosmetycznym. ODELYS (również w formie Kremu) wraz ze słynnym Mydłem Liljowo-Mlecznym LOHSEGO, jest tajemnicą pięknej cery wielu kobiet. Próba przekona i Panią..... Do nabycia wszędzie za zł. 6.50.

Liljowe mleko piękności
Eau de Lys

GUSTAV
Lohse

Dla każdej cery właściwa karnacja

nw 1077

Samochód z najlepszą obsługą.

Niema nic wiecznego pod słońcem. Każdy bez wyjątku samochód, po pewnej ilości przejechanych kilometrów potrzebuje jakiejś naprawy. Gęsto rozsiane po całej Polsce autoryzowane stacje obsługi Chevroletów zapewniają im w każdym wypadku szybką, sprawną i tanią pomoc. Wyrób General Motors.

CHEVROLET 6 cyl.

W cenie od zł. 10.650, loco fabryka Warszawa.

nw 5081

W POZNANIU

w śródmieściu do wynajęcia suche, jasne i obszerne

lokale warsztatowe wżgl. magazynowe

wielkości 200, 250 i 850 kw. m. — na życzenie z centralnym ogrzewaniem. Kryte szopy i obszerne podwórze ca. 2000 kw. m. ewtl. mieszkanie do dyspozycji. — Zgłoszenia do „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 45,197

Pw 6991-45,197

Z powodu zmniejszenia gospodarstwa sprzedam kompletny

plug parowy

Ventzki z roku 1903, 16 PS. 5 skibowy z wozem mieszkalnym i do wody. Wszystko jest w beznagannym stanie i w pełnym biegu do obejrzenia. Poza tem kompletna miocarnia z lokomobila Flöther 7 PS. miocarnia Lana z elewatorem oraz lokomobila Garrette Smith 8 PS. bardzo mocna. Wszelkie maszyny są w pełnym biegu i bardzo dobrze utrzymane. zw 20 230

Ernst Vogel, właściciel dóbr, Wełnica, koło Gniezna. tel. 240.

Poszukuje się rutynowanej

książkowej-kasjerki

na majątek z kilkuletnią praktyką Posada jest do objęcia najpóźniej z dniem 1 stycznia 1930. Zgłoszenia wraz z dołączeniem odpisu świadectw uprasza się skierować do **wydziału ksiązkowości gospodarczej Poznańskiego Banku Ziemian w Poznaniu.**

Pracownia Manekinów

najnowszych fasonów męskich i damskich

Wykonuję, podług miary, oraz do dekoracji okien. Przerabiam stare fasony na nowoczesne. Nowe manekiny od 20.- zł.

J. Sobczak,

Poznań, al. Wrocławska 19

opw 930

Odstąpię

3 pokoje z werandą i telefonem obok Placu Drwęskiego, ładnie umeblowane na biura lub mieszkanie. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20243

Delikatne, białe ręce

są ozdobą, młodzieńczo świeża, czysta cera stanowi o wdzięku — jedno i drugie zapewni Wam pielęgnowanie skóry kremem Mouson.

Stosowanie tej kuracji polega na wcieraniu rano i wieczorem kremu Mouson, po uprzednim umyciu się mydłem Creme Mouson.

Panowie używają przed i po goleniu kremu Mouson, zapobiega on bowiem przykreemu paleniu skóry i daje miłe uczucie świeżości.

CRÈME MOUSON

899 AT

WINIAKI WINKELHAUSEN RUMY ARAKI

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846
 Przedstawicielstwo na miasto Poznań STANISŁAW LISTING, POZNAŃ
 Plac Sapiężyński 5, I. p., telefon 28-42.

Pw 4856-42,147

MAGAZYN FUTER

E. Lehmann

Łal. 1875. Poznań, ul. Wrocławska 18. Łal. 1875.

Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie i solidnie.

Stale wielki wybór z każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych

Ceny umiarkowane! Ceny umiarkowane

Przyjmie się wszelkiego rodzaju skóry do garbowania

PIENIĄDZE leżą na ulicy...

JAN KIEPURA dał onegdaj zarobić kilku małym firmom w Poznaniu...
 Pewna kawiarnia wywiesiła skromny napis

„DZIS radio-koncert KIEPURY!”

Skutek był nadzwyczajny! — Wszystkie stoliki były zajęte! 38 mokki, 54 melange'y, 115 herbat, 284 ciastek oraz 4 butelki wina oto rezultat dla właściciela lokalu. — jak na 2 godziny, — to targ wcale dobry dla małej cukierni!

Czy trzeba aż tak nadzwyczajnie głowy, ażeby skombinować, że mając w lokalu radioinstalację musi się przyciągnąć większą liczbę konsumentów?

To takie proste!

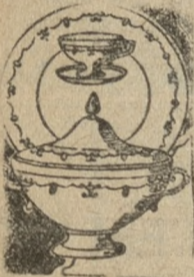
trzeba tylko...
 umieć je podnieść!

Jeśli o konieczności zainstalowania radia niepomyślały nawet duże firmy — to jest to tylko słabe pocieszenie!

Cheesz mieć więcej klientów a masz lokal publiczny, NAIYCHMIAST zamów radioinstalację w firmie:

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO TELEFONOW
 CENTRALA: ulica Jasna 9, FLJA ulica Ratajczaka 39 lub Bydgoszcz, ul Jagiellońska 65-66.
 Pw 7091/46.137

Polecam tylko dobry towar bo taki opłaca się kupować.

Na przyjęcia podarki najnowsze, piękne porcelanowe

SERWISY, szkło i kryształy, wazony, figurki z najsłynniejszych fabryk.

Platerowane sztuce, sprzęty kuchenne

Pw 7114-46.165

Pw 5017-0.1258

Nowocześnie urządzone Zakłady Galwanizacyjne

Przyjmuję wszelkie przedmioty jak: części samochodowe, stołowiznę itd. do niklowania. Także odnawiam i bronzuję wszelkie żyrandole. Zapewniam skora i fachową obsługę.

WŁ. CZERNIAK

Zakłady Elektrotechniczne i Galwanizacyjne POZNAŃ
 27 Grudnia 19. Tel. 55-11 Mickiewicza 18.

OBUWIE oraz śniegowce

w wielkim wyborze poleca
 F-a R. Krzyżańska, św. Marcin 66.

Z powodu zmiany stosunków rodzinnych sprzedam mój

UDZIAŁ KINA

Spieszne zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20253

Fachowiec drzewny

ksiązkowy i korespondent w polskim i niemieckim. lat 27, żonaty, 10 lat praktyki na samodzielnych stanowiskach jako kierownik w tartaku i składzie drzewa, z dobrymi świadectwami. zmienił posadę od 1 stycznia 1930. Zgłoszenia upraszam do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20215

Okazja do kupna prawdziwie korzystnego Samochody używane

w stanie pierwszorzędnym

Super Fiat	19/75 KM Cabr.	6-osob.
Fiat 505	9/31 KM Coupe	6-osob.
Fiat 507	9/31 KM Coupe	6-osob.
Fiat 503	6/30 KM Coupe	6-osob.
Fiat 503	6/30 KM Torpedo	4-osob.
Fiat 509	4/20 KM Berlina	4-osob.
Minerwa	13/55 KM Cabr.	6-osob.
Peugeot	6/24 KM Berlina nowa	6-osob.

Opel 10/40 KM Berlina 6-osob. i wiele innych, z karoserjami otwartymi i krytymi polecamy po cenach bardzo niskich.

Brzeskiauto Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65. Pw 7122-46.147

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH, inżynier dyplomowany rzecznik patentowy Poznań, Przewcznica 9. Pw 4040-49.243

POLSKA WYTWÓRNIA

WARSZAWA KACZA 4 TEL. 330-44

Zastępstwo

inż. St. Zdrojewski Poznań, Romana Szymańskiego 4. Telef. 37-48, 46-94

Fortepiany Pianina

Seaway fabryk krajowa Bona wych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski Poznań, ul. Gwarna 13. Telefon 24-45, 47-2751

LOKAL FABRYCZNY

ca 800 mkw., jasny z cent. ogrzew., światło elektr. i gazowe do odstąpienia. „HABILL”, Dąbrowskiego 81. zw 20194

Poszukujemy

Szofera-mechanika

Osobiste zgłoszenia w poniedziałek między 12-2 w południe w firmie „WAGA”, Piekary 16/17 Pasaż Apollo. zw 20228

Gdyby Lukullus żył dzisiaj

na stole jego pojawiłyby się jako przysmak pierwszorzędny śledzie norwęgskie (Kippered Herrings) przyprawione w sposób nowy a przewyborny. Nic dziwnego, iż smakosze pod niebiosą wychwalają śledzie północy, zaś gospodyni nie ma żadnego kłopotu z przyprawą, gdyż głowa, ogon, ości są usunięte i wprost z puszki przełożyć je można na talerz.

NORWEGJA

Oryginalne piece stałe i przenośne oraz kuchnie opancerzone

znane na rynku pod nazwą
„PATENT SZRAJBER“

dla ogrzewania mieszkań, biur, szkół, koszar itp. od wykwintnych majolikowych, z gruntu emalierskiego, do najprostszycch krytych lakierem ogniotrwałym.

Piece te przewyższają zaletami piece kaflowe i innych systemów, **głównie dzięki prostocie i mocy swej konstrukcji, trwałości, stałej hermetyczności, oszczędności na opale i taniości.**

Piece opancerzone „patent Szrajber“ zostały zbadane protokularynie, polecane okólnikami i skutkiem tego szeroko stosowane przez: Ministerstwa Robót Publicznych — Spraw Wojskowych — Komunikacji — Poczty i Telegrafów oraz cały szereg instytucyj rządowych, samorządowych i prywatnych, jakoteż nagrodzone srebrnymi i złotymi medalami.

Wynalazek polski.

Opatentowane we wszystkich krajach.

Wyrób krajowy.

Sprzedaje i ustawia

**Wyłączne
Przedstawicielstwo**

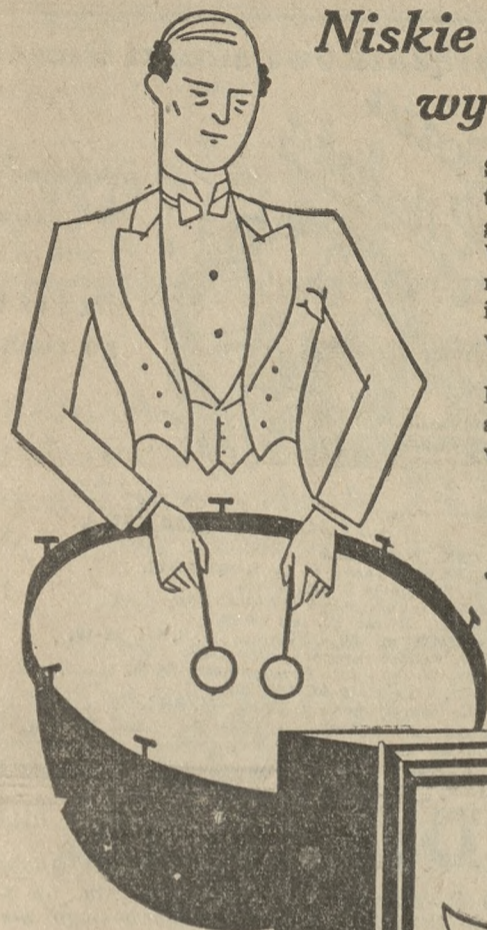
„Materiał Budowlany“

**Spółka Akcyjna Centrala w Poznaniu,
ul. Sew. Mielżyńskiego 23 Tel. 29-76 i 38-74.**

Oddziały: w Toruniu, ul. Żeglarska 27 — w Grudziądzu, ul. Łakowa 11 — w Bydgoszczy, ul. Florjana 8.

Szczegółowe oferty i prospekty na żądanie.

Pw 6835-45,08

**Niskie tony
wyrażają muzykę!**

Światowej sławy Arcofon ma skalę tonu o 7 1/2 oktawach, aż do niskich głosów basowych. Dlatego też słyszy WPan przez Arcofon tak samo dobrze męski głos, jak i każdy pojedynczy instrument muzyczny ze swojemi właściwościami dźwięków.

Każ sobie WPan w najbliższym składzie niezobowiązująco przedstawić działanie Arcofonu.

Arcofon 4Z

ulubiony głośnik publiczności.

TELEFUNKEN

Długoletnie doświadczenie. — Najmodniejsza konstrukcja.

nw 5080

Przewóz mebli

przeprowadzki i wszelkie inne zwózki skuteczniam samochodem ciężarowym. Zgłosz.

ulica Dąbrowskiego 83/85

w podwórzu składnica 10, telefon 26-24

zw 20126

F-a P. Szadkowski

Plac Wolności 11

poleca

najkorzystniej jako specjalny skład towarów gumowych **śniegowce i kalosze.**

zw 20123

Robótki

Rysunki wykonuje się tanio i szybko. Haftuje poduszki, serwety, suknie i bieliznę, Story, firany.

SIOSTRY STREICH,

Poznań, ul. Kantaka 4, II. Tw 669

KTO

jeszcze zupełnie nie posiada u siebie **radjoodbiornika** lub też zyczyłby sobie zamienić względnie uzupełnić swój na najnowsze typy, powinien natychmiast zażądać nasz ostatni ilustrowany cennik, który wysyłamy odwrotnie i bezpłatnie. Ostatnie nowości w radjotechnice. Ceny fabryczne. Kredyt długoterminowy. Obsługa natychmiastowa fachowa i sumienna. Pw 7021-72,76

Zakłady Radjotechniczne „UNIWERSAL“, Lwów Kosiłtąja 3.

Zawiadomienie BURBERRY LIMITED

Słowa „BURBERRY“ i „BURBERRIS“ wniesione są do rejestrów, jako marki fabryczne, aby oznaczyć niemi towary i ubrania wyrabiane przez firmę „BURBERRYS LIMITED“ w Londynie. We wszystkich wypadkach, kiedy nazwa ta oznacza się wyroby, nie pochodzące z fabrykacji albo dostawy „BURBERRYS LIMITED“ wdrożone będzie postępowanie karne z powodu nadużycia, względnie nieuczciwej konkurencji. Na życzenie wysyłamy adresy tych firm które posiadają na składzie wyroby „BURBERRYS LIMITED“.

**BURBERRYS LIMITED GOLDEN SQUARE
LONDON W. 1**

Podróżujący

dobrze zaprowadzony w branży kolonij delik. **poszukuje zastępstwa** poważnej firmy niekolejeznie z branży. Zgłosz. do Kurjera zw 20219

RABKA

Zdrowisko górskie 500. m. n. p. m. w Małopolsce zachodniej. Solanki jodo-bromowe. Idealne warunki wypoczynkowe i lecznicze. Sporty zimowe.

Prospekty wysyła Komisja Zdrojowa. Tel. 18.

Pensjonat Zakładowy H. Wieczorkowskiej. Wille „Orzeł“ i „Luboń“ czynny cały rok. Centralne ogrzewanie, w droższych pokojach ciepła i zimna woda bieżąca. Kąpiele solankowe i gazowe, oraz lampa kwarcowa w budynku. Telef. 5.

Pensjonat Łowiczanka M. Krasieńska i A. Rygliecka, w centrum Zdrojowiska. Woda bieżąca w każdym pokoju. Łazienka do kąpeli mineralnych w domu. Kuchnia wykwintna, na żądanie djetyczna. Telef. 47.

Pensjonat Primavera H. Fuchsowej, ul. Słowackiego. Korytarze i jadalnia, centralnie ogrzewane. Woda bieżąca ciepła i zimna w pokojach. Kąpiele solankowe w pensjonacie. Tel. 20.

Pensjonat Kaprys H. Mierzyńska i H. Langowa (dawniej Świt). Centralne ogrzewanie. Woda bieżąca ciepła i zimna w pokojach. Kąpiele solankowe w pensjonacie. Tel. 18.

Pensjonat Bellevue M. Mikulska, ul. Parkowa. Łazienka z wodą mineralną w domu. Korytarze ogrzewane. Ceny przystępne.

Pensjonat Marysienka M. Szupowa, ul. Zubrzyckiego, centrum. Wikt pierwszorzędny. Ceny przystępne.

Pensjonat Opatrzność Majorowej Liske Ciepło, suto - przytulnie - solanki loco. Telefon 23.

Pensjonat Stella O. Piechockiej. Bieżąca woda. Solanki loco. Korytarze centralnie ogrzewanie. Tel. 11.

Pensjonat Lilianna W. Drzewieckiej, położony w Parku zakładowym. Otwarty cały rok. Tel. 6.

Zakład Leczniczo-wychowawczy żeński S.S. Nazaretanek w Rabce. Nauka: klasy powszechne i 4 gimnazjalne. Tel. 9.

Gimnazjum żeńskie sanatoryjne im. św. Teresy z internatem na 50 panienek. Od 1 do 6 klasy z prawem publiczności. Tel. 22. nw 5332

Zakład leczniczo-wychowawczy Dr. med. Józefa Olszewskiego, przyjmuje chłopców od lat 6 do 10, przez cały rok. Nauka. Języki obce. Muzyka. Tel. 21.

**POZNAŃSKI
DOM DYWANÓW**

TEL. 1486

M. MINDYKOWSKI

Poznań, ulica Żydowska 33.

Pw 4252-0,1102

Szczapy sosnowe

suche i kurowane 14,— zł, Wałki 10,50 zł, oddaje stałe wagonowo zw 20226

SWINKA, OBORNIKI.

Skład

z 2 wystawami, w najlepszym punkcie, ulica św. Marcin, do odstąpienia. Oferty zainteresowanych z podaniem branży, bez pośrednictwa do Kurjera zw 20217

Okazyjnie zakupiliśmy

większe partje towarów

i polecamy po cenach jakie się nie powtórzą

dopóki zapas starczy

partję barchanów koszulowych	dobry gatunek	wartość 165 teraz	120
partję płótna		wartość 135 teraz	100
partję płótna Nansuk	prima jakość	wartość 240 teraz	165
partję płótna alzackiego		wartość 250 teraz	170
partję płótna prześcieradłowego		wartość 320 teraz	240
partję eolien na suknie i podszewki		wartość 750 teraz	420
partję flanelek bluskowych		wartość 950 teraz	550
partję rypsów na płaszcz	czysta wełna - 150 cm. szerokie	wartość 2400 teraz	1350
partję materiałów na płaszcz i kostjumy	wełniany kamgarn	wart. do 3500 teraz	1500
partję materiałów na płaszcz i jupy		wartość 1350 teraz	950
partję kamgarnów ubraniowych			
serja I		wartość 3000 teraz	2250
serja II		wartość 3900 teraz	2800

Na wszystkie inne regularnie kupione towary jak: jedwabie, aksamity, materiały płaszczowe, kostjumowe, na ubrania, chodniki, dywany, firany, obrusy i t. d., udzielamy do końca miesiąca

10% rabatu za gotówkę.

R. i G. KACZMAREK

Poznań, ulica Nowa 3.

Pw 7110-46,181

Stenotypistka

młodsza, ze znajomością stenografii polskiej, pisząca biegle na maszynie i obeznaną dobrze z książkowością, poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia pod zw 20 208, do eksped. Kurjera Poznańskiego

Handlowiec

rzutki energiczny organizator z kaucją kilkudziesięciu tysięcy, poszukuje stanowiska kierowniczego w zdrowym przedsiębiorstwie lub udziału zagwarantowanego. Solidne propozycje do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 133

Rutynowana i biegła polsko-niemiecka

stenotypistka

potrzebna od 1. 12. 29 r. Posada jest stała i dobrze płatna.

NITSCHÉ i S-ka, fabryka maszyn
Poznań, ul. Kolejowa 1-3. Pw 7128-4,176

Na stałą posadę poszukiwany

młody człowiek,

możliwie z ukończoną szkołą handlową, z dobrą prezencją. Praca biurowa i podróże. — Stała pensja i procenty. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5376

Firanki

Kapy na łóżka

Serwety

10%
za gotówkę

Nadzwyczaj Tania Sprzedaż!

B. GŁOWACKI, POZNAŃ

STARY RYNEK nr. 97

Pw 7088-46,182

Narzutki

Chodniki

Dywany

Oglądajcie naszą niedzielną wystawę

PALTA damskie - SUKNIE - FUTRA

Najpiękniejsze modele Największy wybór Znane najniższe ceny
KONFEKCJA DAMSKA BRACIA KOZŁOWSCY, Poznań, Wroniecka 1-2, Kramarska 21-22. Kw 1146

Oglądajcie naszą niedzielną wystawę

Proszę o paczkę oryginalnych nożyków Gillette

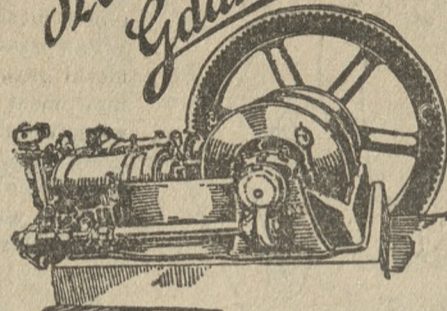
Wystarczy to, by dostać najlepsze nożyki na świecie. Najlepsza stała na świecie, dokładna kontrola jakości — oto powody dlaczego nożyków Gillette używa cały świat.

Gillette

Bezsprężarkowe silniki Diesel'a

Stocznia Gdańska

do mocy włącznie 1 500 KM dla każdego ruchu.

STOCZNIA GDAŃSKA

GDANSK, Werftgasse 4.
WARSZAWA, Jaska 11 m. 5, tel. 99-18.
ŁÓDŹ, Traugotta 9, tel. 41-83.
POZNAŃ, Stowackiego 18, tel. 77-85.
KRAKÓW, Wiślna 12, tel. 30 49.
KATOWICE, al. Wł. Stwosza nr. 3, tel. 27-10.
LWÓW, Podilewskiego 7, tel. 48-88.
LUBLIN, Krakowskie Przedmieście 56 m. 8, tel. 9-62.
RÓWNE, 3-go Maja 50, tel. 307.
WILNO, Jagiellońska 9 m. 12, tel. 8-84.

Odszaczone zostały na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu medalem „Grand Prix” I „wielkim medalem złotym”.

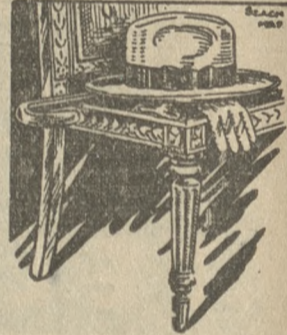
Drukarnia

mniejsza w Poznaniu, w centrum miasta, na sprzedaż Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zw 20240

Dobre i tanie
Śniadania
Obiady
Kolacje

wydaje staropolska kuchnia
Restauracji „TIVOLI”
Obywatelskiej
Szkoła 3 — Wrocławska 38
Telefon 25-63
abinyty! opw 877 Koncert

Od razu widać

kto przyszedł!

Kapelusz, rękawiczki, koszula i krawat oto skromne rzeczy, od których zależy nieraz karjera człowieka! Kw 1178

Artykuły męskie tanio kupuje się w firmie:

PIOTR PLUCIŃSKI,

Stary Rynek 37
w Domu Czerwonej Apteki.

Posiadłość

sprzedamy w Zagórz, pow. Morski, nadająca się na pensjonat. Dom dwupiętrowy w dobrym stanie. wielka sala do zebrań, gruntu około 26 mórg, w tem 6 mórg tak. Od stacji Rumja-Zagórze 3 minuty (druga stacja za Gdynią.) Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20241

Tak tanio nie sprzedawano jeszcze płaszczy zimowych!

Olbrzymie zapasy najmodniejszych płaszczy męskich w ślicznych kolorach i fasonach.

Płaszcze męskie prima veloury modne fasony i kolory już od 62,—
 Płaszcze czarne eskimo na watełinie, kołnierze sealowy lub aksamitny „ „ 55,—
 Ubrania męskie najlepsze ielskie czesanki cudne desenisa „ „ 68,—
 Kurtki na białych barankach praktyczne poszycie bardzo trwałe „ „ 56,—
 Kurtki skórzane brązowe prima Nappa na ciepłej flaneli tylko 110,—

Olbrzymie masy spodni różnego gatunku długich, bryczesów i golfów stale na składzie.
 To wszystko można otrzymać najtaniej i najkorzystniej tylko we firmie

EDWARD MICHAELIS

TELEFON 22-14. — POZNAŃ, ULICA WROCŁAWSKA 22, drugi skład od narożnika placu św. Krzyckiego.
 UWAGA! Proszę dokładnie zważać i nie pomylić się z wejściem. Pw 4665-40,257

Szanownej Klienteli donosimy uprzejmie, że przyjęliśmy przedstawicielstwo samochodów niezwykle popularnego amerykańskiego fabrykatu

Overland-Whippet

polecamy najnowsze modele

osobowe 4 cyl. o sile 10 45 KM
 osobowe 6 cyl. o sile 12 50 KM
 wysyłkowe nośność 3 4 t. o sile 10 45 KM
 ciężarowe nośność 13 4 t. o sile 12 50 KM

trwałe, solidnie zbudowane, ekonomiczne i tanie.

Ceny niebywale niskie od 11,000 zł.

BRZESKIAUTO Sp. Akc., Poznań

ulica Dąbrowskiego 29. — Telefon 63-23, 63-65
 Najstarsze i największe przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce. Pw 7183-46 170

„PRAWDZIWA ELEGANCJA POLEGA NA ORYGINALNOŚCI”

Noś dziś to,

co inne Panie nosić będą dopiero za miesiąc!

JESLI pragnie Pani mieć najmodniejsze pończochy, — prosimy obejrzeć naszą

WYSTAWĘ POŃCZOCH

która potrwa tylko kilka dni! Najlepiej ZARAZ przybyć na ul. 27 Grudnia nr. 20 do firmy:

S. KACZMAREK

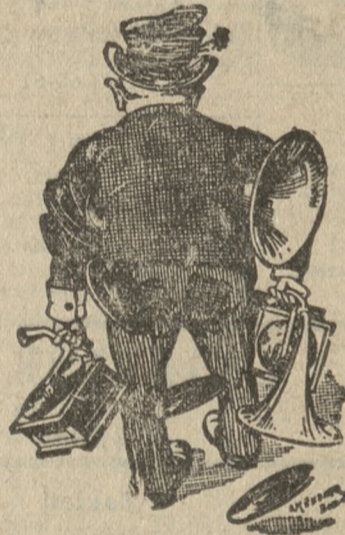

MEBLE

tanio kupuje się w firmie

A. BARANOWSKI, Poznań

ulica Podgórna nr. 13. Pw 5997-40,168

Niech się cieszy kto ma zdrowie
 A kto zdrow n'ech kupi sobie
 Nowy gramofon „Kastora”.
 Bo czy za dnia czy z wieczora,
 Czy to w codzien czy na święta,
 Zawsze żona i dziecięta
 Z przyjemnością zaśpiewają,
 To potańczą, to zagrają,
 Bo gdzie muzyka w rodzinie
 Tam weselej życie płynie. Pw 1174/75

Wielki wybór najnowszych płyt.
 Specjalne fachowe warsztaty naprawy.

„Kastor” Poznań, Św. Marcin 55.

KWK
 Zak. 1876
**RENOMOWANY
 SKŁAD WIN
 KAROL RIBBECK**
 WŁ. ALEKSY LISSOWSKI
 POZNAŃ — POZYTOWA 23
 Pw 7094-0.5356

Bacność właściciele domów.

Ostatnia pora
zabezpieczyć dachy przed śniegami
 Dachy stare naprawia, nowe pokrywa po cenach umiarkowanych i na dogodnych warunkach spłaty.
IGNACY MANDOWSKI,
 egzaminowany mistrz blacharsko-dekarski
 Przemysł Polski Pokrywania Dachów, Poznań,
 ul. Grobla 3. Tel. 34-69. Pw 7121-57,5

6 ubikacyj biurowych frontowych

w centrum miasta zaraz do wydzierżawienia.
 Oferty do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 46,174
 Pw 7129-46,175

Rutynowanego przedstawiciela

na m. Poznań i bliższą okolicę do sprzedaży win krajowych i zagranicznych oraz soków i do inkasowania należności, mogącego złożyć kaucję 10 000,— zł, poszukuje znana fabryka wódek i likierów — hurtownia win w Poznaniu. Pierwszeństwo mają osoby, posiadające praktykę w tym zawodzie. Zgłoszenia z odpisem świadectw, poleceń upraszamy kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 250

Dziewczynka

15-letnia, czysta, rośła, córka porządnych rodziców, umiejąca poprawnie pisać i czytać po polsku, z kalfograficznym piśmem, może się zgłosić z wnioskiem i świadectwem

DRUKARNIA POLSKA S.A.
 św. Marcin 70. Pw 4021/2

Inżynier-mechanik

z praktyką techniczną i administracyjno-handlową, władający językami, po powrocie z zagranicy, poszukuje posady w handlu lub w przemyśle. Oferty proszę kierować do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 223

Składnicę 110 m²

z bocznicą kolejową, ubikacją biurową, telefonem, oświetleniem elektrycznym. Na miejscu szopa do czyszczenia stajnia na 2 konie. Składnica położona na głównej drodze, towarowym w Poznaniu. Sprzedamy natychmiast. Łaskawe zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 245

Inteligentna osoba

młoda, która ukończyła trzy kursy seminarjum nauczycielskiego i szkołę handlową, zmuszona do tego okolicznościami i posiadająca poważne polecenie, podejmie się wszelkiej słownej pracy, najlepiej jako ksiązkowa. Oferty pod zw 20 161 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Gabinet
meski za tysiąc złotych. Szlachta
Dąbrowskiego 51. Zdz 74 220

Pianino
orzeczone krzyżowe zagranic-
ne korzystnie do nabycia. Św.
Marcin 47. III. Piłarski.
Zdz 74 148

Sprzedam
stół leżankę krzesła nne rzeczy.
Adres Kurjer Zdz 74 162

Odkurzacz
elektryczny firmy A. E. G. w
dobrym stanie sprzedam za zł 160.
Piekary 5. parter. prawo.
Zdz 2 854

P. W. K.
Pawilon po paszeczarni pod
Twardowskim dla rozbiórki
sprzedam. Telefon 59—97 od 1—4
Zdz 74 212

Skład rzeźniczy
dobrze zaprowadzony z całkowi-
tem urządzeniem z powodu choro-
by zaraz na sprzedaż. Spieszne
Zgłoszenia uprasza się do Kurjera
Poznańskiego Zdz 74 182

Sprzedam
lub zamienię kamienie w mie-
ście powiatowym doszycia 9 ty-
sięcy rocznie. gospodarstwo. Zgło-
szenia: Borowicz, Wągrowiec—
Pocztowa 5. Zdz 74 184

Parcele
20 morgowa sprzedam na dogod-
nych warunkach. Maciejewski
Ska. 27 Grudnia 16. telef. 14 15.
Zdz 74 149

Oddamy
3 większe gospodarstwa. zabudo-
wania maszynowe. 80 morg ziemi
szosowa. za wyłączenia cene 350
zł za morgę przy wpłacie 50 proc.
100 morg ziemi buraczana za go-
tówkę 23.000. Śniódz. Osada. Po-
znań. Św. Marcin 49. Zdz 74 154

Autobus
prawie nowy. koncesjonowana
dobra linia sprzedam korzystnie.
Zgłoszenia do Kurjera Zdz 74 155

Meble
na dogodnych warunkach spłaty.
gotówką wysoki rabat. olbrzymi
wybór. Marcin Zytkowski Al. Ko-
chwalszewo 5. bpw 992-3

Pierze
Świeże. darte. nie-
darte. puch polca
Wierzbiciele 13—
Stanisław Dycz.
kowskii. Zdz 73 796-7

Plaszcz
meski zimowy surdutowy na figu-
rę 170 mtr. wysoka. noszony za
45— zł na sprzedaż. Wielkie
Garbary 9. czwarto. lewo.
Zdz 74 179-80

Kanarki
śpiewaki. samiczki oraz szafki
wystawowe tania sprzedam. Bo-
rzyński. Górna Wilda 65.
Zdz 74 151-2

P. P. Właścicielom
i Administratorom nieruchomości
wracam uwagę na zeszlatorne
mrozy i polecamy dla zapobiega-
nia nekrolicia rur wodociągo-
wych i zamrażnicia wody filre-
izolacyjne do opakowania R. Ku-
neri i Ska T z c. p. Poznań.
ul. Woźna 12. telefon 29-21
Pw 6446 45 157

Majątek
w Poznaniu siedziba Wielko-
pańska. 560 morg pszenno buracz-
nianej. ornej ziemi. o najwyższej
kulturze prima budynki. pałac
nowy 14 pokoi na suterencej.
centralne ogrzewanie wodociąg.
kanalizacja inwentarz żywy i
martwy I. klasy nadszycobowy.
wielka obora mleczna. wielkie za-
paszy zniwiny i paszy szosa w
miejscu jest przy wpłacie 200 tys.
zł na sprzedaż. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego Zdz 2795

Futra
wzselkiego rodzaju spody pod fu-
tra oraz różne skórki sprzedaje
paitaniej Socjalny Magazyn Fu-
ter St. Piotrowski Szkołna 9.
Kw 1141

Maszyna
rymarska używana tania na
sprzedaż. Dąbrowskiego 83-85.
w podwórzu składnica 10.
Zdz 73 244

Najpiękniejsze
garsonki. żempiry. poulowery
znajdziesz Fietz. Półwiejska 2.
Zdz 73 258

Futra
posiadam na składzie wielki wy-
bór futer karakulowych z całych
skór. Zrebaki francuskie nutria
piżmowowe. sełowe różnego ro-
daju futra Najpiękniejszych
gatunków oraz skóry każdego ro-
daju wydry wirginskie. brzoze
fokowe. Włamy polecam bardzo
tanio. Łajewski. Poznań. Fre-
dry 1. Kw 1134

Samochody ciężarowe
wzselkiego rodzaju nowe i uży-
wane tania i na dogodnych wa-
runkach. „Komna” Sp. z o. p.
Automobile. Poznań Dąbrowskie-
go 83 85. telefon 77 67 i 54-78
n w 5134

Domy
w Poznaniu i na prowincji w
różnych cenach bardzo korzyst-
nie kupna zamiany poleca Biuro
Handlowe Boltar Skarbowsa 17.
tel 52-42

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza re-
klama. prosimy przekonac się na
wystawie Braci Pióro. Aleje
Marcinkowskiego 25 Kw 1150

Znizzone
ceny na... skarpiejszy trykoty
zimowe są Fietz. Półwiejska 2
Zdz 73 257

Płaszczyki
dziecięce tania! burtownia Ry-
baki 10. II. lewo
Pw 6043-44-12

Willi
nowoczesna w mieście powiato-
wem tania pod bardzo korzystne
mi warunkami na sprzedaż. Zgło-
szenia Kurjer Zdz 73 153.

Papilotami
pawijanie włosów da'e pięknie
i powab cena tuzina 3. 4 i 5 zł
płyn do zwilżania włosów bu-
2 zł Rurki pudry szminki ta-
nio Wenzlik Poznań Aleje Mar-
cinowskiego 19. Zdz 74 195

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę
i na miesięczne spłaty poleca Sta-
nikowski Woźna 12 (Butelska).
bpw 925

Szpice
rasowe 2-miesięczne sprzedam.
Cena 30 złotych. Zgłoszenia Ku-
rjer Zdz 73 117.

Samochód
półciężarowy z krytą karoseria
towarowa marki Chevrolet. 4 cy-
lindrowy (15000 km) w bardzo
dobrym stanie na sprzedaż. Zgło-
szenia pod „Samochód” do Bio-
ra Ogłoszeń iro. Bydgoszcz. Her-
mana Frankego 3. n w 5371

Place
na Jeźcach Winarach Wildzie
Debum. Miasieczku. Łazarzu i
centrum na dogodnych warun-
kach sprzedajemy. Zgłoszenia
„Biuro Pracy” Plac Wolności 9
bpw 959

Zakopane
Nowa willa. wolna od podatku.
obecnie ponad 600 zł przynosiąca
miesięcznie. przy ulicy Chram-
cówki. cena 56.000. gotówką
36.000. na sprzedaż. Bliższe dane
listownie. Zgłoszenia listownie z
doliczeniem znaczka Kuzmowa.
Siemianowice Śląskie. plac Wol-
ności 1. Zdz 72 543

Motocykle
Rex Akme Motocyclohe oraz
używane sprzedaje tania Ko-
zczyński. Pasaż Kino Apollo.
Zdz 71 575

Bacznosc
fabryka cukierków jest do wy-
dzierżawienia albo do sprzedania
w powiatowym mieście. Oferty
Kurjer Zdz 73 008.

Parcele budowlane
sprzedam
przy ul. Grudzieńskiej (Solacz)
2 120 m². Wiadomość: Dąbro-
wskiego 149. Zdz 73 139

Wielkopolski
majątek 300. Poznański pier-
wszej klasy. cena milionierdziesiąt
tysięcy wpłata 350.000 jak
również większe i mniejsze ma-
jatkowe w Poznaniu i Pomorzu
Kongresowe na korzystnych
warunkach poleca Biuro Han-
dlowe Boltar. Skarbowsa 17. tele-
fon 52-42. bpw 849

Gospodarstwa
resztówki od 25 300 morg na
korzystnych warunkach kupna.
Zmiany poleca Biuro Handlowe
Boltar Skarbowsa 17. tel. 52-42.
bp 847

Skład
duża wystawa nowe urządzenie.
świeżo odnowiony odstapic tania
Powód wyjazd. Wiadomość Po-
znań Aleje Marcinkowskiego 3 a
godz. 11—14 Skład Konfekcji.
n w 5242

Zegarki
zegary. biżuterie oraz budżki w
wielkim wyborze poleca K. O.
strowski ul. Wielka 15. bpw 920

Sprzedam
mały mająteczek (50 morg) naj-
piękniejszy w powiecie gnieźnień-
skim nadający się jedynie dla
lepszej rodziny. który może słu-
żyć na letnisko. tak ziemia jak
inwentarz I. klasy. dom-willa.
wszelka komunikacja w miejscu.
Gotówki potrzeba około 40 tys.
zł. Wiadomość w miejscu. Józef
Nowak. Lubowo koło Gniezna.
Zdz 72 732

Młyn
parowy w Poznaniu. prze-
miał 400 ctr. sprzedam lub za-
mienie na kamienie. lub współ-
nika. Zietke Gen. Umińskiego Ta.
Zdz 72 847

Samochód
limuzynny 4 osobowy „Berliet” w
dobrym stanie. na korzystnych
warunkach sprzedam. Oferty
Kurjer Zdz 73 398.

Dom
dwupiętrowy. miasto powiatowe.
5 lokatorów. skład żelaza i sprze-
dany kuchennych. szkła i porcel-
any. 3 morgi roli z ogrodem na-
tychmiast sprzedam. Do przeje-
cia składu i domu potrzeba 40
tys. zł. Dla nabyciu mieszkania
4 pokoje wolne. Zgłoszenia po-
ważnych refleksantów proszę na-
desłać do Kurjera Zdz 73 397.

Znakomity
plaszcz dla podróżującego do
sprzedania. Wiadomość Kurjer
Zdz 73 441

Interes
rzeźniczy sprzedam z mieszka-
niem w Krotoszynie 2500 zł
Zgłoszenia: Perlicki Krotoszyn.
Rynek 1. Koferek restauracja.
Zdz 73 746

Jadalnię
ciemno-robowa dobrze utrzy-
mana. bardzo przydatna. sprzedaż ko-
rzystnie. Andrzejewski. Łokowa
13. II. Zdz 73 504

Ostre psy
podwórzowe. 2 wilki. sprzedaż Ło-
żyński. Swarzędz. Zdz 73 500

Skrypcy
mistrzowskie o pięknym tonie o-
kazynie na sprzedaż. Wierzbic-
cie 3. u Sprenger. Zdz 73 660

Hotel
z urządzeniem. centrum miasta
Poznania do sprzedania. Oferty
Kurjer Zdz 73 777.

Łóżko
orzeczone z matercem. Wierz-
bicie 35. III. pietro lewo.
Zdz 73 775

Parcele
kilka à 1000 mtr. kw. Aleja
Wielkopolska i Grudzień —
sprzedam Rausch. ul. Grobla 27.
Zdz 73 790

Rzeźnictwo
z kompl. urządzeniem. mieszka-
niem w Gnieźnie sprzedam ko-
rzystnie. — Zgłoszenia Kurjer
Poznański Zdz 73 793

Woźna 12
Najtańsze źródło zakupu książek
dla bibliotek i wypożyczalni
szkolnych. prywatnych i towa-
rzyskich. „Książka Antykwari-
at”. Zdz 73 869

Sztucer
mało używany tania na sprze-
daz. Skład kałanterii. Wielka 12
Zdz 73 988

Młyn
parowy IV piętrowy. przemiału
100 centnarów. zabudowania zo-
spodarskie I. klasy. willa 9 po-
koi. kuchnia. do tego 18 morg
pszennej ziemi. od miasta powia-
towego 2 km. Poznańskie z po-
wodu wyjazdu za 60.000. wpłaty
15.000 zł. reszta do 5 lat. spiesz-
nie sprzeda Nowak. Poznań.
Marszałka Focha 15. Pawilon.
Telefon 62-80. Zdz 73 001

Futra
damskie różne poleca najtańiej
E. Palkowska. Masztalarska 7.
Zdz 73 999

Doga
duńska. pies tresowany. sprze-
dam. cena 450 zł. Mańczak. Park
rozrywkowy. Droga Debińska.
Zdz 73 996

Gwarancyjne grzebieńie
w wielkim wyborze! Drogeria
Universum. Poznań ul. Fr. Ra-
tajczaka 38. Pw 7113 46.181

Brylanty okazyjne
Najtańsze źródło zakupu. Słubne
obrazki. zeczarki. biżuteria. —
Zygmunt Kutner. Św. Marcin
50. narożnikowy dom. ul. Kana-
ka. Zdz 74 020

Pompa
z motorem elektrycznym. 220
volt. prad stały. wydajność ca.
15 kwh na godzinę. z specjalnym
wzmacnieniem. I. motor 220 volt.
3 KM. prad zmienny. z rozrusz-
nikiem i dynamo i starter Bo-
scha sprzeda tania. w dobrym
stanie. Fr. Kloza. ul. Półwiej-
ska 4. Zdz 74 002

Skład
tow. krótkich z dużą obikacją
wystarczająca za mieszkanie w
Poznaniu z łowarem lub bez do
sprzedania. Oferty Kurjer
Zdz 74 023

Bacznosc
urządzenie fryzjerskie jak nowe
sprzedam tania. K. Nowak. St.
Rynek 11. Zdz 74 055

Okazyjnie
plaszcz dla dziecka 4 letniego
kolnierz pop. karakuly nowy.
Półwiejska 35a. Sollich.
Zdz 74 031

Piec
kaflowy przenośny w dobrym sta-
nie korzystnie na sprzedaż. Wro-
clawska 15. podwórz. parter.
Zdz 74 039

Sprzedam dom
dwupiętrowy w Poznaniu. czynsz
roczny 6.500. cena 60 tysięcy. —
Zgłoszenia Kurjer Zdz 74 095

20 drzwi
200x98 cm. Stalarnia. Żurkie-
wicz. Wielkie Garbary 11.
Zdz 74 111

Maszynę
do pisania Yost za bezcen sprze-
dam. Mucha. Łokowa 14.
Zdz 74 135

Skład
kolonialny z towarem i mieszka-
niem z powodu wyjazdu sprze-
dam zaraz. Adres wskazuje Kurjer
Zdz 74 117

Skład
papieru i książek na Wildzie. z
powodu wyjazdu korzystnie —
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
Zdz 74 120

Trykotaże miarowe
eleganckie garsonki. suknie. szlaf-
rocki. pulowery. swetry ubran-
ka. kostjumy sportowe szale.
kombinacje. pantalonu wykonuje
„Tricot” Rom Szymanowski 10
III. róg Placu Świętokrzyskiego
Pw 7121 57.5

Samochód
używany. 6 osobowy. gotowy do
jazdy. korzystnie na sprzedaż.
Zgłoszenia w biurze firmy Stan-
dard Nobel. Waly Jana III. 12.
Zdz 73 788

Skład
kapeluszy damskich tania sprze-
dam. Oferty Kurjer
Zdz 73 784

Wózek
sportowy sprzedam tania. Gole-
bia 4. II. Zdz 73 977

Kanarki
pilne śpiewaki i samiczki sprze-
daje. wysłam pocztą. Pawel-
czak. Poznań-Wilda. Generala
Umińskiego 25. Zdz 73 783

Parcela
przeszło tysiąc m² blisko Radio
stacji 12 zł m² na sprzedaż.
Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 771.

Sprzedam
zaraz z powodu oddania gospo-
darswa w dzierżawę 10—12
krów dojnych (wysoko cielnych).
Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 769.

Sprzedam
z powodu parcelacji majątku
mlocarnie parowa. 60 cal. marki
Jaene. w bardzo dobrym stanie
Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 768.

Okazyjnie
piękne futro popie'ce kryte plu-
szem. kolnierz i mufka tomaki
Burdajewicz Szamarzewskiego
15. od 2 giej Zdz 73 748

Kiosk
spożywczy rozebrany okazjynie
do sprzedania tania Oferty Ku-
rjer Poznański Zdz 73 779

Naręczony
piersiönki obrączki słubne —
szczerze złoto poleca Chwilkow-
ski. Św. Marcin 40. Zdz 73 723

Korzystnie
sprzedam nowa jadalnię i sy-
pialnię. Adres wskazuje Kurjer
Zdz 73 831

Bujak
prawie nowy na sprzedaż. —
Malkowska. Czesława 17 a. par-
ter. Zdz 73 830

Wózek
sportowy. granat do sprzedania
Szwajcarska 20 III. prawo.
Zdz 73 799

Sprzedam
skład sprzętów kuchennych w
Poznaniu na Łazarzu — z towa-
rem lub bez do objęcia potrzeba
4 000 (za urządzenie i dzierżawę
za rok) Skład nadaje się na
każdą inną branżę. Zgłoszenia
Kurjer Zdz 73 745

Na sprzedaż
gazowe lampy. gazowa ma-
szynka do gotowania. naftowa
maszynka do gotowania. obraz.
Waly Królowej Jadwigi 3. II.
Zdz 73 930

Futro
karakulowe okazjynie na sprze-
daz. Zgłoszenia 4—6 Wierzbic-
cie 31 a. IV. Sławek. Zdz 73 806

Meble
na raty i za gotówkę najtańiej
Ludwig. Dolna-Wilda 76.
Zdz 73 893

Pianino
zaraz sprzedam — Polna 32.
Okupnik. podwórz. I. lewo.
Zdz 73 877

Dom
zabudowaniem 6.500. — Adres
wskazuje Kurjer Zdz 73 874

Wóz
reklamowy z likwidacji tania. —
Szyfrier. Wielka 11. Zdz 73 864

Wózki
reklamowe roczne. resorowe. z
likwidacji. 75 złotych. Szyfrier.
Wielka 11. Zdz 73 863

Kanapa - antyk
tania sprzedam. Radomska. No-
wy Rynek 13. Zdz 73 854

Schody żelazne
1,27 szerokie. 6,40 długie. 24 stop-
nie. sprzedam. Tadowski. Nowy
Rynek 13. Zdz 73 853

Okazyjnie
wskutek żalob sprzedam dam-
ski plaszcz zimowy oraz suknie.
Czerwińska. Mostowa 13.
Zdz 73 941

Skład
wegli do sprzedania. Strzałowa 8
Zdz 73 939

Lampa
elektryczna i gazowa pokojowa.
wisząca. tania na sprzedaż. Gór-
na Wilda 3. I. prawo. Zdz 73 945

Motory elektryczne
mało używane. w dobrym stanie
z gwarancją 16 KM prad stały
220 volt. 1 KM prad stały 220
volt. 3 KM prad stały 220 volt.
5 KM prad stały 440 volt. 1/4
KM prad zmienny 220 volt. 0,15
KM prad zmienny 220 volt. —
1 wiertarka 1 KM prad stały 220
volt. 1 szlifierka dylustyczna.
prad stały 220 volt korzystnie
sprzedam „Indukcja” Poznań ul.
Wielkie Garbary 14.
Pw 7109 57.2

Skład
papieru i materiałów piśmiennych
świetnie prosperujący. centrum
Bydgoszczy. z powodu choroby
i wyjazdu zagranic okazjynie
sprzedam. Oferty „Okazja”
„Par”. Bydgoszcz. Dworcowa 72.
Pw 7107-63.1099

Antyki
gabinet meski w brzozie. maho-
niowe szafy. biblioteki. komody.
lustra. stoły. fotele krzesła na
sprzedaż. Skarbowsa 4. ptr. lewo.
Zdz 74 082

Plaszczyki
dziecięce i podłotkowe tania H-r-
townia. Rybaki 10. II.
Pw 6 910-44.12

Sprzedam
parcele pod budowę przy szosie
w Luboniu. Zgłoszenia Kati-
arynski. Bydgoska 2 a. Zdz 73 968

Para kamieni
francuskich na sprzedaż. Jan
Stelmaszyk. Śrem. n w 5 493

Fortepian
do ćwiczeń sprzedam za 450 zł.
Bukowska 21. parter. prawo.
Zdz 73 973

Wóz
reklamowy piekarski zaraz sprze-
dam. Handke. Żórawia 19.
jw 3012

Skład
z urządzeniem i przyległym mie-
szkaniem w większym pow mie-
ście. z powodu wyjazdu zaraz na
sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod dw 2880

Autobus
sprzedam lub zamienię z powodu
choroby Oferty Kurjer rw 7701

Plaszcz
zimowy damski sprzedam. Młyn-
ska 3. III. Zdz 69 397

Pokojowa
skrzynke muzyczna sprzedam za
65 zł. Dominikańska 5. I. lewo.
Zdz 2 802

Dom
piętrowy wraz dwoma remizami
i ogrodem. nadający się na wszel-
kie przedsiębiorstwo zaraz na
sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer
Zdz 74 081

Piec
gazowy restauracyjny. prawie no-
wy za pół ceny sprzedam. Zem-
baty Dąbrowskiego 66. Zdz 74 080

Składy
w Poznaniu i miastach powiato-
wych poleca i poszukuje „Infor-
mator” Ratajczaka 15.
Zdz 74 078

Maszynę
do szycia sprzedam. Rzeczypospo-
lonej 9. Tynecki. Zdz 74 195

Radjoaparāt
4 lampk kompletny z głośnikami
na sprzedaż ul. Kochanowskie-
go 24. II. pietro. lewo. Zdz 74 192

Rower
półwysięgówka. tania sprzedam.
Krojniak. ul. Wysoka 1
Zdz 74 172

Ogrodnictwo
25 morg. druga stacja od Pozna-
nia. z żywym i martwym inwen-
tarzem zaraz na sprzedaż. Wpły-
ty 25 000. reszta według ugody.
Zgłoszenia Rynek Jeżycki 3. II.
pietro. lewo. Zdz 74 133

Skład
2 pokoje. kuchnia nagła zmiana
stosunków rodzinnych. Adres
Kurjer Zdz 74 159.

Kurtkę
meska. futrzana sprzedam za 40
zł. Adres wskazuje Kurjer
Zdz 74 043

Futro
meskie cz

Kamienice
1924 budowana, 2 składy, 4 mieszkania, całkowicie wolna, 19 000 sprzedam. Stefan Kolecki, Wronki. Zdz 74 007-8

Kamienice
oficyna, 3 domami, placem budowlanym, morgą ogrodu, składem, 5 pokoi wolnych. Bydgoszcz główna ulica (Gdańska) sprzedam wpłaty 40 000 lub zamienie na młyn, gospodarstwo lub cegielnię. Kolecki, Bydgoszcz, Gdańska 41. Zdz 74 005-6

Kamienice
sprzedam komfortową, 5 składow, roczny dochód 28 000 zł, dziesięciokrotną, trzeci przystanek od placu Wolności, pośrednicę wykluczeni. Oferty Kurjer Zdz 74 152

Kamienice
4 piętrowa sprzedam, cena 125 000 wpłaty 50 000, roczny dochód 15 200 zł. Maciejewski Ska, 27 Grudnia 16, telefon 14-15, Zdz 74 150

7 PIENIADZ

Hipoteki
na nieruchomościach w Niemczech zapisane kupuje Dom Hipoteczo-Handlowy Edmund Suwalski, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 2, Telefon 500, nw 5101

Wspólnika
z kapitałem 40 tysięcy zł przyjmie do dobrze prosperującego sklepu obuwia w średnim mieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 71784

List hipoteczny
niezbyt późno płatny kupię z drobnym damnem. Oferty Kurjer Zdz 65 687

Urządnic
poszukuje 3 000 zł do 5 000 zł na 1. hipotekę nieruchomości. Warunki korzystne. Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 871

4 000 dol.
umieszczę w 8 proc. dol. list. P. Z. K. 80 % P. Zgłoszenia prywatne do Kurjera Poznańskiego Zdz 73 767

Wypożyczyć
parę tysięcy złotych pod zastaw i gwarancje. Kurjer Zdz 73 766

Pożyczki
5 000 — 8 000 zł na gospodarstwo 120 mórg prywatne bez długu. Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 761

5 000 dolarów
dam po 12 proc. na pewną 1. hipotekę na kamienicę w Poznaniu albo na majątek ziemski. Oferty do Kurjera pod Zdz 73 825

Wspólnika
młodego, rzutkiego do interesu kolonialnego, dekadentesów, gdzie można przylatczyć śniadaniem, poszukuje z kapitałem. Kurjer Zdz 73 889

Zi 40 000.—
na pierwszorzędna hipotekę kamienicy poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 845

4.000 zł
względnie 16 000 zł pożyczki na hipotekę poszukuje na większe gospodarstwo przy Poznaniu zupełnie popularnej pewnością. Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 969

10 tysięcy
złoty pożyczę, dam dobry procent i pewną zwarancję. Oferty do Kurjera Zdz 73 953

6—8.000 zł
pożyczki poszukuje dobrze prosperujące przedsiębiorstwo przemysłowe na 3 miesiące za wysokim procentem i zabezpieczeniem w mocnej walucie zagranicznej. Łaskawe, spieszne zgłoszenia proszę do Kurjera Zdz 74 062

10—12.000 zł
lub równoważność w dolarach amerykańskich na 4 miesiące za dobrym procentem płatnym zgóry poszukuje przemysłowiec i właściciel realności w Poznaniu. Gwarancje dam pewną. Spieszne zgłoszenia upraszam do Kurjera Zdz 74 059

Wspólnika (czki)
z kapitałem 20 000 potrzebna do największego pensjonatu w Zakopanem, telefon 59-97 od 1—4. Zdz 74 213

8 DO WYNAJĘCIA

Za
pożyczkę wskaże posadę i mieszkanie. Oferty Kurjer Zdz 73 801

2 składy
przy Starym Rynku z urządzeniem odstąpię. Oferty Kurjer Zdz 73 828

Wskaże
mieszkanie 5 pokojowe, elektryczność, wprost od gospodarza za wskazanie posady szofer, woźnego, inkasenta lub magazyniera. Oferty Kurjer Zdz 73 865

2 pokoje kuchnia
z całym urządzeniem kompletnym Poznań-Staroleka jest do wynajęcia. Czynsz zgóry. Fr. Łuczak, stacja Krzeszów, Zdz 73 841/42

3 pokojowe
mieszkanie z kuchnią na 4 piętrze, przy parku Wilsona, za zwrotnym kosztów 2 000 zł, odstąpię za zgodą gospodarza natychmiast. Zgłoszenia Siemiradzkiego 11, IV piętro, Zdz 74 016

Cztery mieszkania
do wynajęcia w Junikowie. Chwiróć. Zdz 74 063

Trzypokojowe
mieszkanie za dzierżawę wskaże „Informator”, Ratajczaka 15. Zdz 74 074

Mieszkanie
4 pokojowe, komfortowe, frontowe, I. piętro, kompletne meble, fortepian, ul. Poplińskich, do objęcia 10 000, dzierżawa miesięczna 80 zł. Zgłoszenia Kurjer Zdz 74 163

Mieszkanie
2 lub 3 pokoje z kuchnią wynajmę zaraz. Czech, Puszczycówko, Zdz 74 078

Mieszkania
dwa 3, 4 pokojowe za dzierżawę odda „Warta”, Sew. Mielżyńskiego 28. Zdz 74 102

Mieszkania
każdej wielkości za czynszem wskaże Poznańska Informacja Fredry 1, II. Zdz 74 158

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje
Mieszkania 2, 3 lub 4 pokojowego z komfortem w średnim mieście. Zapłać czynsz dwuletni. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 72 636

Mieszkania
z meblami i bez mebli oraz pokoje umeblovane zgłaszam proszę do biura „Warta”, Sew. Mielżyńskiego 28, parter, Zdz 73 290

2—3
pokojowe poszukuje emeryt, średnim mieście za gotówkę. Oferty Kurjer Zdz 73 691

Dwóch
panów poszukuje od 1. 12. niekrepującego mieszkania komfortowego, sypialni i gabinetu, wzgl. sypialni w średnim mieście. Cena do Kurjera Zdz 73 738

1 lub 2
pokoje z kuchnią wprost od gospodarza. Zbigniew Lange, — Grobla 6. Zdz 73 827

Za
mieszkanie tylko od gospodarza dam dzierżawę zgóry lub wypożyczyć gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 73 821

Elektromonter
(młode małżeństwo) poszukuje mieszkania wprost od gospodarza. Obowiązują się wykonywać reparacje światła, gazu itd. — Oferty Kurjer Zdz 73 922

Pokoju
kuchni lub próżnego pokoju poszukuje, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Zdz 73 920

Domek
lub mieszkanie szukam. Oferty Kurjer Zdz 73 910

Poszukuje
mieszkania 1—2 pokoi, kuchni wprost od gospodarza. Dzierżawa 1 lub 2 lata zgóry. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Zdz 73 858

Szukam
mieszkania 1 lub 2 pokojowego wprost od właściciela, zapłać czynsz za rok lub 2 lata zgóry, okolica obojetna. Oferty Kurjer pod Zdz 73 840

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje. Pośrednicy mieszkaniowi wykluczeni. Oferty Kurjer Zdz 73 997

Mieszkania
4—6 pokojowe bez mebli średnim mieście. Łazarz, Solacz nie wyżej drugiego piętra, poszukuje. Oferty Zdz 74 083 Kurjer Pozn.

Poszukuje
2—3 pokojowego mieszkania od 1. 12. Oferty portier hotelu Britannia. Zdz 74 174

Kupię
4—6 pokojowe mieszkanie w centrum, dam 5 000 zł. Kurjer Zdz 74 138

Pokoju
z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza czynsz zgóry. Oferty Kurjer Zdz 74 214

Mieszkania
2—4 pokojowego, kuchnia, poszukuję. Warunki obojętne. Oferty Kurjer Zdz 73 714

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
pokój, kuchnię, chlew, piwnicę, 1/4 morgi ziemi, 25 minut od Poznania, na pokój, kuchnię lub większe w Poznaniu. Oferty Kurjer Zdz 73 967

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
parterowy centrum na biuro wynajmę Cyraniak, św. Marcin 63, Zdz 73 520

Pokój
umeblovany wynajmę panu inteligentnemu. Kosińskiego 10, parter, prawo. Zdz 72 982

Niekrepujący
pokój z utrzymaniem zaraz wynajmę. Półwiejska 8, III, piętro, prawo. Zdz 2967

Pokój
ślizanie umeblovany z niekrepującym wejściem dla lepszego pana Wrocławska 2, II, p. Drajakosz. Zdz 73 511

Miesięczne
pokoje wynajmuję hotel Francuski. Zdz 73 776

Pokój
umeblovany, elektryczność zaraz lub 1. wynajmę. Widzieć do 10 r. i 3—5 po południu. Zwierzyniecka 7, piętro, Zdz 73 806

Słoneczny
mily pokój solidnej pani odnajmę. Mostowa 24, III, front, lewo. Zdz 73 814

Poszukuje
wspólniczki na pokój, uczciwej, skromnej. Adres Kurjer Zdz 73 765

Na
pokój wspólny przyjmie dwóch solidnych panów. Kraszewskiego 9 b, II, p. tr., lewo. Zdz 73 766

Pokój
dla małżeństwa lub pana zaraz. Małeckiego 27, I, prawo. Zdz 73 749

Pokój
centralne ogrzewanie wynajmę zaraz. Matejki 55, II., lewo. Zdz 73 829

Pokój
umeblovany, telefon, elektryczność, I. piętro, osobne wejście zaraz. — Adamczewski, Marsz. Pocha 74. Zdz 73 824

Pokój
elegancko umeblovany na 1 lub 2 osoby do wynajęcia. Kantaka 5, I, lewo, front. Zdz 73 818

Pokój
dobrze umeblovany oraz pokój mniejszy inteligentnym panom zaraz lub 1. 12. Fielitzowa, Dabrowskiego 24. Zdz 73 934

Pokój
elegancki umeblovany z urządzeniem kuchni intel. osob. do wynajęcia. Niegolewskich 10, II, prawo. Zdz 73 932

Pokój
elegancko umeblovany dla lepszego pana zaraz lub 1 grudnia do wynajęcia. Strusia 8, III, prawo. Zdz 73 933

2—3
umeblovane pokoje wynajmę. — Oferty Kurjer Zdz 73 926

Umeblovany
pokój do wynajęcia. Górna Wilda 90, front, parter, lewo. Zdz 73 921

Pokój
ładny, frontowy, dwuokienny, umeblovany, niekrepujący, usługi, opał, elektryczność, od grudnia. Babińskiego 7, parter. Zdz 73 915

Pokój
ładnie umeblovany, dobrem utrzymaniem tania wynajmę. — Ogródowa 2, III, lewo. Zdz 73 914

Pokój
umeblovany, frontowy, czysty i przyzwoity, dla solidnego pana. Czesława 11, I p. tr., prawo. Zdz 73 902

Pokój
z centralnym ogrzewaniem do wynajęcia. Młyńska 3, IV, Nowak. Zdz 73 878

Pokój
umeblovany wynajmę. Poznańska 22, III., prawo. Zdz 73 857

Przyjmę
panów na stację, Czabański, Dominikańska 1, II, piętro. Zdz 73 946

Pokój
dla 1—2 panów lub pań. Kokotowa, Grochowe Łąki 3. Zdz 73 940

Pokój
komfortowy poważnemu panu wynajmę. Języcka 41, I., lewo. Zdz 73 958

Pokój
elegancko umeblovany wynajmę solidnemu panu. Górna Wilda 36, III, piętro. Zdz 73 956

Pokój
65 zł. Bukowska 1, mieszkanie 18. Zdz 74 056

Pokój
Zielona 3, I., prawo. Zdz 74 133

Pokój
umeblovany do wynajęcia. Ul. Pamiętkowa 34c, III, piętro, prawo. Zdz 74 124

Pokój
elegancko umeblovany do wynajęcia. Marsz. Pocha 70, front, II, prawo. bpw 968

Pokój
dobrem utrzymaniem. Rybaki 16, Tiesowa. Zdz 74 217

1—2 studentom
wynajmę pokój czysty, ciepły. — Gdzie? wskaże Kurjer Zdz 74 219

Panu
pokój 20 zł miesięcznie. Janicka, Wierzbowa 1. Zdz 74 210

2 studentów
lub panów solidnych przyjmie całodziennym bardzo dobrem utrzymaniem kuchnia małopolska. — Adres wskaże Kurjer Zdz 74 186

Wspólny
pokój dla pana. — Wierzbiciec 39 a, II., dom boczny. Zdz 73 955

Elegancki
duży pokój dwóm osobom wynajmę. Plac Sapieżyński 3, III., prawo. Zdz 73 954

Pokój
wynajmę Fabryczna 1, I., prawo. Zdz 73 898/99

Pokój
nowoczesnym domu dla inteligentnej, kuchnia warszawska, djetetyczna, Waly Jagiello 20, II prawo. Zdz 74 029

Parterowy
sympatyczny pokój w spokojnym domu dla dwóch ewentl. jednego solidnego pana. Rybaki 20, parter, prawo. Zdz 72 881

Pokój
ogrzewany, dwuosobowy zaraz wynajmę. Sew. Mielżyńskiego 5, front, Knafliewska. Zdz 74 013

Tanio
pokój wspólny panom. Kozia 19, III., podwórze, lewo. Zdz 74 000

Ratajczaka 27, II.
sypialnię z gabinetem dobrze umeblovaną na 2 osoby wynajmę, światło elektr., łazienka. Zdz 74 032

Pokój
panom utrzymaniem. Wiza. — Wrocławska 13. Zdz 74 036

Pokój
ładnie umeblovany, elektryczność centralne ogrzewanie, łazienka tania dla 1—2 osób. Śniadeckich 28 wysoki parter, lewo. Zdz 74 035

Dwa
pokoje umeblovane słoneczne, frontowe, balkon dla inteligentnych panów zaraz. Wielkie Garbary 18, II, prawo, Binek. Zdz 74 038

Pokój
zaraz do wynajęcia. Piekary 3, III, piętro, prawo. Zdz 74 027

Niekrepujący
wejście ze schodów, parter, elektryczność, telefon. — Sumiejska, Wysoka 4, I. Zdz 74 099

Niekrepujący
pokój wspólny tanio, własną posciela. Wielkie Garbary 13, III, prawo. Zdz 74 114

Pokój
dla lepszego pana, elektryczne światło. Zwierzyniecka 22, IV, p. tr., 2 wchody. jw 3015

Pokój
ładny dla pana od grudnia. Patr. Jackowskiego 43, II, prawo. jw 3013

Za
posługę oddam pokój. Oferty Kurjer jw 3014

Inteligentnej
panience pokój z utrzymaniem. Wielkie Garbary 46, I, prawo. rw 7707

Pokój
inteligentnym panom wynajmę zaraz. Dominikańska 7, III, prawo. rw 7704

Gimnazjastę
przyjmę. Nowakowska, Ogródowa 19. Zdz 74 065

Umeblovany
pokój z światłem elektr. do wynajęcia od 1. 12. 29. Ul. Strusia 9, II, pr. Zdz 74 064

Przyjmę
2 panów na stację. Dominikańska 5, I., lewo. Zdz 67 370

Umeblovany
pokój. Grottigera 2, IV. Zdz 74 084

„Informator” poleca
pokoje umeblovane dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15. Zdz 74 075

Pokój
niekrepujący, elektryka, centralne ogrzewanie, utrzymanie. Różana 23, II. Zdz 74 181

Pokój
dla 2—3 panów zaraz. Wierzbiciec 39 a, parter, prawo. Zdz 74 163

Pokój
ładny, duży, dla jednego lub dwóch panów do wynajęcia. — Młyńska 9, I., prawo. Zdz 74 060

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
młode małżeństwo poszukuje zaraz najchętniej próżnego z urządzeniem kuchni. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Zdz 73 055

Studentka
poszukuje pokoju najchętniej za lekcje. Oferty Kurjer Zdz 73 815

Małżeństwo
szuka próżnego pokoju. Oferty Kurjer Zdz 73 811

Młode
małżeństwo poszukuje skromnie umeblovanego pokoju, ewentl. wspólnego ze starszą osobą. — Oferty Kurjer Zdz 73 751

Poszukuje
pokoju w centrum, niewyżej drugiego piętra, w lepszym domu. Oferty Kurjer Zdz 73 750

Pokoju
próżnego z urządzeniem kuchni poszukuje matka z córką możliwie średnim mieście. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 46.150. Pw 7102-46.150

Pokoiku
dla panienci za 26 zł szukam. — Oferty Kurjer Zdz 73 916

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią, względnie pokoju z urządzeniem kuchni na Jeżycach lub w okolicy. Łaskawe zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Zdz 73 887

Uczniema
poszukuje pokoju cena od 25—30 okolica Jeżyce. Oferty Kurjer Zdz 73 911

Panienska
poszukuje od 22. b. m. skromnie umeblovanego pokoju, własną posciel. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Zdz 73 843

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje skromnego umeblovanego pokoju, możliwei średnim mieście. Oferty Kurjer Zdz 73 835

Pokoju
niezrem niekrepującego poszukuje sie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Zdz 73 947

Przy
rodzinnie inteligentnej skromnego pokoju i zdrowych obiadów, kuchni kresowej lub warszawskiej, poszukuje spokojny w starszym wieku urzędnik, Łaskawe oferty Kurjer Zdz 73 950

Urzędnic
poszukuje pokoju od 1 grudnia. Oferty Kurjer Zdz 73 983

Pokoju
próżnego z odstępnem poszukuje. Oferty Kurjer Zdz 74 145

Przykrawacz
poszukuje pokoju umeblovanego u obuwnika. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7691

Inteligentne
bezdzielne małżeństwo poszukuje pokoju z urządzeniem kuchni. Oferty Kurjer Zdz 74 092

Pokoju
z urządzeniem kuchni poszukuje zapłać kilka miesięcy zgóry. — Oferty tylko z podaniem ceny do Kurjera Zdz 74 042

Pokoju
umeblovanego, niedrogi, średnim mieście, początek Jeżyce, niekrepującym wejściem poszukuje od 1. 12. panna. Oferty Kurjer Zdz 74 198

13 LOKALE

Ubikacje
warsztatowe, fabryczne, budynek piętrowy ca. 150 m² do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer Zdz 73 491

Poszukujemy
dla naszego oddziału w Poznaniu-centrum jasnej suchej partowej ubikacji. Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 888

Składnice
lub warsztat, suter., Staszica 26, wynajmę Hotel Francuski. Zdz 73 772

Lokale
dwa pokoje na biuro lub cichy przemysł centrum. Zgłoszenia Kurjer Zdz 73 826

Biuro
umeblovane, telefon, elektryczność, I. piętro, osobne wejście — zaraz. Adamczewski, Marszałka Focha 74. Zdz 73 823

Ubikacje
położone na II. piętrze, z światłem elektrycznym i winda, nadające się na sypialn lub hurtownie, zaraz do wynajęcia od gospodarza. Oferty Kurjer Zdz 73 848

Ubikacji
na spokojny warsztat, ca. 40 m², poszukuje. Oferty Kurjer Zdz 74 003

Poszukuje
2 pokoi na biuro średnim mieście lub Rynek Jeżycki od 1. 1. 1930. Warunki Kurjer Zdz 74 045

Ubikacje
składnicowe blisko Rynku, parterowe, jasne, suche, przestronne wraz z sklepem, wolne zaraz, wprost od gospodarza za przystępnym czynszem kwartalnym. Telefon 3976. Zdz 74 104

Ubikacja
w podwórzu nadaje się na mniejszy cichy warsztat, przy tem wozownia. — Zgłoszenia Wielkie Garbary 39. rw 7694

Odstąpię
ubikacje na skład lub pracownię. Adres Kurjer Zdz

Zdrowego
bystrego chłopczyka 10 miesięcznego oddam na własne w powódz...

Piece
Wykonuje wszelkie prace garniar...

Obrazy oprawa obrazów
malowanie w firmie Witold Le...

Krawcowa
Kilkuletnia praktyka poleca się...

Dziewczynkę
młoda do 2 lat. z intelig. rodz...

Salon mód
wykonuje suknie i okrycia pod...

Akuszerka
Kleinwłochterowa w Poznaniu...

Dla
radioamatorów piąty trolitowe...

Szkoła tańców
A. Szykego
Pojedyncze lekcje o każdym...

Robótki ręczne
rysuje po cenach umi. kowanych...

Wzselkie
reparacje zegarków oraz napraw...

Okna
zel kute wszystkich rozmiarów...

Obiady
smaczne i tanie. Sw. Marcin 57...

Dla
młodzieży szkolnej obiady obfite...

Pracownia
garderoby damskiej i dziecięcej...

Tapicer
Oznajewicz, Matejki 11 naprawia...

Salon mód „Zofja“
Bukowska 3. II. szyje najładniej...

Pomoc
prawno-społeczna tania, predko...

Panienska
inteligentna poszukuje towarzy...

Sztandary
ornaty, hafty artystyczne na do...

Poszukuję
wytwornie urządzonego pokoju z...

Fryzjerka
poszukuje pań Ogrodowa 11, w...

Mody
męskie wykonuje starannie i ta...

Wypożyczalnia
książek. Największa w Poznaniu...

Krawcowa
zna krój i szyje, poleca się w...

Administracje
domu za wolne mieszkanie 2-3...

Krawcowa
wykonuje szybko, elegancko suk...

Oczka
spuszczane u podłozczych podnos...

Krawcowa
szyje szybko, tania, również...

Kupiec
lat 28, posiadający z 5.000, pro...

Korespondencje
przepisywania, załatwiam szyb...

Fryzjerka
czesze poza domem. Zgłoszenia...

Kaszel, chrype
u dorosłych i dzieci suwa znakomicie...

Obiady
małopolskie smaczne na czystem...

Oczka
podnosze, rekawiczki naprawiam...

Masażystka
młoda, silna poleca się. Oferty...

Syndyk
Spółdzielni Osadniczej Polskich...

Przyrządy
matryce, przykrawanie form...

Współniczeki
z mieszkaniami możliwymi w cen...

Pracownia cholewek
Spokojna 25 Grzeszkowiak, wyko...

Kosmetyka lecznicza
Usuwanie defektów twarzy mas...

Tapicer
Lewicki, Grobla 4, naprawia ma...

23 OZENKI

Panna
niezależna, wykształcona, zgrab...

Żony
z dobrej rodziny, inteligentnej...

Dla
mei swagatki, panny starszej...

Urządnic
bankowy, lat 31, właściciel real...

Dla córki mojej
która obejmie po rodzicach skł...

Panna
lat 27, przystojna, gospodarna...

20 000
ładna panna z średnim wykształ...

Dla
słosty meji (panny), blondynki...

Kupiec
blawatnik, właściciel składu —...

Dla
młody absolw. Uniwersytetu Poz...

Przystojny
młody absolw. Uniwersytetu Poz...

Koleżanki
blondynka i brunetka z braku...

Kto
szuka szczęścia niech się zglosi...

Kawaler
lat 25, średniego wzrostu na sta...

Kawaler
lat 32, brunet, kupiec, posiadaj...

Inteligentna
szatynka, lat 27 z wyprawą i go...

Kawaler
młody, wykształcony, na dobrej...

Kawaler
kupiec, lat 31 przystojny, wyso...

Który
z panów solidnych, szlachetny...

Urządnic
gospodarczy, lat 30, na stałym...

Kawaler
kupiec branży kolonialnej, lat...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Kawaler
kupiec, lat 28, przystojny, wyso...

Kawaler
rolnik, posiadający majątku 30...

Inteligentnego
na poważnym stanowisku, lub kup...

Brunet
lat 29, przystojny, wysoki, sam...

Sympatyczna
szatynka z posagiem pozna pana...

Znajomości
matrymonialne ułatwia dyskret...

Wdowa
przystojna, lat 45, bezdzietna...

Inteligentna
pani, posiadająca przedsiębior...

Akademik
wyższy urzędnik państw., oficer...

Wielkopolanka
panna z dobrej rodziny kupieckiej...

Akademija Tańców
po powrocie z zagranicy prof...

Lekcje tańców
Wpisy do towarzyskich komple...

Wdowiec
lat 42, stolarz, na stałym pose...

Tańców
najmodniejszych
Tango, Boston diagonal, Quik...

Francuskiego
i muzyki udziela rutynowana na...

Vala Jennings
przynie kilka inteligentnych pa...

Francuskiego
angielskiego udziela Sorbonistka...

Niemieckiego
języka uczy gruntownie emeryt...

Studentka
udziela korepetycji po 1.50 zł...

Szkoła Języków
Marji Romington
Strzelecka 8, zdw 73 752

Fortepian
do ćwiczeń wolny. Górna Wila...

Kto
udzieli kilka godzin wieczorn...

Udzielam
lekcji niemieckiego, przyspa...

Matematyki
fizyki, chemii polskiego, wstori...

Niemieckie
lekcje i konwersacje udziela ni...

Lekcyj kaligrafji
(pieknego pisania) udzielam dzie...

Akademija Tańców
po powrocie z zagranicy prof...

Student
udziela korepetycji, skromne wy...

Kursy
stenoğrafji, książkowości, pisa...

Angielskiego
konwersacji i korepetycji udziela...

25 MUZYKA

Poszukuje
sie pianina lub fortepianu celem...

Pierwszorzędne trio
lub kwartet salonowe i jazzban...

Korektor
stroiciel pianin, fortepianów...

Profesorka
fortepianu, dyplom wirtuozowski...

Pianino
do ćwiczeń. Adres Kurjer zdw 73 928

Lekcyj
gry skrzypcowej udziela dypl...

Violonczelista
zarazem jazzbandzista wolny za...

Udzielam
muzyki w dom. uczenia konser...

Marjan Perzyński
nauczyciel muzyki Poznań, Stac...

Lekcje
muzyki ćwiczenia Młyńska 3 III...

27 SZUKA PRACY

Inteligentna
kierownicza ochronki z dobre...

Panienska
inteligentna poszukuje jakiegol...

Techniczna dentystka
pracująca samodzielnie w zlocie...

Aptekarska
sila pom. (męska) dobrze wpra...

Poszukuje posady
podróżującego, korespondenta...

Książkowa
i kasjerka z 4-letnią praktyka...

Dzielny
leśniczy, dobry myśliwy, kawaler...

Krawcowa
z dłuższą praktyką na elegancka...

Panienska
inteligentna, z 7 letnią praktyka...

Szofer - mechanik
3 letnią praktyką, który prowa...

Dziewczyna
szuka posługi najchętniej na...

Ekspedjentka
działa poszukuje posady branża...

Panienska
wykształcona z francuskim, ang...

Werkmistrz
z długoletnią praktyką poszukuje...

Panienska
z szkoła handlowa poszukuje po...

Bufetowa
poszukuje posady, miejscowość o...

Ekspedjentka
szuka posady, branża obojetna...

Inteligentna
panna szuka posady do dzieci...

Książkowy
pierwszorzędny przyjmie posad...

Szofer
kował-slusarz, który prowadził...

Młoda panienska
znająca życie i ekspedycje w...

Marszantka
samodzielną z kilkoletnią prak...

Krawcowa
działa przyjmie posadę w inter...

Kasjer - książkowy
zawodowy agronom obeznany z...

Bufetowiec
młody, zdolny zmieni posadę —...

Dziewczyna
poszukuje posługi przed połud...

Młynarz
samotny obeznany z motorami...

Mistrz młynarski
starszy, z własnymi narzędziami...

Magazynier
uczciwego prowadzenia, poszu...

Samolna
panna lat 23, przystojna, intell...

Przyjmie posadę
inkasenta, wolnego, biurowego...

Posługaczka
szuka posługi zaraz. Oferty Kur...

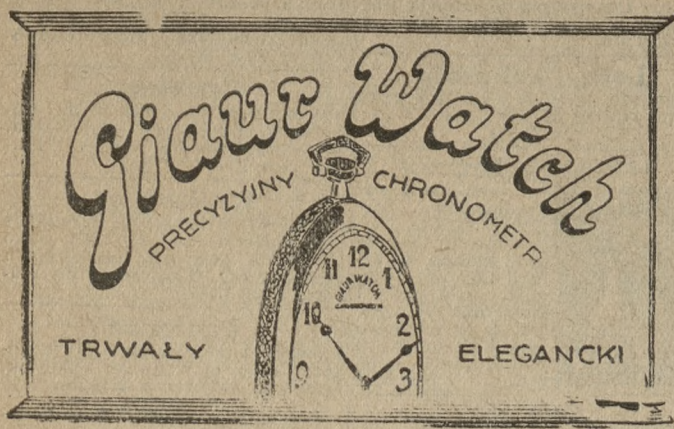
Panienska
skromna znajdująca się w przy...

Maszynistka
polsko-niemiecka, piszaca pod...

Cukiernik
samodzielną, długoletnią prak...

Panienska
posiadająca 6 klasowe gimnaz...

Dziewczyna
szuka posługi najchętniej na...

Pw 6623-72,53

Biuralistka

pisząca na maszynie poszukuje posady (Oferty Kurjer Poznański z dzw 73 5378)

Elektromonter

kawaler 29 lat, 12 letnia praktyka, poszukuje pracy, miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera z dzw 74 129

10.000 zł kaucji

poszukuje posady urzędnika gospodarczego kawalera lub żonatego, alt 28, 10 letnia praktyka. Chodzi o stałą posadę. Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 216

Dziewczyna

znająca gospodarstwo domowe, poszukuje posady. Zamieszkuje przy Półwieskiej. Oferty Kurjer z dzw 74 221

Młodszy

handlowiec branży kolonialnej, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Kurjer z dzw 74 222

Poznanianka

intel. muzyka język polski i niemiecki, szkoła gospodarza długoletnie świadectwo, przyjmie za rząd omu, także bez pomocy służącej u zamężnego pana lub wdowca z mniejszymi i dz. emi, także na probostwie. Oferty Kurjer z dzw 74 147

Panienska

młoda skromna, bardzo ucziwa, poszukuje posady do dziecka lub do wszystkich. Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 146

Kasjerka - maszynistka biega z 5 letnią praktyką, znająca cośkolwiek język niemiecki, obojętna wszelką pracą biurową poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 156

Panienska

z ucziwej rodziny szuka posady do wszelkich prac biurowych i życia z utrzymaniem. Ask. oferty pod dw 2882 do Kurjera Pozn.

Ucziwa

panienka przyjmie posadę do wszelkich prac biurowych, najchętniej w większym przedsiębiorstwie. Oferty proszę skierować pod „Inteligentna”, Pniewy Wlkp., Skrzyżnia pocztowa nr. 9, dw 2881

Praczką

ucziwa poleca się. Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 200

Na

realność wartości 150 tysięcy zł poszukuje pożyczki 20 tysięcy zł na pierwszą hipotekę w dolarach lub w złocie; procent podług umowy na przeciąg dwóch lat. — Oferty Kurjer z dzw 74 197

Cudzoziemka

jako początkująca biuralistka gwł. kasjerka. Języki: polski, rosyjski, trochę niemiecki. Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 188

Syn

ucziwych rodziców chcący się wyuczyć za litografa poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański z dzw 74 187

Praczką

młodsza ucziwa, poszukuje prania. Oferty Kurjer z dzw 73 978-9

Posługaczka

poszukuje posady do wszelkich prac na Jeżywach. Oferty Kurjer z dzw 73 847

Młodszy biuralista

władający biegle językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, piszący również na maszynie, poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty Kurjer z dzw 73 846

Podróżujący

dotychczas bardzo poważnej firmy pracował (spółwyczy), poszukuje natychmiast zastępstwa, może funkcje kilka tysięcy złotych. Oferty Kurjer z dzw 73 836

Podróżujący

przyjmię natychmiast kilka zastępstw. Oferty do Kurjera z dzw 73 837

Praczką

poza dom. Wielkie Garbary 49, Soperek. z dzw 73 949

Książkowa

rutynowana, znająca żurnal amerykański, poszukuje posady od 1. 1. 1930 r. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dzw 73 957

Technik mechanik znający elektryki, lat 24, po wojsku, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer z dzw 73 791

Samodzielna

gospodyni starsza poszukuje posady tylko na większy majątek od 1. 12. 1929 r. Posiada pierwszorzędne świadectwo. — Oferty Kurjer z dzw 73 993

Dzielný

i ucziwy kupiec, lat 20, dobrze prez. Wykształcony, znaj. języków: polski i niemiecki, o wysokich kwalifikacjach handlowych, poszukuje posady podróżującego, organizatora, korespondenta lub t. p. Oferty Kurjer z dzw 73 998

Z kaucją 300 zł

pomoćnik gastronomiczny poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty do Kurjera z dzw 74 022

Baczności!

Panowie Restauratorzy oraz prywatni obywatele! Mistrz rzemieślnicy doskonalej fabrykant wyrobów miedziowych poleca się do wyrobu takich w domu Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 024

Wdowa

bezdzielną, lat 34, posiadam 3 pokojowe mieszkanie i skromne przedsiębiorstwo, wyjde zamęż z paną w średnim wieku. Oferty do Kurjera z dzw 74 094

Praczką

pierze, 5 zł dziennie. Oferty Kurjer z dzw 74 089

Panienska

z ukończoną szkołą wydziałową, znająca pisanie na maszynie i stenografie, poszukuje posady. Oferty Kurjer z dzw 74 113

Panienska

z lepszemu domu chce wyuczyć się gotowania i pieczenia w Poznaniu od 1. 1. 30 r. prosi o oferty z podaniem warunków Kurjer Pozn. z dzw 74 118-9

COLOSSEUM, św. Marcja 65.
Lon Chaney słynny mistrz maski
człowiek o 100 twarzach
Imogena Robertson oraz **Lionel Barrymore**
w ultrasensacyjnym dramacie p. t.
Na Zachód od Zanzibaru

Pw 7 117-46,166

Szesnastoletnia

sierota ucziwa, szuka miejsca do pracy domowej. Oferty Kurjer z dzw 74 037

Ucziwy

mężczyzna szuka jakiegokolwiek bądź pracy lub za wóźnicę do koni. Adres Kurjer z dzw 74 091

Dziewczyna

do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz ewentualnie od 1. 12. świadectwa dobre. Oferty Kurjer z dzw 74 167.

Początkująca

stenotypistka polsko-niemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer z dzw 74 166

Inwalida

wojenny, chora żona, drojga dziećmi, bez pracy, bez drogi wyjechała, prosi łaskawych pracodawców o jakże zajęcie. Oferty Kurjer z dzw 74 160.

Biuralista

posiadający wiadomości prawnicze uprasza o posadę w tp. Instytucjach związków, przedsiębiorstwach, gdzie moge w sadzie zastąpić oraz sprawy podatkowe i inne prowadzić. Zgłoszenia Kurjer z dzw 74 044

28 WOLNE MIEJSCA

100 zł

dziennie mogą zarobić akwizytorzy Okazja dla agentów loowych i asekuracyjnych. Zgłoszenia: Śniadeckich 30. II. 4-7 z dzw 71 461

Poszukujemy

panów (nie) jak też domokrąnych do sprzedaży pokupnych artykułów. Znaczkę na odpowiesz złączyc. Em-Ka-Werk. Mysowice G/SI. Pw 6367-71 438

700 zł

i więcej miesięcznie zarobić mogą inteligentni panowie, mający szerokie znajomości przez odwiedzenie prywatnej klienteli w Poznaniu i na prowincji; kaucja 150 zł konieczna. Zgłoszenia Kurjer z dzw 72 161

Agenci

asekuracyjni podajcie swój adres, otrzymacie dodatkowe pokrewnione „Nowości” do akwizycji. Wysocka prowizja. Poznań, skrytka pocztowa 1 006. Kw 1 165

Stolarz

Starszego czeladnika stolarskiego na prace budowlane i meble snowne (kuchnie) jako pierwszego potrzebuje zaraz. A Dereziński, Steszew, telefon 47, tartak i stolarnia. z dzw 72 866

Posługaczka

do biur. Aleje Marcinkowskiego 20. II piętro, prawo. z dzw 74 142

Książkowa

samodzielna żurnalistka może się zgłosić. Zgłoszenia do Kurjera Stary Rynek rw 7695

Służąca

gospodyni starsza, ucziwa, znająca dobrą kuchnię, do trojga osób potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera Stary Rynek rw 7696

Dziewczyna

lat 15-16 do prac biurowych oraz posyłek potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera Stary Rynek rw 7697

Ekspedjent

rutynowany do składu żelaza potrzebny. Zgłoszenia z opisami świadectw i podaniem pretencji uprasza się eksped. Kurjera z dzw 74 196

Silne

dziewczyny do wytwórni cukierków zaraz potrzebne. — Adres wskazuje Kurjer Stary Rynek rw 7702

Młodsza

dziewczyna do lekkich prac domowych potrzebna zaraz Chrzczanowski, Stary Rynek 91 wejście z Wronieckiej II lewo rw 7703

Na Pomorze bona

freblanka znająca szycie garderoby dziecięcej potrzebna zaraz lub od 1. 12. rb do 2 dzieci 4 i 2 lat. Zgłoszenia z opisami świadectw, fotografia i podaniem pensji, przyjmie Kurjer Poznański dw 2 835

Sekretarz adwokacki i notarialny

kawaler, uzdolniony do samodzielnych załatwiania spraw wchodzących w zakres adwokatury i notariatu z dobrimi referencjami, zechce się zgłosić celem objęcia posady z dniem 1 stycznia 1930 r. Dr. Władysław Łaba adwokat i notariusz w Gdyni, dw 2 873

Lekarz dentysta

lub dentysta który ma uprawnienie może się zaraz zgłosić. Zgłoszenia Kurjer z dzw 73 510.

Panna

rozumna, ucziwa potrzebna zaraz do składu piekarskiego. Pożądane 100 zł kaucji. Kraszewskiego 8. I. lewo, 7-8 wieczorem. z dzw 74 121

Panienska

do nauki krawiectwiny na 1/2 roku, z zapłatą zaraz. Matejki 52. II piętro, Wróblewska. z dzw 74 130

Podróżujący

trzech na Poznań poszukuje — kaucja 200. — pensja, prowizja. — Zgłoszenia piśmienne natychmiast Kurjer z dzw 74 157

Ekspedjentka

młodsza do składu instr. muzycznych zaraz potrzebna. Pelczyński 27 Grudnia 1. z dzw 74 202

Na robotki szydełkowe

z welny mogą się zgłosić wykwalifikowane siły natychmiast. — Wroniecka 3. I piętro. Wofsi. z dzw 74 190

Rutynowany

w sprawach gospodarczych dzielnikar potrzebny zaraz na kilka godzin dziennie. Zgłoszenia do Kurjera pod nw 5391

Dziewczyna

potrzebna do prac biurowych. — Zgłoszenia Radomski, Dąbrowskiego 32. jw 3 006

Przyjmię

na kurs ondulacji i manicure zakład fryzjerski. Zgłoszenia Kurjer z dzw 73 715

Potrzebna

na wieś osoba do prowadzenia domu i nadzoru nad 10 letnią dziewczynką. Znajomość francuskiego początków muzyki konieczna. Zgłoszenia z podaniem warunków i odpisów rekomendacji, których się nie zwraca. Adresować: Dowbór-Musnicki, Batorowo, p. Tarnowo Podgórze. z dzw 73 148

Posługaczka

potrzebna Szajcańska 27. parter, prawo. z dzw 73 778

Wóznica

który rozwóz chleb może się zgłosić. Adres wskazuje Kurjer Poznański z dzw 73 803

Dziewczyna

do 2 dzieci i pomocy w domu potrzebna jako przychodnia od zaraz. Ul. Cieszkowskiego 1. III. piętro. z dzw 73 800

Wolontariusz

lub uczeń może się zgłosić zaraz W Kujawa Wrocławska 19. z dzw 73 737

Piwnikarz

zostanie przyjęty do stałej pracy z całkowitym utrzymaniem. Zgłoszenie z opisem świadectw przesłać do Kurjera Poznańskiego pod dzw 73 768

Do samodzielności

przełożenia bufetu w restauracji-kawaleri w Gdyni poszukuje się bufetowego lub bufetowej z kaucją. Zgłoszenia z fotografią i odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego z dzw 73 762

Służąca

może się zgłosić do pomocy zaraz restauracja Gorzan Dąbrowskiego 18. z dzw 73 755

Poszukuje

od 1. 1. 30 albo 1. 12. 29. młodej nauczycielki z maturą seminaryjną do 2 chłopców. Zgłoszenie i odpisy świadectw przesłać Brzeska Mierzwo poczt. Jarembkowsko p. Września. z dzw 73 908

Ucziwego

chłopca do posyłek potrzebuje. Przedstawienie się tylko z rodzinami. Cukiernia Dąbrowskiego 3 z dzw 73 832

Humor zagraniczny

Ogrodnik

z dziesięcioletnią dobrą praktyką, na razie kawaler, obojętny o brzoze w kulturze inspektorowej oraniczających szkółkarstwie, warzywnictwie oraz dekoracji salonowej wznianiu bukietów i wieńców, poszukuje stałej posady w większym majątku () i styczniu 1930 roku ewentualnie później. Chce zmienić posadę celem polepszenia sobie egzystencji. Na życzenie może służyć adresami moich byłych chlebodawców wraz z poleceniem obecnego chlebodawcy p. hr. Zielen Smolice; obecnego kierownika tutejszego znanego ogrodu pałac. Oferty proszę skierować pod adresem: Fr. Tuliszkiewicz, Smolice pow. gostyński. z dw 20 206

— Zwracam ci uwagę, moja droga, że to już trzecia sukienka w miesiącu, i...
— Przyprawiasz mnie o śmierć tem twojem wstętrem skąpstwem — a zobaczysz, że mój pogrzeb więcej cię będzie kosztował, niż parę skromnych sukienek!
(Humorist London) S. F.

Przedpłata

nr grudzień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 400 w agencjach w mieście zł 450 z odnośnikiem kwartalnie zł 1458 i od opaska w Polsce zł 900, pod opaskę w innych krajach zł 1100. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3324, 4072, 2305, w

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznych 240 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w do. przedpłata do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada niedziele, święta i noca tylko 1476 i 3324. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149